

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอยเส้นทางท่องเที่ยว

อ.โจงเจียม จ.อุบลราชธานี

Development of The English Communication “Local Guide”

Curriculum For Students Of Khong Jiam Wittayakom School

โดย

พระมหาสุริยัน อุตโตร

นางสาววารุณี ประไพเมือง

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761098

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอยเส้นทางท่องเที่ยว

อ.โจงเจียม จ.อุบลราชธานี

Development of The English Communication “Local Guide”

Curriculum For Students Of Khong Jiam Wittayakom School

โดย

พระมหาสุริยัน อุตตโร

นางสาววารุณี ประไพเมือง

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761098

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Development of The English Communication“Local Guide”

Curriculum For Students Of Khong Jiam Wittayakom School

By

PhramahaSuriyun Uttaro

MissWarunee PraPrimuang

Mahachulalongkonrajavidyalaya University Ubonratchathani Campus

B.E. 2561

Research Project Funded by Mahachulalongkonrajavidyalaya University

MCU RS 610761098

(Copyright Mahachulalongkonrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานวิจัย: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัลติเทคนิคน้อยตาม
รอยเส้นทางการท่องเที่ยว อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย: พระมหาสุริยัน อุดฺโดโร, นางสาววารุณี ประไพพรเมือง

ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ปีงบประมาณ: ๒๕๖๑

ทุนอุดหนุนการวิจัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒) เพื่อสร้างหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓) เพื่อศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้รูปแบบงานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐ คน

ผลการวิจัยพบว่า

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ๒๐ คน เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ และเป็นเพศชาย จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ กลุ่มประชากรตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประการที่หนึ่ง ผลการทดสอบความรู้และทักษะก่อนและหลังการฝึกอบรมของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สรุปได้ว่าจะแนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าจะแนก่อนการฝึกอบรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษมัลติเทคนิคน้อย มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย

แยกผลลัพธ์แต่ละด้านดังนี้ ด้านวิทยากร ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านวิธีการสอน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการสอนและสถานที่ และด้านการวัดผลประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งทั้ง ๔ ด้าน ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เนื้อหาสาระหรือหัวข้อวิชาที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทการนำเที่ยว ของนักเรียนโรงเรียนโฆงเจียมวิทยาคาร มี ๕ หัวข้อ วิชา ดังนี้ ๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น ๒. ภาษาอังกฤษเพื่อโต้ตอบและสนทนา ๓. ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอาลา ๔. การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ๕. การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอโฆงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

นอกจากการสร้างหลักสูตรเพื่อการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์น้อยแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความพร้อมและแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่หันมาสนใจการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นของตนเอง อาจจะเริ่มจากการเป็นมัคคุเทศก์ฝึกหัดก่อน แล้วค่อยๆ พัฒนาตนเองจนสามารถเป็นมัคคุเทศก์ได้ในไม่ช้าและอาจรวมถึงการสร้างรายได้ให้กับตนเองในระหว่างเรียนได้อีกด้วย

การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในลักษณะของการพัฒนา หลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

Research Title: Development of The English Communication“Local Guide”
Curriculum For Students Of Khong Jiam Wittayakom School

Researchers: PhamahaSuriyun Uttaro, MissWarunee Praprimuang

Department: Mahachulalongkonrajavidyalaya University
Ubonratchathani Campus

Fiscal Year: 2561/2018

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkonrajavidyalaya University

ABSTRACT

The three objectives of the research were as follows: to develop the English communication “Local Guide” curriculum for students at Khongjiamwittayakom school, to create the English communication “Local Guide” curriculum to study the results obtained from the training based on the curriculum, and to study the samples’ levels of satisfaction. Twenty 11th grade students were selected to participate and evaluate the training program. The research instruments included the English communication “Local Guide” curriculum developed by the researcher, an index of consistency, an evaluation of congruence, a knowledge and skill test, a questionnaire on training satisfaction. The statistics used were frequency, percentages, mean, standard deviation and t-test.

The results revealed that the pre and post tests on the knowledge and skill testing, the trainees’ different score showed that there was improvement among the trainees at the significant level of .05. The questionnaire results showed that the trainees were highly satisfied with the curriculum and the future-orientation of the training. The trainees also highly agreed that the training helped them with job motivation. There are five factors; guest lecturer is the highest satisfaction level and teaching method, English curriculum, media and place are high satisfaction level. The English Communication Curriculum have four topics : 1 Confidently Introducing yourself in English 2 Daily English Conversation 3 Way to say Hello and Goodbye in English 4 English for Tourism 5 English for Tour Guides and Khongjiam Sightseeing

In addition, this program can improve students’ English skills, motivate them to be local guides. Moreover, they can make money for this part time job while studying.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนปลาย
เส้นทางการท่องเที่ยว อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี จึง
ขอขอบพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์, ผู้ทรงคุณวุฒิ
และเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ช่วย
ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร
คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานีทุกท่าน ที่ให้การ
สนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วย

พระมหาสุริยัน อุตตโร และคณะ

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ.....	(จ)
สารบัญ.....	(ช)

บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ที่มาเป็นมาและความสำคัญของวิจัย.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	๖
๑.๓ ปัญหาการวิจัย.....	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์การวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๘

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๙
๒.๑ แนวคิดมคฺคเทศก์.....	๙
๒.๑.๑ ความหมายของมคฺคเทศก์.....	๙
๒.๑.๒ ความสำคัญของมคฺคเทศก์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.....	๑๐
๒.๑.๓ ความสำคัญของมคฺคเทศก์ต่อนักท่องเที่ยว.....	๑๑
๒.๑.๔ ประเภทของมคฺคเทศก์.....	๑๑
๒.๑.๕ บุคลิกลักษณะที่จำเป็นของมคฺคเทศก์.....	๑๓
๒.๑.๖ คุณสมบัติที่ดีของมคฺคเทศก์.....	๑๕
๒.๑.๗ สิ่งที่มีคคเทศก์พึงปฏิบัติ.....	๒๐
๒.๑.๘ สิ่งที่มีคคเทศก์ไม่พึงปฏิบัติ.....	๒๐
๒.๒ แนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	๒๑
๒.๓ แนวคิดและการพัฒนาหลักสูตร.....	๒๙
๒.๓.๑ ความหมายของหลักสูตร.....	๒๙
๒.๓.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร.....	๓๐
๒.๓.๓ การพัฒนาหลักสูตร.....	๓๑
๒.๓.๔ แนวคิดการออกแบบหลักสูตรเพื่อเลือกและจัดเนื้อหาของหลักสูตร.....	๓๓
๒.๓.๕ การประเมินหลักสูตร.....	๓๖
๒.๔ แนวคิดของการฝึกอบรม.....	๔๐
๒.๔.๑ ความหมายของการฝึกอบรม.....	๔๑
๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม.....	๔๓

๒.๔.๓ ความจำเป็นในการฝึกอบรม.....	๔๔
๒.๔.๔ ประเกทของการฝึกอบรม.....	๔๗
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	๕๐
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	๕๔
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖๐
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....	๖๗
๓.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๖๗
๓.๒ รูปแบบการวิจัย.....	๖๙
๓.๓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย.....	๖๙
๓.๔ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	๗๐
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๕
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๖
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	๗๗
๓.๘ สรุปกระบวนการวิจัย.....	๗๗
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๘
๔.๑ แนวทางการพัฒนาหลักสูตร.....	๗๘
๔.๒ ตัวแปรการศึกษา.....	๘๑
๔.๓ การสร้างหลักสูตร.....	๘๘
๔.๔ กระบวนการสร้างหลักสูตร.....	๙๐
๔.๕ ความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตร.....	๙๐
๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย.....	๙๘
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	๙๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๙๙
๕.๒ อภิปรายผล.....	๑๐๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๐๕
บรรณานุกรม.....	๑๐๖
ภาคผนวก.....	๑๑๓
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม.....	๑๑๓
ภาคผนวก ข. ภาพประกอบ.....	๑๑๘
ภาคผนวก ค. แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม.....	๑๒๓
ภาคผนวก ง. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๑๔๗
ภาคผนวก จ. ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบจากงานวิจัย.....	๑๔๙
ภาคผนวก ฉ. ประวัติผู้วิจัย.....	๑๕๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

การก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เพื่อส่งเสริมการสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ซึ่งเอื้อให้สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานที่มีฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกกลุ่มประเทศ อาเซียน จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ทางด้านเศรษฐกิจ โดยหนึ่งในธุรกิจที่เปิดเสรีคือ ธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ในอนาคตแนวโน้มการแข่งขันจะทวีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้น เพราะความสะดวกด้านกฎระเบียบในการเดินทางระหว่างประเทศของสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่ถือหนังสือเดินทางของประชาชน ประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน สามารถเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ได้อย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งถือเป็นอีก กฎเกณฑ์ที่สำคัญที่น่าจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวภายในอาเซียนด้วยกันเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยว (Tourism Hub) ของ ภูมิภาคนี้ ด้วยความได้เปรียบทางด้านที่ตั้งของประเทศไทย ที่อยู่บริเวณตรงกลางของภูมิภาค และมี สนามบินที่ทันสมัย สามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศโดยรอบได้ง่าย อีกทั้งยังมีถนนเชื่อมโยงไปยังประเทศต่าง ๆ โดยรอบ ทำให้สะดวกในการเดินทางเชื่อมต่อระหว่างประเทศภายในภูมิภาคทั้งทางบกและทางอากาศ ทั้งนี้ที่ผ่านมายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทยได้เติบโต และมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่มาก ในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศหลายแสนล้านบาท

จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคนไทย และภาคธุรกิจทุกแขนงต้องตื่นตัว และเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนด้วยกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโลกกว้างและเป็น จุดเริ่มต้นการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต เพื่อต้อนรับการเปิดเสรีบริการ ด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบอาเซียนให้เป็นไปตามกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน เพราะเศรษฐกิจการบริการ ด้านการท่องเที่ยวคาดว่าจะมีขนาดใหญ่เราขึ้นตามแนวโน้มมูลค่าเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการกระตุ้นทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย เช่น การจ้างงาน การซื้อขายสินค้าที่ระลึก ของกินของใช้ รวมถึงภาคบริการทั้งหลาย ซึ่งการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อาจสรุปได้ว่าเป็นผลจากการส่งเสริมจาก ภาครัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องและธุรกิจเกี่ยวเนื่องของธุรกิจนำเที่ยวทั้งหลาย และสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือ มัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์หรือ Tour Guide หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำผู้อื่น ไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้คำอธิบายแนะนำเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับเส้นทาง ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น ๆ เป็นอย่างดี สามารถอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวได้ มัคคุเทศก์จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวค่อนข้างมาก เนื่องจากมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยว สามารถสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ตลอดจนสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ง่าย มีคำกล่าวที่ว่า มัคคุเทศก์ทำหน้าที่ เหมือนกับเป็นทูต หรือเป็นผู้แทนของคนในประเทศหรือในท้องถิ่น ซึ่งก็เป็นความจริงเพราะนักท่องเที่ยว มักไม่ค่อยมีโอกาสได้ติดต่อใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่น ได้มากเท่ากับ มัคคุเทศก์ ถ้าหากได้มัคคุเทศก์ที่ดี ความรู้สึกพึงพอใจในการท่องเที่ยวตลอดจนความประทับใจในด้านต่าง ๆ ย่อมส่งผลไปถึงความรู้สึกที่ดีต่อประเทศ หรือท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวที่นั้น ๆ ได้ไปเยือน ในทางกลับกันถ้ามัคคุเทศก์ขาดวินัย ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการสื่อสาร ย่อมหมายถึงประเทศชาติได้เสียโอกาสที่จะเผยแพร่ ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ และแก่นักท่องเที่ยวขาดความ

ประทับใจยอมหมายถึงโอกาสในการกลับมา อีกครั้งของนักท่องเที่ยวที่หายไปได้ ดังนั้นบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์จึงสมควร ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้และศึกษาแนวทางในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการท่องเที่ยวของนักเรียนโรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ มัคคุเทศก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัคคุเทศก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวให้กับผู้ที่สนใจหรือหน่วยงาน บริษัทที่ดำเนินงานทางด้านนี้ ในเขตพื้นที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่สามารถใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้เกือบทุกแขนง ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญและแพร่หลายที่สุด อาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศในโลกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่จำเป็นในการศึกษาขั้นสูงทั้งในและนอกประเทศ เพราะตำราทางวิชาการชั้นสูง ส่วนใหญ่ได้จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทักษะคิด วัฒนธรรมของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและความเคลื่อนไหวของโลกทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี

การศึกษาภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญ ใน การสร้างรากฐานการปฏิบัติงานและเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารเป็น สิ่งจำเป็นของสังคมที่มีการแข่งขันกันสูงในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การทำงาน การศึกษา การค้าขาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการทำธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบกับ การลงทุนของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในแถบภูมิภาคเอเชีย การจัดตั้งการค้าเสรี ทำให้เกิด ความต้องการบุคลากรและแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญและมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น ในการติดต่อสื่อสารผู้ที่รู้ภาษาเพิ่มเติมจะได้เปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษซึ่ง เป็นภาษาสากลที่คนใช้กันก่อนโลก

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีการเปิดเสรีให้เข้ากับสังคมโลก จึงจำเป็นต้องใช้ภาษา สากล เช่นกัน ซึ่งนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ การให้ข้อมูลข่าวสารในทุก ๆ ด้าน เช่นด้านเศรษฐกิจ

สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การศึกษาภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นและเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้น ถ้าคนไทยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมั่นใจ ทำให้เกิดโอกาสที่ดี ในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต และยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนสังคมและประเทศชาติ

การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้การท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงเวลา ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา และจะเจริญเติบโตต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศไทย เรามีรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวเป็นอันดับหนึ่ง มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน แต่การท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างมีขอบเขต ซึ่งเป็นหลักประกันว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้และสามารถช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ในขณะเดียวกัน เป็นการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน ทั้งในด้านศาสนา ศิลปะ และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ๆ ได้

การท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การท่องเที่ยวมีความมั่นคงยั่งยืนอยู่คู่สังคมมนุษย์และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ฉะนั้น แนวคิดของการท่องเที่ยวจึงไม่ใช่เพียงการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มุ่งเสนอขายสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว หากยังมุ่งประสานผลประโยชน์ทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานีและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นอีกด้วย

จึงนับได้ว่าธุรกิจนำเที่ยวมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ จังหวัด ชุมชนท้องถิ่นและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกัน ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวให้คงอยู่คู่สังคมมนุษย์ให้นานที่สุด

ผู้วิจัยสนใจการวิจัยในพื้นที่เขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย เช่น วัดที่เป็นวัดท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติมากมาย พัฒนามาจากความเป็นชุมชนท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จนนำมาสู่การท่องเที่ยวที่มีลักษณะหลากหลายประเภท นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่ง

หนึ่งที่ดึงดูดใจชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การสื่อสารด้วยภาษาสากลหรือภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเจรจาระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้ให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ช่องว่างในการสื่อสารก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการเจรจาได้บ่อยครั้ง สาเหตุส่วนใหญ่มักเกิดจากความแตกต่างของสภาพแวดล้อม ชุมชนการใช้ภาษา วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนพื้นเมือง เป็นต้น สาเหตุหลักที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ ช่องว่างระหว่างภาษาถิ่นกับภาษามาตรฐานและภาษาสากล ซึ่งผลกระทบที่ตามมาอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกิจกรรมของทั้งสองฝ่ายได้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นภาษากลางที่ใช้ในการสื่อสารของชนชาติต่าง ๆ เพื่อสื่อความเข้าใจกันในเรื่องต่างๆ อาทิ การค้า การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น

ดังนั้น ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษจึงเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ระดับของความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ ที่สำคัญคือ การสื่อสารหรือการอธิบายถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต รวมถึงสถานที่สำคัญทางโบราณสถาน ที่สำคัญ ประเพณี วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณรอบ ๆ เขตอำเภอโขงเจียม เป็นสิ่งที่ควรเร่งให้เกิดขึ้นโดยเร่งด่วน ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องใช้ในบริบทพื้นที่ ในเขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตอำเภอโขงเจียม เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างคนนำเที่ยวและนักท่องเที่ยวการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาสภาพการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวทั้งในอดีตและปัจจุบันในพื้นที่เขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และทำการวิเคราะห์หลักสูตรการอบรมและผลความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรนี้ต่อ ผู้สนใจหรือหน่วยงาน บริษัทที่ต้องการบุคลากรทางด้านนี้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวให้กับผู้ที่สนใจหรือสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑ กลุ่มเรื่องที่ ๘ การบริหารจัดการท่องเที่ยว การวิจัยการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในเขตเมืองและการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนสืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทร็กน้อย” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี กรณีศึกษา โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อ.โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๒.๒ เพื่อสร้างหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทร็กน้อย” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” กรณีศึกษา โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อ.โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๒.๓ เพื่อศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทร็กน้อย” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” กรณีศึกษา โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อ.โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทร็กน้อย” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” กรณีศึกษา โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อ.โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๓.๑ การใช้ภาษาอังกฤษในบริบทการนำเที่ยวเพื่อเป็นมัลติเทร็กน้อยของนักเรียน โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคมเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การสร้างหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทร็กน้อย” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” กรณีศึกษา โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อ.โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีทำอย่างไร

๑.๓.๓ อะไรคือกระบวนการใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษสำหรับมัลติเทร็กน้อย

๑.๔ ขอบเขตของโครงการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตเนื้อหา หลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทนำเที่ยว

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนมัธยมศึกษาโขงเจียมวิทยาคม, สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเขตอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๔.๓ ขอบเขตประชากร นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ ๕ จำนวน ๒๐ คน ได้มาจากครูประจำชั้นเป็นผู้กำหนด

๑.๔.๔ ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้แบ่งเป็น

๑ ตัวแปรต้น ได้แก่

๑.๑ หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทที่เกี่ยวข้อง

๒ ตัวแปรตาม ได้แก่

๒.๑ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนโงเจียมวิทยาคม

๒.๒ ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนโงเจียมวิทยาคม ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และสถานที่ในการอบรม และด้านการวัดและประเมินผล

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน และการผลิตหรือการสร้างเอกสารสำหรับผู้เรียนอีกด้วย

มัลติเทคนิกน้อย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนโงเจียมวิทยาคม หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ที่โรงเรียนโงเจียมวิทยาคม อ.โงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เพื่อจุดมุ่งหมายในการส่งมอบผลผลิตทั้งภายในและภายนอกราชการ โดยทั่วไป กระบวนการประกอบด้วย คน เครื่องจักร เครื่องมือ เทคนิค และวัสดุ มาทำงานร่วมกันตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติส่วนบุคคลที่จะทำงานด้วยความภูมิใจและเต็มใจ เพื่อให้งานนั้นได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและองค์กร

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ เพื่อให้ได้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทสก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

อ.โฆงเจียม จ.อุบลราชธานี”

๑.๖.๒ เพื่อให้ทราบผลการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ “มัลติเทสก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อ.โฆงเจียม จ.อุบลราชธานี”

๑.๖.๓ เพื่อทราบถึงความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทสก์น้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัณฑุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางทอ่งเทียว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการดำเนินการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสนับสนุนการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดมัณฑุเทศก์

๒.๒ แนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

๒.๓ แนวคิดและการพัฒนาหลักสูตร

๒.๔ แนวคิดของการฝึกอบรม

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดมัณฑุเทศก์

๒.๑.๑ ความหมายของมัณฑุเทศก์ มัณฑุเทศก์ (Tourist) หรือที่เรียกสั้นๆว่า “ไกด์” (Guide) หมายถึง ผู้นำทาง ผู้ชี้ทางแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นคนต่างถิ่นให้ได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่

ท่องเที่ยว มัคคุเทศก์^๑ หมายถึง ผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ผู้บอกทาง “มัคคุเทศก์” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

- ๑ นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ
- ๒ ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่และบุคคล
- ๓ ได้รับค่าตอบแทน

๒.๑.๒ ความสำคัญของมัคคุเทศก์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่สำคัญสิ่งหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ มัคคุเทศก์ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลมองเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อระบบการท่องเที่ยว จึงได้มีการออกกฎหมายพระราชบัญญัติมัคคุเทศก์ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และในทางปฏิบัติ มัคคุเทศก์เป็นผู้ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด และเป็นผู้ที่นักท่องเที่ยวให้ความไว้วางใจซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจหรือความ ไม่ประทับใจต่อการท่องเที่ยวได้ ทั้งยังเป็นตัวแทนของประเทศ ดังนั้นหากมีมัคคุเทศก์ดี มีจรรยาบรรณ มีมารยาทและมีคุณธรรม การท่องเที่ยวของประเทศก็ย่อมดีด้วย นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกประทับใจและมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในประเทศนั้นและเกิดภาพพจน์ที่มีต่อประเทศที่เดินทางไปเยือน ฉะนั้นมัคคุเทศก์จึงมีหลายบทบาทในคนเดียวกันตั้งแต่เป็นครู นักจิตวิทยา นักแสดง รวมทั้งนักการทูตด้วย

มัคคุเทศก์ หรือ ไกด์ มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจบริการท่องเที่ยว และจาก ประวัติศาสตร์ที่ได้มีการศึกษาค้นคว้าก็อาจกล่าวได้ว่า “มัคคุเทศก์” เป็นอาชีพหนึ่งที่เก่าแก่ที่สุดในบรรดา อาชีพเก่าๆของโลก เพราะมนุษย์เริ่มมีการท่องเที่ยวหรือการเดินทางมาเป็นเวลาช้านานแล้ว จะเห็นได้ว่าในสมัยแรกเริ่มมีผู้กล่าวถึงมัคคุเทศก์ในการเป็นผู้นำเที่ยว หรือผู้นำทาง ได้แก่ “ผู้เบิกทาง” (Pathfinders) “คนนำเที่ยว” (Bear leaders) “ตัวแทน” (Proxemos) และคนนำทาง นักท่องเที่ยว (Cicerones)

ต่อมาได้มีการจัดทำหนังสือ “คู่มือการท่องเที่ยว” (Travelogue หรือ Guide Book) เพื่อเป็นคู่มือ แนวทางในการเดินทางท่องเที่ยว จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. ๑๘๔๑ ได้เริ่มมีธุรกิจทางการ

^๑ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, (กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๖๒๖.

ท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดย “โทมัส คูก” (Thomas Cook) ซึ่งเป็นตัวแทนจัดการนำเที่ยวขึ้น โดยที่ตัวเขาเป็นทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ คอยดูแลให้ความช่วยเหลือบริการลูกค้าด้วยตนเอง ซึ่งจัดว่าเป็น “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) คนแรก และต่อมาเขาได้ว่าจ้างพนักงานที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นมัคคุเทศก์ให้กับบริษัทจัดนำเที่ยวของเขา อาจกล่าวได้ว่า “มัคคุเทศก์” เริ่มถือกำเนิดในยุคของ “โทมัส คูก” และปัจจุบันความจำเป็นที่ต้องมีมัคคุเทศก์ สำหรับอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและความรู้ต่าง ๆ และในทางอ้อมเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศ โดยเฉพาะ “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) ที่ช่วยเหลือ ดูแลอำนวยความสะดวกบริการแก่นักท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยในกรณีที่เกิดปัญหาต่าง ๆ ก็ช่วยแก้ไขปัญหา ดังนั้น “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) จึงมีความสำคัญโดยตรงต่อนักท่องเที่ยวและต่อธุรกิจบริการท่องเที่ยว^๒

๒.๑.๓ ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อนักท่องเที่ยว

๒.๑.๓.๑ มัคคุเทศก์จะเป็นผู้อธิบายประวัติข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว

๒.๑.๓.๒ มัคคุเทศก์เป็นผู้สร้างกิจกรรมระหว่างการเดินทางให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เบื่อหน่ายในการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวมีชีวิตชีวา และน่าประทับใจ

๒.๑.๓.๓ นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยมากกว่า เนื่องจากมีมัคคุเทศก์จะเป็นผู้ดูแลและเตือนให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังในการท่องเที่ยว

๒.๑.๓.๔ มัคคุเทศก์จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ักท่องเที่ยวในทุกเรื่อง

๒.๑.๓.๕ มัคคุเทศก์จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแทนนักท่องเที่ยว

๒.๑.๓.๖ มัคคุเทศก์ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

๒.๑.๔ ประเภทของมัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

^๒ Pond, Kathleen Lingle. **The professional guide – The Traveller**, (New York: John Wiley and Sons, 1993), p. 1.

๒.๑.๔.๑ “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) ได้แก่ บุคคลที่นำทางชี้ทางให้แก่ นักท่องเที่ยว โดยให้คำแนะนำและอธิบายในขณะนำเที่ยว

๒.๑.๔.๒ “มัคคุเทศก์ไร้ชีวิต” (Guide Book) ได้แก่ เอกสารต่าง ๆ สิ่งตีพิมพ์ที่ นักท่องเที่ยวนำติดตัวไปเพื่อประกอบการท่องเที่ยวมีคำอธิบายสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง อาจจะมีรูป ประกอบด้วย เป็นเสมือนคู่มือการท่องเที่ยว (Travel Book) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ แยกประเภทมัคคุเทศก์ไว้ในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อความชัดเจน ในการพิจารณาออกใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ให้เหมาะสมและง่ายในการควบคุมให้เป็นไปตาม กฎหมายจึงแบ่งประเภทมัคคุเทศก์ออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑ มัคคุเทศก์ทั่วไปเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไป ในการนำเที่ยวนักท่องเที่ยวไปยังที่ต่าง ๆ ได้ทั่วราชอาณาจักร โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศปฏิบัติงาน ในการบรรยายให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเดินทางตามรายการนำเที่ยว กระทั่งเดินทางกลับ ซึ่งอาจแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ

๑.๑ มัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) บัตรสีบรอนซ์เงิน นำเที่ยวให้กับ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ สามารถนำเที่ยวได้ทั่วราชอาณาจักร

๑.๒ มัคคุเทศก์ทั่วไป (ไทย) บัตรสีบรอนซ์ทอง นำเที่ยวได้เฉพาะ นักท่องเที่ยวชาวไทย สามารถนำเที่ยวได้ทั่วราชอาณาจักร

๒ มัคคุเทศก์เฉพาะเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งมีความรู้เฉพาะทางเป็นพิเศษ เช่น การให้ความรู้ พิเศษในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี การนำเที่ยวป่า ฯลฯ อันเป็นการให้ความรู้พิเศษอย่างอื่นที่ นักท่องเที่ยวโดยทั่ว ๆ ไปที่มีความสนใจในด้านนั้นต้องการจะทราบ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๘ ประเภท คือ

๑ มัคคุเทศก์เฉพาะ (ต่างประเทศ-เฉพาะพื้นที่) บัตรสีชมพู นำเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือต่างประเทศ เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

๒ มัคคุเทศก์เฉพาะ (ไทย-เฉพาะพื้นที่) บัตรสีฟ้า นำเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อ

๓ มัคคุเทศก์เฉพาะ (เดินป่า) บัตรสีเขียว นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย หรือ ชาวต่างประเทศในเขตพื้นที่ป่า

๔ มัคคุเทศก์เฉพาะ (ศิลปวัฒนธรรม) บัตรสีแดง นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม วรรณคดีไทยได้ทั่วราชอาณาจักร

๕ มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทางทะเล) บัตรสีส้ม นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ในเขตพื้นที่ทางทะเล

๖ มัคคุเทศก์เฉพาะ (ทางทะเลชายฝั่ง) บัตรสีเหลือง นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างชาติในประเทศ ในเขตพื้นที่ทางทะเลหรือเกาะต่าง ๆ โดยมีระยะห่างจากชายฝั่งถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ไม่เกิน 40 ไมล์

๗ มัคคุเทศก์เฉพาะ (แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ) บัตรสีม่วง นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างชาติ เฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ระบุไว้ในบัตร

๘ มัคคุเทศก์เฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) บัตรสีน้ำตาล นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างชาติ ทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี เฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นที่ระบุไว้ในบัตรเท่านั้น

๒.๑.๕ บุคลิกลักษณะที่จำเป็นของมัคคุเทศก์ บุคคลที่ทำงานในการท่องเที่ยว ควรจะมีบุคลิกลักษณะพิเศษหลายอย่างประกอบกัน เพราะมัคคุเทศก์ก็คือผู้ที่สามารถเป็นผู้นำได้และข้อสำคัญนั่นคือ ความภูมิใจในอาชีพของตน มีความอดทนอดกลั้น มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่มัคคุเทศก์ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการนำเที่ยวเสมือนเป็นตัวแทนของประเทศในการสร้างภาพพจน์ และทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกประทับใจ มีความเข้าใจในภาพรวมของประเทศ ทั้งทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และสถาบันอื่น ๆ ดังนั้นมัคคุเทศก์จึงจำเป็นต้องมีบุคลิกลักษณะพิเศษมากขึ้น เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจยินดีให้เป็นผู้นำในการท่องเที่ยว และแน่ใจว่าจะได้รับความเพลิดเพลินและได้ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ของประเทศด้วย บางครั้งท่านอาจจะเคยได้ยินคำถามเหล่านี้จากนักท่องเที่ยว เช่น

- ทำไม่ถึงถึงต้องการมัลคุเทศก์
- อะไรคือบุคลิกลักษณะที่จำเป็นของมัลคุเทศก์
- มัลคุเทศก์มีบทบาทหน้าที่อะไร
- ใครคือคนที่มัลคุเทศก์ต้องรับผิดชอบมากที่สุด ตัวพวกเขาเอง เจ้านายของพวกเขา สถานที่ หรือนักท่องเที่ยว

โดยทั่วไปแล้ว มัลคุเทศก์ ที่ดีต้องมีบุคลิกทั่วไปดี บุคลิกทั่วไปประกอบด้วย บุคลิกภาพภายนอก และบุคลิกภาพภายใน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

บุคลิกภาพภายนอก บุคลิกภาพภายนอกสำหรับมัลคุเทศก์ หมายถึง สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ในตัวมัลคุเทศก์ ได้แก่

๑ ร่างกาย มัลคุเทศก์ควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อร่างกายเป็นอันดับแรก โดยพิจารณาสิ่งที่จะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสบายตา จมูก และอารมณ์ โดยมีจุดสำคัญๆ ในร่างกายที่จะต้องคำนึงถึง ได้แก่ ผม ไม่ปล่อยให้ยุ่งเหยิงตามบุญตามกรรม แต่ควรดูแลให้สะอาด มองดูเรียบร้อย ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการตกแต่งที่จำต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย หน้าตาต้องมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บูดบึ้งหรือหน้างอ หู จมูก ฟัน ควรดูแลทำความสะอาดให้เรียบร้อยตั้งแต่จะออกจากบ้าน ไม่ควรแคะหู จมูก ฟัน ในที่สาธารณะหรือต่อหน้าบุคคลอื่น เล็บ ตัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ทั้งเล็บมือและเล็บเท้า ถ้าจะไว้ยาวก็ควรคำนึงถึงความสะดวกด้วย

๒ การแต่งกาย ควรได้รับความดูแลเอาใจใส่ โดยคำนึงถึงความสะดวกสบายเรียบร้อยและเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้แก่ เสื้อ กระโปรงหรือกางเกง ควรให้อยู่ในสภาพที่ควรจะเป็น ทั้งรูปร่าง ลักษณะ และสีสันทน นอกจากความสะดวกสบายแล้ว ต้องคำนึงถึงกาลเทศะที่ใช้เสื้อผ้าชุดนั้น ๆ รองเท้า ถุงเท้า ต้องสะอาด ไม่ขาดหรือชำรุด และเหมาะสมกับโอกาสหรือที่สถานที่ที่จะใช้ด้วย

๓ การพูดจา ควรระมัดระวังเกี่ยวกับคำพูด น้ำเสียง และปฏิริยาของผู้ฟัง ดังนั้นคำพูดควรระมัดระวัง ควรใช้ถ้อยคำให้สุภาพ เหมาะสม ไม่ใช่คำกำกวมหรือคำที่มีความหมายสองแง่สองงอม น้ำเสียง ไม่พูดจาห้วน ๆ หรือตะหวาดกระโชกโฮกฮากให้น้ำหนักเสียง ให้เหมาะสม พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ปฏิริยาของผู้ฟัง ขณะพูดควรสังเกตปฏิริยาของผู้ฟังว่าสนใจหรือต้องการมากน้อยเพียงใด มีผู้ใดต้องการซักถาม ไม่พูดสวน

๔ ศึกษามารยาท หมายถึง การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง และความประพฤติจะต้องอยู่ในอาการที่สำรวม เช่น ไม่ล่วง แคะ แกะ เกา ส่วนใด ๆ ของร่างกายในที่ชุมชน

บุคลิกภายใน หมายถึง สิ่งที่มีคุณเทศก์แสดงออกจากความรู้สึกภายในของ มัคคุเทศก์เองที่สำคัญมีดังนี้

๑ มีความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและหน้าที่ของมัคคุเทศก์ต่อธุรกิจการท่องเที่ยว และต่อชื่อเสียงของประเทศชาติ

๒ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อนักท่องเที่ยวและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งบริษัทจัดนำเที่ยวที่คนสังกัดอยู่ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓ มีสติในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๔ มีน้ำใจต่อนักท่องเที่ยว

๕ มองโลกในแง่ดี

๖ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

๒.๑.๖ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติที่ดี เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และมีเจตคติที่ดีต่องาน อาชีพ ดังนั้น มัคคุเทศก์ที่ดีจึงควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๒.๑.๖.๑ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มนุษยสัมพันธ์ดี (Human Relationship) ได้แก่ ความสามารถในการสร้างความประทับใจและความผูกมิตรกับผู้อื่น บุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีมักเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้

๑ มองโลกในแง่ดี

๒ มีความสดชื่น ร่าเริง และมีอารมณ์ขัน

๓ มีน้ำใจ พร้อมที่จะช่วยเหลือ ยินดีที่ได้เห็นผู้อื่นมีความสุข

๔ มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักห่วงใยผู้อื่น

๕ มีอัธยาศัยดี ไม่ก้าวร้าว ไม่สำคัญตนว่าเหนือผู้อื่น

๒.๑.๖.๒ มีบุคลิกภาพดี มัคคุเทศก์ที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยให้ นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีมีลักษณะดังนี้

- ๑ มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่อ้วน หรือผอมบางเกินไป
- ๒ มีความคล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉง สดชื่นแจ่มใส
- ๓ มีอารมณ์มั่นคง เยือกเย็น ไม่หวั่นไหวง่าย เฝิญูสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสงบ สุขุม
- ๔ การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ คือ เหมาะสมกับสถานที่และโอกาส
- ๕ มีกิริยามารยาทอ่อนโยน
- ๖ วาจาสุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ

๒.๑.๖.๓ มีความรู้ดี มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ดี จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และ ได้รับประโยชน์คุ้มกับเงินที่เสียไป บุคคลที่มีความรู้ดีมีลักษณะ ดังนี้

- ๑ สนใจสิ่งรอบตัว
- ๒ ช่างสังเกต
- ๓ รักการค้นคว้า
- ๔ เป็นนักอ่าน

ศาสตราจารย์วิลาสวงศ์ พงศะบุตร แห่งคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดีไว้ ดังนี้

ลักษณะที่ ๑ มีใจรักที่จะทำ รักที่จะอธิบาย และสนใจศึกษาเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ และรักที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ลักษณะที่ ๒ ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี เช่น เป็นคนกระตือรือร้น ตาหูไวที่จะสังเกต ปฏิกริยาของนักท่องเที่ยว เป็นคนเอื้อเฟื้อมีน้ำใจ วยและรูปโฉมมีส่วนช่วยให้น่าดู ท่าทางแจ่มใส แต่งกายรัดกุม ฯลฯ

ลักษณะที่ ๓ มีความรู้ ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับการนำชมสถานที่ต่าง ๆ ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม และสามารถที่จะตอบคำถามได้ทุกเรื่องด้วยความมั่นใจ

นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ แห่งศูนย์พัฒนาบุคลิกภาพ ได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับมัคคุเทศก์ ดังนี้

- ๑ ความเป็นกันเอง
- ๒ ลดความเห็นแก่ตัว

- ๓ เอาใจใส่นักท่องเที่ยว
- ๔ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ
- ๕ สดชื่น ร่าเริง มีอารมณ์ขัน
- ๖ รู้ให้จริง (อย่าเดา)
- ๗ จำชื่อลูกค้าให้ได้
- ๘ หัดเป็นนักอ่านและสังเกตจดจำ
- ๙ เป็นนักฟังที่ดี
- ๑๐ สร้างทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย

นอกจากนี้ คุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นมัคคุเทศก์ ควรจะมีคุณลักษณะ สำคัญอื่น ๆ อีก ๔ ประการ คือ

๑ ควรจะมีความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศในขั้นที่ใช้การได้ดี และสามารถสื่อภาษากับนักท่องเที่ยว รู้เรื่องเข้าใจ ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวหลายชาติ หลายภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ดังนั้นมัคคุเทศก์ควรจะมีทักษะในการพูด อ่าน ฟัง เขียน ภาษาเหล่านั้นด้วย

๒ ควรมีอารมณ์มั่นคง มีสติและไหวพริบดี สามารถแก้ไขปัญหาได้และมีความรอบคอบ เพราะในการปฏิบัติงานในบางสถานที่อาจจะมีเหตุการณ์เฉพาะหน้าเกิดขึ้นได้ ดังนั้นมัคคุเทศก์ที่ดีต้องให้ข้อมูล คำแนะนำที่ถูกต้องในการเข้าชมสถานที่แต่ละแห่ง และเตรียมความพร้อม เช่น ในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้นควรจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการนำชมสถานที่ต่าง ๆ ทางเรือ และในป่า

๓ มีศิลปะในการพูด รู้จังหวะ และรู้ว่าควรจะพูดอธิบายเวลาใด เรื่องอะไรก่อนหลัง และบริษัทธุรกิจนำเที่ยวบางแห่งต้องการให้มัคคุเทศก์เป็นผู้ชี้ชวนให้แก่นักท่องเที่ยวได้ซื้อบริการนำเที่ยว อื่นๆ เพิ่มเติม มัคคุเทศก์จึงต้องเป็นนักขายที่ดีด้วยสำหรับบางบริษัท

๔ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นอกเหนือจากความรักในการทำงาน มีศิลปะในการพูดที่ดี และมีบุคลิกภาพที่ดีและอื่นๆ แล้วมัคคุเทศก์ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย คือ การรู้จักสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์ด้วยกัน หรืออีกในหนึ่งก็หมายถึง การติดต่อระหว่างคนกับคน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความรู้สึกเชื่อถือ ไว้วางใจ ซึ่งมีหลักมนุษยสัมพันธ์ที่สำคัญบางประการ คือ สร้างความเป็นไมตรี เช่น การยิ้ม การทักทาย มีความจริงใจ การแสดงออก การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย รู้จัก

ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในบางครั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักท่องเที่ยว และบางครั้งอาจเป็นข้อถกเถียงกัน เช่น ในเรื่องการเมือง ศาสนา ประชญา ฯลฯ แต่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น ควรจะหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการหยิบยกเรื่อง การเมือง ศาสนา ประชญา มาเป็นหัวข้อในการสนทนา

ปัจจุบันอาชีพมัคคุเทศก์นั้นเป็นที่แพร่หลายกันในวงกว้าง เชื่อหรือไม่ว่าใน ปี ๒๕๓๕ เป็นต้นมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยทำเงินรายได้ให้ประเทศมากที่สุด และในปี ๒๕๔๓ น่าจะนำเงินเข้าประเทศได้ประมาณ สามแสนล้านบาท ดังนั้นอาชีพมัคคุเทศก์จึงเป็นที่นิยมทั่วไปที่เรียนมาเฉพาะด้านการท่องเที่ยวหรือได้รับการอบรมเป็นมัคคุเทศก์

จากคำกล่าวข้างต้นถ้าเทียบกับเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยอาจจะนำเงินเข้าประเทศได้น้อยกว่าในอดีต เพราะจากเหตุการณ์ที่เกิดความวุ่นวายในสนามบินสุวรรณภูมิที่มีการยึดสนามบินเป็นที่ประทุ้ง ได้ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติ เป็น อย่างมาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมายังประเทศไทยต้องยกเลิกเที่ยวบินหมด เหตุเกิดจากความไม่สงบในบ้านเมือง

การที่เราจะเป็นมัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติหลักคือ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป หรือเทียบเท่า และได้รับการอบรมเพิ่มเติม เพื่อรับวุฒิบัตรพัฒนา ฝีมือแรงงาน (วพร.) เป็นเวลา ๓๒๐ ชั่วโมง หรือ ๔๐ วัน มัคคุเทศก์ภายในประเทศ และมัคคุเทศก์นำเที่ยวชาวต่างประเทศ เป็นผู้มีพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไปต้องเข้ารับการอบรม และมีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ได้แก่

๑ พูดภาษาต่างประเทศได้น้อย คือ ภาษาอังกฤษ

๒ รักการเดินทางท่องเที่ยว และงานบริการ ปรับตัวได้ และเป็นนักแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์

๓ มีความเป็นผู้นำ มีความกล้า มีความรอบคอบและไม่ประมาท

๔ มีทัศนคติดี ร่าเริง มีความเสียสละซื่อสัตย์ ซื่อตรง และอดทน

๕ เป็นนักจัดเก็บข้อมูลที่ดี ทั้งข้อมูลการท่องเที่ยว ความนิยมของลูกค้า และรายชื่อลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้มัคคุเทศก์ที่ดียังต้องดูแลถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่พานักท่องเที่ยวไปเที่ยวอีกด้วยและต้องมีใจซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและตนเอง ทั้งนี้การเป็นมัคคุเทศก์ก็ไม่ใช่เรื่องที่ยากเกินไปหรือง่ายจนเกินไปขึ้นอยู่กับความตั้งใจของบุคคลนั้นๆ การเป็นมัคคุเทศก์จะต้องมีทักษะความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จารัตประเพณี วัฒนธรรม วางแผนกำหนดเส้นทาง จัดกำหนดการนำเที่ยวให้เหมาะสม กับฤดูกาล และระยะเวลา ติดต่อสถานที่พักแรม หรือเตรียมอุปกรณ์เพื่อการพักผ่อนในสถานที่ที่จะ นำเที่ยว หรือนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ และบรรยายให้นักท่องเที่ยวได้ทราบความเป็นมาของสถานที่ และท้องถิ่น แหล่งธรรมชาติที่น่าสนใจ ภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม จารัตประเพณี ความเป็นอยู่ของประชาชน จัดการพักผ่อน และดูแลให้ความสะดวกสบายความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในระหว่างการนำเที่ยว โดยพยายามจัดการให้บริการที่ต้องสร้างความพอใจ และประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวทุกคนอย่างทั่วถึงและ ต้องมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

การเป็นมัคคุเทศก์ จึงถือได้ว่าเป็นหน้าเป็นตาของประเทศชาติอีกด้วย โอกาสความก้าวหน้าของอาชีพ ไม่ได้วัดกันที่ ตำแหน่ง แต่สามารถวัดได้จากความสามารถทางด้านภาษา ความอดทน และความเป็นมืออาชีพ เงินตอบแทนคืออีกหนึ่งปัจจัยที่จะทำให้คนมานิยมประกอบธุรกิจกันมากขึ้นคือ ๑,๕๐๐-๓,๐๐๐ ต่อวันบาท การเตรียมตัวก่อนที่จะประกอบอาชีพนี้ ต้องตระหนักถึงภาพลักษณ์ของประเทศชาติด้วยการบรรยายของมัคคุเทศก์จะส่งผลต่อภาพพจน์ต่อประเทศอย่างไร ที่จะไม่ให้เสียหายและยังต้องส่งเสริมให้กับประเทศไทยอีกด้วย

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์^๓ เป็นที่ทราบกันดีว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก และส่วนประกอบสำคัญหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอันที่จะนำนักท่องเที่ยวยให้รู้เห็นถึงความสวยงามของบ้านเมือง ความประณีตของศิลปะ ความสูงส่งของวัฒนธรรม ความดีงามของขนบธรรมเนียม ประเพณีและความงามของทิวทัศน์ ธรรมชาติ รวมทั้งอื่น ๆ อีกมากมาย ก็คือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นั่นเอง เพราะฉะนั้นมัคคุเทศก์จึงควรจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบคุณลักษณะอันจำเป็นที่มัคคุเทศก์จะทำให้ชื่อเสียงของประเทศชาติเป็นที่รู้จักทั่วโลก และช่วย

^๓ เถกิง สวาสดิพันธ์. หน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์มัคคุเทศก์กับการนำเที่ยว, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕๘ – ๒๖๐.

เพิ่มพูนจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้น หน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์ มีดังนี้

๒.๑.๗ สิ่งที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ นอกจากมารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์แล้ว มัคคุเทศก์ยังต้องคำนึงถึงสิ่งที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๒.๑.๗.๑ ต้องรู้จักขอโทษและขอบคุณ

๒.๑.๗.๒ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

๒.๑.๗.๓ ต้องให้ความสนใจและช่วยเหลือคนแก่ คนพิการ เด็ก อย่างใกล้ชิด เช่น การขึ้นลงรถ ข้ามถนน การขึ้นบันได

๒.๑.๗.๔ ก่อนที่จะพูดหรือบรรยาย ต้องสำรวจความพร้อมในการรับฟังของนักท่องเที่ยว เพราะบางคนค้นหาของยังไม่พบ หรือกำลังคุยกับเพื่อน ฯลฯ

๒.๑.๗.๕ รักษาการียมารยาทที่ดีงามของคนไทย ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ

๒.๑.๗.๖ ต้องเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในเรื่องที่มัคคุเทศก์กำลังบรรยายอยู่ ถ้ามีนักท่องเที่ยวถามหรือซักคอสืบมัคคุเทศก์จะต้องแสดงความสนใจและขอให้เขาได้พูดบ้าง และกล่าวขอบคุณทุกครั้งที่นักท่องเที่ยวถาม

๒.๑.๗.๗ ในขณะที่นักท่องเที่ยวนั่งอยู่ในรถ อย่าปล่อยให้บรรยากาศเงียบโดยเว้นระยะไม่พูดอะไรเลย อย่างน้อยก็กล่าวคำต้อนรับ เล่าเรื่องวัฒนธรรมไทย ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย หรือเรื่องที่จะนำนักท่องเที่ยวไปชม

๒.๑.๗.๘ ให้คำแนะนำกับนักท่องเที่ยวในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น เรื่องการคมนาคมขนส่ง เวลาทำการของไปรษณีย์ หรือการติดแสตมป์ที่จะส่งไปประเทศต่าง ๆ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรา

๒.๑.๗.๙ ถ้านักท่องเที่ยวต้องการถ่ายรูป มัคคุเทศก์ควรให้โอกาสกับนักท่องเที่ยว โดยอาจกำหนดเวลาไว้เลยว่าจะให้เวลาถ่ายรูปนานเท่าใด

๒.๑.๘ สิ่งที่มัคคุเทศก์ไม่พึงปฏิบัติ

๒.๑.๘.๑ ไม่ตะโกน ตบมือดังๆ เพื่อเรียกนักท่องเที่ยวให้เข้ามาหา เพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ

๒.๑.๘.๒ ไม่พูดจาคุว่า เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงสถานที่นัดหมายเข้าไป เพราะนักท่องเที่ยวอาจไม่เข้าใจ และอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถูกว่าต่อหน้าคนอื่น

๒.๑.๘.๓ ไม่ทำตัวเป็นครูตั้งหน้าแต่จะสอน เพราะนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะสนใจแตกต่างกันเช่น นักท่องเที่ยวที่เป็นครูหรือหมอ อาจจะสนใจเรื่องความรู้มากกว่ากลุ่มคนงานบริษัทห้างร้าน

๒.๑.๘.๔ ไม่ควรสูบบุหรี่หรือดื่มสุราขณะปฏิบัติงาน

๒.๑.๘.๕ ไม่ควรแสดงความรำคาญเมื่อนักท่องเที่ยวซักถามในกรณีที่พักมัลลเทศก์บรรยายแล้ว เพราะนักท่องเที่ยวอาจจะสนใจในเรื่องนั้น ๆ อยู่แล้ว

๒.๑.๘.๖ ในกรณีที่นักท่องเที่ยวถาม และมัลลเทศก์ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ให้ตอบว่าเสียใจที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ แต่จะไปค้นคว้าหาคำตอบมาให้ทีหลังอย่าตอบคำถามทั้งที่ไม่ทราบ

๒.๒ แนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารได้จริง และเป้าหมายของการสอนภาษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยเป็นความสามารถที่จะรู้ได้ว่าเมื่อไรควรจะพูด และควรจะพูดอะไร กับใคร ที่ไหน และในลักษณะอย่างไร จึงเป็นการมองภาษาในแง่ของสังคมมากขึ้น

ความหมายของการสื่อสาร นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสารพอสรุปได้ดังนี้

ไฮม์ส์^๔ ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า คือความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม และเมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม สามารถรู้ได้ว่าควรจะพูดอะไร กับใคร เวลาไหน สถานที่ใด และจะพูดในลักษณะใด

^๔ Hymes, Dell. **Editorial Introduction to Language in Society**, (Language in Society, 1972), p. 6.

บราวน์^๕ และเวอร์เคอเบอร์^๖ มีแนวความคิดที่ตรงกันว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการรับและสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอย่างน้อย ๒ คน โดย เวอร์เคอเบอร์ ชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารจะต้องประกอบด้วย บริบท ผู้รับและส่งสาร สาร เครื่องมือในการสื่อความหมาย เสียง และปฏิกิริยาตอบสนอง ส่วนแนวความคิดของบราวน์ คือการสื่อสารจะเกี่ยวข้องกับด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การพูดจะมีความหมายและก่อให้เกิดการสื่อสารก็ต่อเมื่อ ผู้รับมีความเข้าใจ และมีการตอบสนองต่อการสื่อสารนั้น ๆ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ส่งสาร และผู้รับสาร

ไฮเบล^๗ กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่มนุษย์ใช้แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิด และความรู้สึกซึ่งกันและกัน โดยการพูด การเขียน หรือด้วยภาษาท่าทาง การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล แนวความคิด ความรู้สึกหรือเรื่องราวต่าง ๆ ระหว่างบุคคล โดยใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

สุวัฒน์ นิยมไทย และคณะ ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด ทรรศนคติ หรืออารมณ์จากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไปยังผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น โดยใช้สัญลักษณ์เป็นสำคัญ

^๕ Brown, H. **Principles of language and teaching**, (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1980) p. 88.

^๖ Verderber, Rudolph F. **Communicate!**. (8th ed. Belmont: Wadsworth Publishing Company, 1996), p. 6-24.

^๗ Hybel, S., & Weaver, R.L. **Communication Effectively** (4th ed.). (New York: McGraw-Hill, 1995) p. 5.

กรมวิชาการ^๔ ได้ให้ความหมายของภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อทำให้เข้าใจแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึก ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน ดังนั้น ความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึงการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิด ทักษะ หรืออารมณ์ จากผู้ส่งสารถึงผู้รับสารทั้ง ภาษาพูดและภาษาเขียน

หลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมยุคปัจจุบัน โดยเน้นการใช้ภาษา สื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ผู้พูดมีจุดประสงค์ที่จะพูด เรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทาง ภาษาโดยใช้สถานการณ์เข้าช่วย จึงจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจ มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นสื่อในการสอน โดยมีหลักการดังนี้

๑. สอนให้เกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
๒. เนื้อหาที่ใช้สอนมีพอสมควรเท่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
๓. การใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นเครื่องมือในการฝึก และถือเป็นหัวใจของการดำเนินการสอน
๔. การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกและการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
๕. การสอนเน้นทักษะรวมมากกว่าทักษะเดี่ยว (ทักษะสัมพันธ์) และเน้นพัฒนาการทางภาษา

^๔ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สาระภาษาต่างประเทศ, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๔), หน้า ๖.

นอกจากนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล^๕ ได้เสนอหลักสำคัญของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

๑. ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนจะต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่เมื่อเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่น ทักษะการอ่าน เมื่อได้เรียนแล้วฝึกไปแล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำ วิธีใช้ อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะการพูด ผู้เรียนสามารถพูดถามทางไปสถานที่ที่ต้องการจะไปได้ เป็นต้น

๒. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องใช้หลายๆ ทักษะรวมกัน ผู้เรียนภาษาควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง การสอนในลักษณะบูรณาการจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดี

๓. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมควรมีลักษณะที่เหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ ผู้เรียนต้องรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามาก ๆ นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น กิจกรรมที่เป็น งานหมู่ งานเดี่ยว เกมการแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

๕. ผู้เรียนไม่ต้องกลัวว่าจะใช้ภาษาผิด แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษามากกว่าวิธีใช้ภาษา ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็นควรให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเป็นอันดับแรก ภาษาที่ใช้อาจไม่ถูกต้องนัก แต่สื่อความหมายได้

จากหลักการสอนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกทางภาษา โดยใช้สถานการณ์จริงใน

^๕ สุมิตรา อังวัฒนกุล. วิธีสอนภาษาอังกฤษ. (กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์

ชีวิตประจำวันให้มากที่สุดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทและ สถานการณ์

บทบาทผู้สอนภาษาอังกฤษ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา หมวด ๔ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๒ ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่า ผู้เรียนทุกคนต้องมีความ สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทและหน้าที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ บทบาทของผู้สอนควรได้ ทบทวนและคำนึงถึงในข้อต่อไปนี้

๑. การเตรียมตนเองให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ (Resource Person) ในวิชาหรือสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เป็นความรู้ที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน

๒. การเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับผู้เรียน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ ใบ ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยมีข้อมูลความรู้ที่ ผู้เรียน สามารถเลือกศึกษาค้นคว้าได้ตามความต้องการ

๓. การจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาความรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา เหมาะกับวัยของผู้เรียน จัดเตรียมรูปแบบกิจกรรม ที่ต้องใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้ง เตรียมวิธีการ และเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

๔. บทบาทของผู้สอนในการสอน ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามแผนการสอนที่ จัดทำขึ้น นั่นคือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความ สนใจและ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้เหมาะสม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือจับคู่ การศึกษา ค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน โดยครูจะคอยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามช่วงเวลา

ของการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ทำกิจกรรม รวมทั้งการให้คำชมเชย สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

การวัดและประเมินผล วอลเลต^{๙๙} ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผลวัดได้จากการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ การใช้ทักษะ ภาษาทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่าน หรือได้ฟัง ตลอดจนสามารถพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้การประเมินผลตาม วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จะเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่า การตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน เพราะการวัดผล ประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมินผลนั้น กรมวิชาการ^{๑๐} ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตนเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน ควรประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริง ๆ นั่นคือ ต้องประเมินทั้งความรู้ ซึ่งหมายถึงเนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ประเมินทั้ง ความสามารถหรือประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงทักษะในการนำความรู้ไปใช้ การเลือกใช้ภาษาได้ เหมาะสมสอดคล้องกับความคิดและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของการใช้ภาษา นั่นคือ สมรรถภาพในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึงทักษะการรู้จักปรับตนของผู้เรียนในสถานการณ์สื่อสาร สามารถแยกได้เป็น ๔ สมรรถภาพย่อย ดังนี้

๑. สมรรถภาพทางการศึกษา (Linguistic Competence) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการใช้เนื้อหาทางภาษา ได้แก่ การเปล่งเสียง การสร้างคำ การใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยค

^{๙๙} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๓๕.

^{๑๐} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สาระภาษาต่างประเทศ.(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), ๒๕๔๔), หน้า ๒๔๕.

๒. สมรรถภาพทางภาษาศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Linguistic and Sociocultural Competence) เป็นความสามารถในการรู้จักใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคม รู้จักปรับภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคมตามบทบาทและสถานภาพในสถานการณ์การสื่อสาร

๓. สมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ (Discursive Competence) เป็นความสามารถในการเรียบเรียงลำดับความคิด เชื่อมโยง ประโยคข้อความเป็นหลัก ความรอง รายละเอียดตามบริบท ไม่ว่าจะเป็นข้อความที่สื่อสารด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร

๔. สมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Competence) เป็นความสามารถในการใช้วิธีการทดแทนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการสื่อสารให้ต่อเนื่อง เช่น การอธิบายคำด้วยท่าทาง หรือด้วยการใช้ประโยคเทียบเคียง

สำหรับแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารนั้น กรมวิชาการ^{๑๒} ได้แบ่งแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑ การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or Global Tests) ซึ่งการทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบมากกว่า 1 ทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาในเวลาอันจำกัด แบบทดสอบชนิดนี้ที่นิยมใช้กันแพร่หลายคือ การเขียนตามคำบอก (Dictation) การทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview Test)

๒. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete Point Test) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้าง หรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแยกทดสอบออกเป็นส่วนๆ ตามองค์ประกอบของภาษาหรือตามทักษะที่ต้องการวัด

การทดสอบความสามารถในการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น กรมวิชาการได้แบ่ง การวัดและการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษออกเป็น ๒ ส่วน คือ

^{๑๒} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒) หน้า ๓๕.

๑. การวัดผลภาคปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ กระทำโดยการสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบดังนี้

๑.๑ การอ่านออกเสียง แบ่งเป็นการอ่านออกเสียงคำศัพท์ และการอ่านออกเสียงข้อความหรือประโยค

๑.๒ การพูดสนทนา แบ่งเป็นผู้สอนสนทนากับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนสนทนากันเอง

๒ การวัดผลภาคความรู้ เป็นการวัดผลทางด้านเนื้อหาวิชา การวัดทั้งในด้านความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

๒.๑ ความรู้ทางภาษา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษาและสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เช่น การวิเคราะห์เสียง รู้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของคำ รู้ความหมายและการใช้คำศัพท์ ใช้ประโยคได้ถูกต้องในเรื่องของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์

๒.๒ ทักษะสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น การฟังประโยคและเขียนได้ การอ่านเนื้อเรื่องแล้วอธิบายได้ การดูภาพและบรรยายภาพได้ เป็นต้น และสามารถใช้ประโยคที่มีความหมายตรงตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สามารถใช้ประโยคต่าง ๆ เพื่อซื้อของ ถามราคาสินค้าได้โต้ตอบเกี่ยวกับสถานที่ น้ำหนัก ใครทำอะไรได้ หรือไม่ได้ เป็นต้น ดังนั้น ในการประเมินผลทางภาษา จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรงแต่เป็นแบบวงจร โดยแต่ละส่วนมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่กันและกัน และควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เขาได้เรียนมา และเพื่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งในผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง สรุปได้ว่าการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนการสอน สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนอันดับแรก คือต้องปรับปรุงวิธีสอนของผู้สอน ต่อมาคือสื่อการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายคือตัวผู้สอนเอง โดยการปรับปรุงดังกล่าวต้องให้สอดคล้องกับปัญหา หรือผลของการวัดผลและประเมินผลที่ได้รับด้วย ดังนั้น ผู้สอนภาษาอังกฤษจึงควรพิจารณาและประเมินผลการเรียนการสอนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ

แนวคิดของ บริกส์ แก็งจ์ และเวคเกอร์^{๑๓} ที่ว่า กระบวนการเรียนการสอน ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว รวมถึงเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนด้วย

๒.๓ แนวคิดและการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถานศึกษาหรือการศึกษา^{๑๔} เนื่องจากหลักสูตรเป็นหลักและ แนวทางในการพัฒนาการเรียน การศึกษ แนวทางกำหนดเนื้อหาสาระ แนวทางในการจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางในการ ประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ดังนั้นจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา จะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาใช้ ในการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานด้านการศึกษา

๒.๓.๑ ความหมายของหลักสูตร ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” มาจากคำภาษาละตินว่า “Racecourse” แต่เมื่อนำมาใช้ ในทางการศึกษาคำว่า “หลักสูตร” มีความหมายได้หลายอย่าง แต่เดิมมีความหมายว่าเป็น รายการกระบวนวิชา ต่อมาจึงได้ขยายความออกไปมากขึ้น^{๑๕} ดังเช่น

- หลักสูตรคือแผนการเรียน
- หลักสูตรประกอบด้วยเป้าหมายและจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา ซึ่งจะ รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลการเรียน

^{๑๓} Gange, R.M., & Briggs, L.J., & Wager, W.W.. **Principles of instructional design** (4th ed.). (Fort Worth, TX: Harcourt, Brace Jovanovich College Publishers, 1991), p. 185.

^{๑๔} Armstrong, G., & Kotler, P. **Marketing and introduction**. ((6th ed.). New Jersey: Peason Education, 2003), p. 4 .

^{๑๕} รุจิร ภู่อาระ และคณะ. **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. (กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๓ – ๓๘.

-โปรแกรมการเรียน (A Program of Studies) เริ่มใช้ครั้งแรกในการจัดการศึกษาของ ประเทศสหรัฐอเมริกา คำนี้ใช้แทนความหมายของคำว่าหลักสูตร คล้ายกับรายการเรียงลำดับ รายวิชาเรียกว่าเป็นโปรแกรมการเรียน

-เอกสารการศึกษา (A Document) บางคนนิยามคำว่าหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่จะให้ การศึกษา ซึ่งมุ่งไปประเด็นที่ว่ามีการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักฐานตามเอกสารที่นำเสนอ

-แผนการจัดกิจกรรม (Planned Experiences) หลักสูตรคือกิจกรรมทั้งหมดที่โรงเรียนจัด ให้ นักเรียน และการวางแผนหลักสูตรเป็นการเตรียมให้โอกาสกับผู้เรียน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า คู่มือ หลักสูตรก็คือการวางแผนหลักสูตรนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีผู้นิยามศัพท์ของคำว่าหลักสูตรไว้ หลักสูตร (Curriculum) ตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒^{๑๖} ได้นิยามว่า หลักสูตร คือประมวลวิชา และ กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่ง

สุนทร โคตรบรรเทา^{๑๗} ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตรเป็นแผนเพื่อการ ปฏิบัติหรือเอกสารที่เขียนขึ้นโดยมียุทธวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ หลักสูตรเป็น ประสบการณ์ของผู้เรียน หลักสูตรเป็นแขนงหนึ่งของการศึกษา คือเป็นวิชาความรู้แขนงหนึ่งที่ พยายามวิเคราะห์และสังเคราะห์ ฐานะ แนวโน้ม และแนวคิดว่าสำคัญหลักสูตร

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง การรวบรวมความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ สถาบันการศึกษาจัดทำขึ้นเป็นแผน ถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาตนเองตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

๒.๓.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๔ ประการคือ

^{๑๖} ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. (กรุงเทพฯ: นานมี บุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๗๒.

^{๑๗} สุนทร โคตรบรรเทา. หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. (ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, ๒๕๔๗), หน้า ๒ – ๓.

๒.๓.๒.๑ วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึงเป้าหมายของการสอน เป็นส่วนที่กำหนดคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบ่งเป็น 4 ระดับต่อไปนี้

๑ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นความต้องการ หรือเป้าหมายรวมของแต่ละหลักสูตร

๒ วัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา หรือหมวดวิชา เป็นเป้าหมายของกลุ่มวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างไร

๓ วัตถุประสงค์ของรายวิชา มีจุดมุ่งหมายว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รับอะไร

๔ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่สังเกต และสามารถวัดได้ อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓.๒.๒ เนื้อหา (Content) เป็นเครื่องกำหนดขอบเขต และความเข้มข้นของสาระความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

๒.๓.๒.๓ การเรียนการสอน (Instructional activity) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปกติการสอนจะประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน ดังนี้

๑ สื่อการสอน หมายถึง อุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒ วิธีการ หมายถึง เทคนิคที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๒.๓.๒.๔ การประเมิน (Evaluation) การตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่าบรรลุตาม วัตถุประสงค์ ของหลักสูตรหรือไม่ ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นไปตาม ความต้องการที่แท้จริงของหลักสูตร

๒.๓.๓ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีแนวคิดอยู่ 2 ลักษณะด้วยกันคือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย ซึ่งระบบการพัฒนาหลักสูตรนั้น จะเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร ได้แก่ การร่างหรือการสร้างหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากลักษณะของงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรแล้วจะมีความหมายใกล้เคียงกับการพัฒนาหลักสูตรคือการออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) ซึ่งหมายถึง ลักษณะกระบวนการในการเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิควิธีการทั้งหมดในการจัดทำหลักสูตร และการจัดเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ในหลักสูตรที่จัดหลักสูตรอาจมองว่าเป็นแขนงหนึ่งของการศึกษา (Field of Study) คือเป็นวิชา ความรู้แขนงหนึ่งความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดมาก ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีหลายแนวคิดและรูปแบบ นำมาศึกษาดังนี้

๓.๓.๑ แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์^{๑๘} ได้ให้แนวคิดในการวางแผนโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้วิธี means-ends approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรที่เรียกว่า “เหตุผลของ ไทเลอร์” ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนนี้เน้นการตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน ๔ ประการ ดังนี้

๑ มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนดให้กับผู้เรียน

๒ มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓ จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

๔ จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการศึกษาอย่างไร จึงจะตัดสินใจได้ว่า บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ไทเลอร์ เน้นว่า คำถามทั้ง 4 ข้อนี้จะต้องเรียงลำดับกันลงมา เพราะฉะนั้นการตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็นขั้นที่สำคัญที่สุด แนวความคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ เป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

^{๑๘} Tyler, Ralph W. **Basic Principles of curriculum and Instruction.** (Chicago: The university of Chicago press, 1950), p. 11.

ขั้นที่ ๑ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิด ที่จะเป็พื้นฐานในการตัดสินใจ ๓ แหล่งด้วยกันคือ ศึกษาจาก สังคม ศึกษาจากตัวผู้เรียน ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาสาขาวิชาข้อมูลที่ได้จาก ๓ แหล่ง ดังกล่าว จะเป็นเครื่องช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายชั่วคราว จุดมุ่งหมายที่ได้ในขั้นนี้ บางครั้งอาจจะมี มากเกินกว่าที่จะจัดไว้ในหลักสูตรได้ทั้งหมด จึงควรได้มีการพิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ สำคัญ และสอดคล้องกันเพื่อนำไปเป็นในการปฏิบัติขั้นต่อไป ไทเลอร์ ได้เสนอว่า การเลือก จุดมุ่งหมายถาวร ควรผ่านการกลั่นกรอง เพื่อคัดเอาข้อที่ไม่สำคัญและไม่สอดคล้องออกไป ด้วย วิธีการ พิจารณาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้พิจารณาจากหลักปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม จุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วนี้เรียกว่า จุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวรที่จะ นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ ๒ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างไร จึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย กำหนดไว้ จุดมุ่งหมายที่ระบุพฤติกรรมและเนื้อหา นั้น เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการไปถึง แต่ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นวิธีการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง

ขั้นที่ ๓ การจัดหาประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดหาประสบการณ์ให้เป็นหน่วย จะต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและด้านเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดประสบการณ์ การเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีความต่อเนื่องกัน การเรียงลำดับขั้นตอนการบูรณาการ

ขั้นที่ ๔ การประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายในการจัดหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นขั้นที่จะ ให้ผู้วางแผนจัดทำหลักสูตร รวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ไว้เพียงใด

๒.๓.๔ แนวคิดการออกแบบหลักสูตรเพื่อเลือกและจัดเนื้อหาของหลักสูตร ลอง สตริตและเชน^{๙๕} ได้เสนอแนวคิดของการออกแบบ หลักสูตรที่เป็นพื้นฐานของการเลือกและจัด เนื้อหาหลักสูตร ได้ 4 แนวคิด คือ -หลักสูตรที่นำโดยสังคม (Society-Oriented Curriculum) - หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered Curriculum) -หลักสูตรที่เน้นความรู้เป็น

^{๙๕} Longstreet, Wilma S. & Shane, Harold G. **Curriculum for a new Millennium.**

(Boston: Allyn and Bacon, 1993), p. 63 - 68.

ศูนย์กลาง (Knowledge-Centered Curriculum) -หลักสูตรที่ผสมผสานความคิด (Eclectic Curriculum) หลักสูตรที่มีแนวคิดแต่ละแบบนี้มีจุดมุ่งหมายต่างกันและการเลือกเนื้อหาที่จะจัดในหลักสูตรแต่ละแบบก็必将มีความแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ หลักสูตรที่นำโดยสังคม ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าจุดมุ่งหมายของโรงเรียนจะต้องสนองความต้องการของสังคม ดังนั้นการเลือกเนื้อหาหลักสูตรต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคม หลักสูตรและโรงเรียนต้องเตรียมเด็กให้เข้าใจปัญหาที่จะต้องเผชิญในสังคม เตรียมให้เด็กมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการเลือกเนื้อหา ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องถามคำถามว่าอะไรคือสิ่งสำคัญในสังคมที่เด็กควรจะต้องรู้เพื่อเตรียมตัวสำหรับอนาคต หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สะท้อนความเชื่อที่ว่าเด็กเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ สำหรับหลักสูตรทุกหลักสูตร หลักสูตรจะคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึง ความสามารถและความถนัด คำนึงถึงเอกภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรที่เน้นความรู้เป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประเภทของความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับ เด็กในการนำไปใช้เมื่อเป็นผู้ใหญ่ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ความรู้จะประกอบด้วย ความรู้ด้านเนื้อหาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ และภาษา ความรู้ที่ครอบคลุมปัญหา แนวทางแก้ปัญหา ตลอดจนความรู้สึนึกคิดของมนุษย์ และการแสดงออกด้านความสวยงาม หลักสูตรที่ผสมผสานความคิด ครอบคลุมถึงการเลือกเนื้อหาจากหลายๆหลักการ หลายๆ ความเชื่อ และหลายๆแนวคิด เข้าไว้ด้วยกัน พิจารณาทั้งด้านสังคม ผู้เรียน และความรู้ จัดเนื้อหา วิชาและกิจกรรมในลักษณะแกน(Core) รวมทั้ง ๓ ด้าน อาร์มสตรอง^{๒๐}ได้ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรไว้อีกแนวทางหนึ่ง ดังนี้

๑ หลักสูตรที่มีวิชาการนำ (Academic Orientation) หลักสูตรที่มีวิชาการนำ จะเน้นเนื้อหา ที่เอามาจากวิชาความรู้แบบดั้งเดิม เป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร ได้มาจากโครงสร้างของความรู้ หรือความคิดพื้นฐาน และคำถามที่แสดงขอบเขตของเนื้อหา การวางแผนหลักสูตรเน้นที่การจัดเนื้อหาจากความรู้ทางวิชาการ และการถ่ายทอดข้อมูลจากวิชาเหล่านี้

๒ หลักสูตรที่ใช้เทคโนโลยี(Technological Orientation) นำหลักสูตรแบบนี้สนใจว่าเนื้อหาที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียนควรจะแบ่งเป็นส่วนๆ และจัดเข้าที่มีการออกแบบการสอนที่เป็นระบบและมีแนวโน้มที่จะรับแนวคิดของพฤติกรรมนิยม การวางแผนหลักสูตร เริ่มจากระบบผลการ

^{๒๐} Armstrong, David G. **Developing and documenting the curriculum.**

(Needham Height. Mass: Allyn and Bacon, 1989), p. 20 - 22.

เรียนรู้ให้ ครบถ้วน วิเคราะห์งานที่จะต้องให้ผู้เรียนบรรลุ และระบุ และเรียงลำดับทักษะที่ผู้เรียน ต้องได้รับ ๒๐ โปรแกรมการสอนทุกส่วนต้องระบุโดยละเอียด เนื้อหาของโปรแกรมการสอนเอามาจากหลายแหล่ง เนื้อหาที่เอามาจากวิชาแบบดั้งเดิมมีน้อยลง เน้นว่าจะจัดอย่างไรให้เป็นระบบมากกว่า เน้นลักษณะ การออกแบบมากกว่าการถ่ายทอดเนื้อหา

๓ หลักสูตรที่นำโดยผู้เรียน (Personal Orientation) หลักสูตรนี้จะคำนึงว่าผู้เรียนจะมี ส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างไร และจะมีผลการพัฒนาอย่างไร สนใจพัฒนาการของมนุษย์ เน้นว่าการ เรียนรู้ คือการพัฒนา การเรียนรู้คือการรับความคิดเห็น ให้ความสำคัญกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ ตอบสนองความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาที่จัดให้ผู้เรียน ไม่เพียงแต่ พัฒนาความสามารถทางการคิดและทักษะเท่านั้น ยังเป็นการให้ความกระจำในการสร้างค่านิยม ส่วนตัวของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชา และการจัดเนื้อหาวิชาน้อยกว่าปฏิกิริยาตอบสนอง ของผู้เรียน และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากหลักสูตร

๔ หลักสูตรที่นำโดยสังคม (Social Orientation) ผู้เรียนหลักสูตรแบบนี้จะพัฒนา หลักสูตร ที่ผลิตผู้เรียนให้มีความสามารถตอบสนองตรงตามที่สังคมต้องการ ตอบสนองการ เปลี่ยนแปลงทาง สังคม และจัดหลักสูตรที่ประกอบด้วยความต้องการของสังคมหลายๆทางเลือก หลักสูตรแบบนี้ สำคัญกว่าหลักสูตรทั้ง ๒ แบบที่กล่าวมาแล้ว เพราะหลักสูตรแบบนี้จะใช้งานได้ดี เช่น ถ้าสังคมขาด แคลนวิศวกรก็จะสอนคณิตศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมในลักษณะที่เตรียมเด็กสู่ อาชีพนี้หรือ โปรแกรมของอาชีวศึกษา ก็จะฝึกผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหของสังคมด้านนี้เป็นต้น

ส่วนแมคเนล^{๒๐} ได้เสนอแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรไว้ ๔ แนวคิดคือ

๑ หลักสูตรมนุษยนิยม (Humanistic Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์ สนอง ความพอใจของนักเรียนแต่ละคน เน้นกระบวนการเสรีภาพที่สนองความต้องการในการ เจริญเติบโต และความมั่นคงของแต่ละคน เจตคติต่อตัวเอง เพื่อน และการเรียน การรู้จักตนเอง เป็นหัวใจของ หลักสูตรมนุษยนิยม ผู้เรียนมิได้พัฒนาทางปัญญาอย่างเดียว แต่พัฒนาด้านศีลธรรม และ สุนทรียภาพด้วย

^{๒๐} Mcneil, John D. **Reading Comprehension.** (Glencoe: Foresman, 1984), p. 106.

๒ หลักสูตรฟื้นฟูสังคม (Social Deconstructionists Curriculum) เน้นความต้องการของ สังคมมากกว่าความสนใจของแต่ละบุคคล ความรับผิดชอบอันดับแรกของหลักสูตร คือการฟื้นฟูของ สังคม และให้นิยามที่ดีแก่สังคม เน้นการพัฒนาคุณค่าทางสังคม และใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ เน้นความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับการพัฒนาสังคม ในด้านสังคม การเมือง และ เศรษฐกิจ การศึกษามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

๓ หลักสูตรที่เป็นเทคโนโลยี (Technological Curriculum) การสร้างหลักสูตรเป็นกระบวนการ ทางเทคโนโลยีที่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามต้องการ สามารถตรวจสอบได้จากหลักฐานที่แสดง ว่าหลักสูตร ได้บรรลุจุดประสงค์แล้ว ประสิทธิภาพกับการตรวจสอบมีคุณค่ามากสำหรับนัก เทคโนโลยี เทคโนโลยีสำหรับหลักสูตร รวมถึงการพัฒนาและออกแบบระบบการสอนให้สัมพันธ์กับ จุดประสงค์ กิจกรรม และการทดสอบ ตลอดจนการพัฒนาเอกสารและสื่อการสอน

๔ หลักสูตรเนื้อหาวิชา (Academic Subject Curriculum) หลักสูตรเป็นสื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาความรู้ หลักสูตรเป็นที่รวมของรายวิชามากกว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของแต่ละบุคคลและของท้องถิ่น ผู้ที่เห็นด้วยกับหลักสูตรนี้เชื่อว่าการรอบรู้เนื้อหาความรู้จะช่วยส่งเสริม การคิดอย่างมีเหตุผล จากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ วิเคราะห์ได้มาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับกำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาหลักสูตร จะต้องเลือกจัดให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์

๒.๓.๕ การประเมินหลักสูตร หมายถึงการพิจารณาตัดสินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนำมาเป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงการสอน ดังเช่นรุจิร ภู่อาระ^{๒๒} ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร ไว้ดังนี้

- ๑ การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ
- ๒ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐาน
- ๓ การอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

^{๒๒} รุจิร ภู่อาระ และคณะ. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. (กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐๓ – ๑๐๔.

๔. การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร

๕ การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้น จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลจะดำเนินการ ไปในรูปแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับ การให้หมายของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินจึงต้องเลือกตาม นิยาม ศัพท์ที่ตนต้องการประเมินผล อาจจะใช้วิธีแบบประเมินเดียว หรือมากกว่านั้นก็ได้ แต่ถ้าจะให้มีการ ประเมินผลมีความเที่ยงตรง ผู้ประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย และถ้ามีผู้ประเมินหลายคน โดย แต่ละคนประเมินในประเด็นที่แตกต่างออกไป เมื่อนำผลมารวมกันก็ จะทำให้มีผลดี ยิ่งขึ้น ผลจากการ ประเมินของผู้ประเมินหลายๆคนเมื่อนำมาสรุปก็จะทำให้ การตัดสินใจมีความรอบคอบมากขึ้น

การประเมินหลักสูตรเป็นการแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมา พิจารณาตัดสินใจถึงความเป็นไปได้ ความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องความสัมพันธ์กับ บริบทที่กำหนด เพื่อการปรับปรุงแก้ไขการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ซึ่งได้มีแนวคิดและทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ดังต่อไปนี้

๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบ CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) การ ประเมินตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม จะต้องประเมินผลสิ่งที่สำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑.๑ การประเมินผลบริบท (Context) เป็นการประเมินในขั้นการวางแผน (Planning) โดยมีจุดมุ่งหมายของการประเมิน เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของ โปรแกรม โดย การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ความต้องการและปัญหาต่างๆ เป็นการประเมินผลใน ลักษณะที่เป็น มหัพภาค (Marco Analysis) ซึ่งจะทำให้ทราบว่า สภาพและปัญหายากนอกที่เป็นแรง กดดันอยู่นั้น มีผลต่อสภาพปัจจุบันอย่างไร และผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย อย่างไรจึง จะสนองความต้องการ และแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ การประเมินผลในขั้นนี้ อาจใช้ เทคนิคหลาย อย่างเช่น การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การตรวจสอบทบทวน (Review Technique) การสำรวจความคิดเห็น (Questionnaire Technique) และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Expert Conference)

๑.๒ การประเมินผลตัวป้อน (Input Evaluation) หรือปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินผล

ใน ขั้นตอนการจัดทำโครงการหรือโครงสร้าง จุดมุ่งหมายของการประเมินผล คือ การพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรอย่างไร จึงจะบรรลุจุดหมายได้ ซึ่งมีวิธีการประเมินหลายวิธี ในการประเมินผลประเภทนี้ ผู้ประเมินจะต้องตั้งคำถามหลายข้อ เช่น จุดหมายที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้หรือไม่ มีโอกาสบรรลุผลหรือไม่ ควรเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง แง่ของผลได้ผลเสีย วิธีการที่จะนำมาใช้ จะให้ผลอย่างไร มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรหรือเครื่องมืออย่างไรบ้าง

๑.๓ การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินผลในขั้นปฏิบัติการ (Implementing) การประเมินผลประเภทนี้ เริ่มขึ้นหลังจากที่นำเอาโปรแกรมหรือโครงการไปใช้ในสภาพจริง จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้ ก็เพื่อส่งข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มาให้ผู้ปฏิบัติงาน ในการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ และเก็บเป็นหลักฐานสำหรับการปฏิบัติงาน

๑.๔ การประเมินผลผลิตผล (Product Evaluation) จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้ ก็เพื่อตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลไม่จำเป็นต้องทำ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหรือโครงการ จะทำเมื่อใดก็ได้ สิ่งที่สำคัญที่การประเมินผลประเภทนี้ต้องมีคือ เกณฑ์มาตรฐานซึ่งจะต้องกำหนดขึ้น หรือใช้เกณฑ์มาตรฐานที่มีผู้จัดไว้ให้แล้วก็ได้

๒ แนวคิดและวิธีวิทยาของการประเมินยุคที่สี่ (Responsive Evaluation) กูบาและลินคอล์นได้เสนอแนวคิดและรูปแบบการ ประเมินในยุคที่สี่ ซึ่งเน้นการประเมินที่ตอบสนองต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการบอกกล่าว (Claim) สิ่งที่เกี่ยวข้อง (Concern) ประเด็นต่าง ๆ (Issue) ที่ให้โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นมุมมองใน ลักษณะการสร้างสรรคนิยม (Constructivist Methodology) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา การตัดสินใจ โดยการลงบันทึกทำมติระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยมีทั้งหมด ๑๒ ขั้นตอนดังนี้^{๒๓}

- ๑ การเริ่มต้นทำสัญญากับผู้ให้การอุปถัมภ์ทางการประเมิน
- ๒ ประสานงานเกี่ยวกับการประเมิน
- ๓ กำหนดผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

^{๒๓} Guba, E.G., & Lincoln, Y.S.. **The alternative paradigm dialog.** In E.G. Guba (ed.). (The Paradigm Dialog. Newberry Park, CA: Sage, 1990), p. 184 - 185.

- ๔ พัฒนาการมีส่วนร่วมภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๕ ทดสอบและขยายการสร้างสรรค์ภายในกลุ่มโดยการแนะนำข้อมูลหรือวิธีการใหม่
- ๖ จำแนกกลุ่มเพื่อการแก้ปัญหาข้อกล่าวหา สิ่งที่เกี่ยวข้อง และประเด็นวิพากษ์ต่าง ๆ ที่ได้รับฉันทามติแล้ว

- ๗ จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหา
- ๘ สะสมข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหา
- ๙ จัดการประชุมเพื่อการเจรจาต่อรอง
๑๐. นำผลของการเจรจาต่อรองมาเป็นทางเลือก
๑๑. รายงานโดยใช้วิธีการทำการศึกษาเป็นรายกรณี
๑๒. เริ่มต้นวงจรใหม่

๓ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินแบบมีส่วนร่วมของโอเวน^{๒๔} ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยทำการประเมินควบคู่ไปกับการทำงาน โดยเริ่มตั้งแต่การคิดที่จะกระทำหรือปฏิบัติ ไปจนถึงการปฏิบัติการของโปรแกรมหรือโครงการจนเสร็จสิ้น โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑ การประเมินความพร้อมก่อนเริ่มโครงการ (Proactive Evaluation Form) เป็นการประเมินรูปแบบของการประเมินที่ดำเนินการก่อนที่จะออกแบบโครงการหรือโปรแกรม สามารถช่วยให้ผู้วางแผนโครงการหรือโปรแกรมทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับชนิดของโครงการหรือโปรแกรมที่ต้องการ จุดประสงค์เพื่อเตรียมข้อมูลหรือปัจจัยป้อน (Input) เพื่อการตัดสินใจว่าวิธีการที่ดีที่สุด ในการพัฒนาโครงการหรือโปรแกรมในระดับขั้นก้าวหน้านั้นควรเป็นอย่างไร ผู้ประเมินจะให้ คำแนะนำ ข้อมูล ความรู้ รูปแบบ ฯลฯ ในการแก้ไขปรับปรุง

๒. รูปแบบการประเมินความชัดเจน (Clarification Evaluation Form) เป็นรูปแบบ

^{๒๔} Owens, R.G.. **Organizational Behavior in Education**. ((5th ed.). Boston: Allyn and Bacon, 1995), p. 195 - 200.

ของการประเมินเพื่อทำความเข้าใจกับการวางโครงการหรือโปรแกรม ซึ่งเป็นการประเมินโครงสร้างภายใน สามารถอธิบายได้ในลักษณะปรัชญาหรือหลักการเหตุผลของโครงการหรือโปรแกรม แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมของโครงการหรือโปรแกรม

๓ รูปแบบการประเมินกิจกรรม (Interactive Evaluation Form) เป็นรูปแบบของการประเมินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งต่อ หรือการนำไปใช้ของโปรแกรมหรือโครงการเกี่ยวกับการเลือกส่วนประกอบที่สำคัญหรือกิจกรรมของโครงการหรือโปรแกรม สามารถช่วยให้คณะทำงานเข้าใจได้ มากกว่าเดิมเกี่ยวกับวิธีการและเหตุผลที่ได้ดำเนินการ ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดการ ปรับปรุงได้เป็นอย่างดี

๔ รูปแบบการประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม (Monitoring Evaluation Form) เป็นรูปแบบของการประเมินเมื่อโครงการหรือโปรแกรมได้จัดทำหรือขณะดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อดูความสำเร็จของส่วนประกอบบางส่วนของโครงการหรือโปรแกรมเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบของการสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของโครงการหรือโปรแกรม เป็นการประเมินเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ

๕ รูปแบบการประเมินผลที่ได้รับ (Impact Evaluation Form) เป็นรูปแบบการประเมินผลที่ได้รับ หรือการส่งผลของโครงการหรือโปรแกรมที่ได้รับการจัดทำเรียบร้อยแล้วเป็นการวิเคราะห์จุดปลายสุด ของโครงการหรือโปรแกรม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าหรือคุณความดีของโครงการหรือโปรแกรม เป็นการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการต่อไป

๒.๔ แนวคิดของการฝึกอบรม

จากการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น การที่จะนำหลักสูตรไปให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษา คือการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้น วิธีการที่จะนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้สำเร็จ ก็คือการนำหลักสูตรไปฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดต่าง ๆ ของการฝึกอบรมมาประกอบพิจารณารายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๔.๑ ความหมายของการฝึกอบรม การฝึกอบรมหมายถึง กิจกรรมเพื่อที่ให้ผู้คนเรียนรู้จนกระทั่งเกิดเป็นความรู้ ทักษะและทัศนคติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในองค์กรได้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้นไป และการฝึกอบรมยังเป็นการกระบวนกรฝึกหัดงานขององค์กรจัดให้แก่บุคลากรใหม่เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเกิดความชำนาญในเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีประสบการณ์ มีการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร การฝึกอบรมตามแนวคิดสมัยใหม่ในปัจจุบันจะมีจุดมุ่งหมายกว้างกว่าในอดีต^{๒๕}

ดังนั้นการฝึกอบรม ย่อมเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานและบุคคลสามฝ่ายด้วยกัน คือ องค์กร ผู้รับการฝึกอบรม หน่วยงานฝึกอบรม การฝึกอบรมสามารถใช้เป็นโอกาส ในการสร้างความผูกพันระหว่างบุคลากรกับองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพการแข่งขันของธุรกิจภาคเอกชนที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง เป็นผลทำให้บริษัทเอกชนต้องทำการสนองตอบ ลูกค้าอย่างรวดเร็ว การที่องค์กรหรือบริษัทเอกชนมีการฝึกอบรมบุคลากรหรือพนักงาน เพื่อเป็นการบริการแก่ผู้มาขอรับการบริการหรือลูกค้า เพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพตรงต่อเวลา และสร้างความประทับใจก็เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม ดังนั้นการฝึกอบรมจึงมีการขยายบทบาท มากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา^{๒๖}

การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาศักยภาพในการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรต่อไป ซึ่งมีผู้ให้ ความหมายของการฝึกอบรมไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ทองฟู ชินะโชติ ได้กล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาพนักงาน ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงานโดยมุ่งพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ การฝึกอบรมจึงเป็น กรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนาพนักงาน

^{๒๕} Mondy, R.W., Noe, R.M. and Premeaux, S.R.. **Human Resource Management**. (8th Edition. New Jersey: Pearson Education, 2002), p. 215 - 217.

^{๒๖} Schermerhorn, J.R. **Management**. ((7th ed.). New York: John Wiley & Sons, Inc, 2002), p. 312 - 319.

บุญคง หันจางสิทธิ์ ได้ให้ความหมายว่า การฝึกอบรมคือกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้พัฒนา ในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญและทัศนคติต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานและการผลิตในปัจจุบันและอนาคต หรือจะพูดเป็นภาษาเศรษฐศาสตร์ก็คือ เป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูน ผลผลิตส่วนเพิ่ม ของแรงงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประวัติ สมเป็น อธิบายว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลให้เพิ่มพูนความถนัด ความรู้ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่องานหรือกิจกรรม จนกระทั่งเกิดเป็น นิสัย เพื่อให้เกิดการกระทำที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นการตอบสนองต่อเป้าประสงค์ของบุคคล และองค์การ

ชูชัย สมितिไกร ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม คือ กระบวนการจัดการ เรียนรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ของบุคลากร อันจะ ช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

นอกจากนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ได้กล่าวถึง การฝึกอบรมว่ามีความหมายแตกต่าง ไปจากการเรียนรู้ ในองค์กรธุรกิจหรือหน่วยงานทั้งหลายอาจจะจัดการฝึกอบรมอยู่เสมอ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเรียนรู้ได้เต็มที่ ดังนั้นผู้ดำเนินการฝึกอบรมหรือวิทยากร จะต้องมีการกิจที่สำคัญประการแรกคือช่วยผู้รับเข้าการอบรมเกิดการเรียนรู้และการพัฒนา ตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑. แรงจูงใจในการเรียน (Motivation to Learn) นั่นคือ บุคคลจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากมีความ ต้องการในการเรียนสิ่งนั้น ๆ

๒. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning Environment) ต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน

๓. ความต้องการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่มีความหลากหลาย

๔. ความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า

๕. เนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning Content and Activities)

๖. ปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic Problem) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา

๗. การมีส่วนร่วม (Attention and Participation) ทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกาย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๘. เวลาพอเพียงในการเรียนรู้ (Time to Learn) โดยเฉพาะ การเรียนรู้ข้อมูลใหม่ การฝึกทักษะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change)

๙. การฝึกภาคปฏิบัติ (Opportunities in Practice) จนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้

๑๐. ศักยภาพ หรือ สมรรถภาพในการเรียนรู้ (Potential in Learning) จนกระทั่งได้เห็นถึงความก้าวหน้าที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ (Achievement)

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานและเป็นการพัฒนาบุคลากรให้ก้าวหน้าและมีทัศนคติ ที่ดีในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ตลอดจนมีความพร้อมเพื่อที่จะได้มีความก้าวหน้าต่อไป ได้แบ่งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ดังต่อไปนี้

๑. มุ่งเพิ่มทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการอบรม

๒. มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดทัศนคติที่ดี และเกิดความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ

๓. มุ่งสร้างความพร้อม ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ วิจิตร อวະกุล ยังกล่าวถึงการฝึกอบรมในองค์กรแต่ละหน่วยงานนั้นมี วัตถุประสงค์เพื่อความมุ่งหมายเพิ่มพูนความรู้พัฒนาและปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. การปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิคการปฏิบัติงาน และสังคม

๒. ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเฉพาะ เรื่องที่ทำงานรับผิดชอบ หรือด้านใดด้านหนึ่ง

๓. ปรับปรุง เพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจ ความคิดในเรื่องต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์กลั่นกรอง สัมพันธ์ปัจจัยต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันในสถานะที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

๔. ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยตนเอง

๕. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความคิดอ่านอย่างรอบคอบของตนเอง ทำงานด้วยฝีมือและมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน โดยไม่ต้องรอคำสั่งให้ทำงาน

๖. สามารถทำงานด้วยตนเอง และพึ่งพาอาศัยผู้อื่น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะพัฒนาตนเอง และงานให้ดีขึ้นและเจริญงอกงาม

ดังนั้นการฝึกอบรมควรมีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อ การปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญในเรื่องที่รับผิดชอบ และสามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา รวมทั้งจงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ความคิดอ่านอย่างรอบคอบ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

๒.๔.๓ ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Need) องค์การต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน รวมถึงสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก ภาวะการณ์ของโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีการสื่อสารที่ก้าวหน้าและรวดเร็ว การที่บุคลากรจำเป็นจะต้องมี การปรับตัวให้เข้ากับความเป็นไปของโลก ความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง สภาพสถานการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่สามารถแก้ไขด้วยการฝึกอบรมความจำเป็นในการฝึกอบรมเกิด จากความ แตกต่างของสถานภาพของการปฏิบัติงานที่ต้องการ หรือคาดหวังกับสภาพการทำงานที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบัน โดยแก้ไขได้ด้วยการให้ความรู้ความชำนาญ ทักษะคติใหม่ต่อบุคลากรในองค์กร เพื่อเป็นการ พัฒนาความรู้ ทักษะ ดังนั้น นับวันความจำเป็นในการฝึกอบรมจึงเพิ่มมากขึ้น โดยองค์การจะจัดใน รูปของการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นโดยตรง หรืออาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้มี ๒๘ โอกาสเข้ารับการฝึกอบรมทั้งภายในประเทศหรือต่างประเทศ บางองค์การกำหนดงบประมาณเพื่อ การฝึกอบรมไว้ถึงร้อยละ ๑๕ ของงบประมาณทั้งหมด

นิรันดร์ จุลทรัพย์ ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการอบรมมีดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมในการทำงานของแต่ละองค์กรมักจะมีแตกต่างกัน เพื่อเป็นการ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับบุคลากรที่จะพึงเริ่มทำงานใหม่ ทางองค์การจึงมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมก่อนเริ่มต้นปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรใหม่ได้ทราบถึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้เกิดความคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน และยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ทักษะที่ดีให้แก่บุคลากรใหม่ด้วย

๒. ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบายภายในประเทศ หรือการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการแข่งขัน บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ได้รับการอบรม สำหรับนำมาปฏิบัติ งานเพื่อให้ก้าวทันเหตุการณ์โลก

๓. การฝึกอบรมเป็นการช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ให้แก่บุคลากร โดยสามารถที่จะ นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบัน มาผสมผสานกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบัน มาผสมผสานกับความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมในระหว่างการทำงาน แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. จากการที่บุคลากรปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมไปได้ระยะหนึ่ง จะเริ่มเกิดความเคยชินกับการปฏิบัติงานความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อาจไม่เกิดขึ้นหรือเมื่อเกิดการสับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่ง ทั้งสองกรณี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการกระตุ้นขวัญและกำลังใจ โดยวิธีการฝึกอบรมเพื่อให้ได้รับรู้เทคนิคแนวทางใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน

๕. การฝึกอบรมจะสามารถช่วยแก้ไขและลดปัญหา ในกรณีที่บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มที่ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งอาจเกิดจากอุบัติเหตุ การเจ็บป่วยหรือการขาดงานบ่อย ๆ ทำให้ผลของงานต่ำกว่ามาตรฐาน กรณีการฝึกอบรมจะแก้ไขให้ได้ดังกล่าว

นอกจากนี้ การจัดการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง จะต้องมีการศึกษาสภาพการณ์หรือปัญหาในการหาความจำเป็นในแต่ละครั้งที่ต้องการการฝึกอบรม เพื่อที่จะได้ตอบสนองให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในองค์กร วิจิตร อวະกุล ได้กล่าวถึงสภาพการณ์ที่องค์กรต้องทำการฝึกอบรมจากสาเหตุดังนี้

๑. บุคลากรใหม่ที่จะเข้ามาทำงานจะมีเพียงความรู้ก่อนการทำงาน แต่ยังไม่อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานในองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ จะต้องมีการสอนงาน การอบรมงาน เพื่อปรับความรู้ที่ได้ศึกษามาให้นำมาประยุกต์ใช้กับองค์กร จึงจำเป็นจะต้องฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรให้ตรงตามกับวัตถุประสงค์ขององค์กร

๒. เพื่อการเปลี่ยนแปลง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงขององค์กร การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรจากการจัดการฝึกอบรมที่เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพเป็นประจำ ก้าวทันสภาพการณ์ปัจจุบัน

๓. องค์กรจะดำรงคงอยู่จะต้องมีความเจริญก้าวหน้า มีการขยายและการเจริญเติบโตของ องค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถออกไปประจำรับภาระงานตามสาขา ที่ขยายออกไป จึงจำเป็นต้องสร้างบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพื่อทดแทนเพิ่มเติม ตามขนาด ของงานที่ขยายออกไป

๔. ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นที่จะต้องอบรม บุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัว เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสังคมหรือชุมชนที่เปลี่ยนแปลง หรือให้ความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ที่มีการปรับปรุงเช่นกัน

๕. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรมาเป็นเวลานาน แม้ว่าจะมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ แต่เมื่ออยู่กับที่กับงานนาน ๆ จะเกิดความจำเจ เมื่อย่ำ เหนื่อยหน่าย ย่อท้อ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ที่ไม่มีการเพิ่มเติม ทางด้านความรู้ ขวัญและกำลังใจ จำเป็นต้องจัดให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกันในองค์กร

๖. องค์กรต้องวางแผนพัฒนาบุคลากรที่จะฝึกอบรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น งานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถพิเศษ งานเทคนิควิชาการที่ ยากๆ ซึ่งต้องใช้เวลาในการเตรียมและฝึกอบรมเป็นระยะเวลานาน การฝึกอบรมประเภทนี้จึงต้อง จัดต่อเนื่องกันอย่างมีแผนและมีระบบจึงจะบรรลุผล งานฝึกอบรมจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อองค์กรไม่ว่าองค์กรนั้นจะเล็กหรือใหญ่ ดังนั้น การจะให้การฝึกอบรมบรรลุตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงต้องสำรวจความจำเป็นในการ ฝึกอบรมว่า บุคลากรต้องการฝึกอบรมในเรื่องใด มีปัญหาใด ซึ่งทางองค์กรจะได้นำมาเป็นข้อมูลใน การให้การฝึกอบรมแก่บุคลากร เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานและพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมาย

๗. เมื่อพบว่าเกิดความเสียหายขึ้นบ่อยครั้ง อาจจะเป็นความสูญเสียสิ้นเปลืองวัสดุดิบ หรือ เกิดการชำรุดเสียหายมากกว่าปกติ ควรจะมีการจัดการฝึกอบรมขึ้นทันที

๘. เมื่อจำนวนบุคลากรและปริมาณงานขยายตัวมากขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาในการ ประสานงาน ทำให้งานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา การจัดการฝึกอบรมจะสามารถช่วยลดข้อขัดแย้ง หรือปัญหา ดังกล่าวได้

ความจำเป็นในการฝึกอบรมถือเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดของการจัดฝึกอบรม เพื่อที่จะ สามารถทราบได้ว่าความต้องการในการพัฒนา หรือปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นเป็นลักษณะใด

ต้องการ ฝึกอบรมในเรื่องหรือลักษณะใด เพื่อตรงตามความต้องการของพนักงาน และยังสามาร
แก้ไข ปัญหาได้ตรงตามเป้าหมาย หรือพัฒนาได้ตรงตามความต้องการขององค์กรหรืออีกนัยหนึ่ง
ความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง สภาพการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้ด้ว
การฝึกอบรม ความจำเป็นในการฝึกอบรมเกิดจากความแตกต่างของสภาพการทำงานที่ต้องการ
หรือคาดหวังกับสภาพการทำงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะแก้ไขโดยการเพิ่มเติมความรู้ความชำนาญ
๓๐ ทักษะเดิมก่อนที่จะทำการฝึกอบรม ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องหาความจำเป็นที่จะต้องทำการ
ฝึกอบรมเสียก่อน ความจำเป็นในการฝึกอบรมของหน่วยงานหรือการทำงาน คือ ปัญหาและ
อุปสรรคของหน่วยงาน ความจำเป็นในการฝึกอบรม จึงหมายถึง ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องใด ๆ
เรื่องใดเรื่องหนึ่งในการปฏิบัติงาน เช่น ความรู้ไม่พอ และความเข้าใจ ความชำนาญและสามารถที่
จะแก้ไขได้ด้วย การฝึกอบรมโดยทั่วไปผู้ปฏิบัติงานไม่ดี เพราะขาดสิ่งเหล่านี้

K = Knowledge ความรู้ ขาดความรู้ ความรู้ไม่พอสำหรับปฏิบัติงานที่ได้รับ
มอบหมาย

A = Attitude ทักษะ ขาดทำที่ความรู้สึที่ดีต่องาน ขาดความรักงาน ขาดความทุ่มเท

P = Practice การฝึกปฏิบัติ กาปฏิบัติที่ไม่ถูกวิธีขาดหลักวิธีทำงานที่ถูกต้อง ไม่ตั้งใจ มัก
ง่าย และไม่เอาใจใส่

S = Skill ทักษะไม่พอ เนื่องจากฝึกฝนมาน้อย ต้องฝึกอบรมเพิ่มเติมใช้ความสามารถ ไม่
เต็มที่

I = Interest ความสนใจ เนื่องจากขาดการจูงใจที่ดีและเหมาะสม

U = Understanding ความเข้าใจในวิธีการทำงานต่าง ๆ เรียนน้อย อบรมมาน้อย ทำงานได้
ไม่สมบูรณ์

การฝึกอบรมจึงต้องทำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มพูนสิ่งดังกล่าวในตัวบุคคล อาจแยกอบรม
เฉพาะด้านความรู้ ทักษะ หรือด้านทักษะ ด้านความเข้าใจตามความจำเป็น ความจำเป็นใน ลักษณะ
นี้ต้องทำการศึกษารวและวิเคราะห์ต่อไป เพื่อค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

๒.๔.๔ ประเภทของการฝึกอบรม การฝึกอบรมมีหลายชนิด นอกจากการฝึกอบรม
เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะเรื่องให้กับ บุคลากรแล้ว ก็ยังมีการอบรมในลักษณะอื่น ๆ เช่น การ

ฝึกอบรมเพื่อฟื้นความรู้ใหม่(Refresher Training) หรือการฝึกอบรมในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ซึ่งรูปแบบ ของการอบรมจะแตกต่างกันไปตามความจำเป็น และลักษณะของงาน ซึ่งหากจะกล่าวอย่างกว้างๆ การฝึกอบรมก็แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ การฝึกอบรมที่เป็นทางการ (Formal Training) และการ ฝึกอบรมที่ไม่เป็นทางการ (Informal Training) แต่หากจะแบ่งประเภทของการฝึกอบรมให้เป็นไป ตามขั้นตอน จงกลณี ชูติมาเทวินทร์^{๒๓} ได้แบ่งเป็น ประเภทของการฝึกอบรม เป็น ๔ ประเภทดังนี้

๑. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-Entry Training) เป็นการฝึกอบรมให้กับผู้เข้างานใหม่ หรือที่จะเริ่มโครงการใหม่ โดยทั่วไปผู้เข้าอบรมมักจะอยู่ในระยะทดลองงาน ซึ่งเนื้อหาของการอบรมจะเน้นในเรื่องของการกิจแรกเริ่มและการกิจทั่วไปขององค์กร เนื้อหาโดยทั่วไปจะมีลักษณะผสมผสาน คือมีทั้งการฝึกอบรมในห้อง และการฝึกอบรมภาคสนาม ปกติจะมีช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ตั้งแต่ ๒-๓ วัน หรือบางกรณีอาจจะใช้เวลาเป็นเดือน

๒. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-Service Training) เป็นการอบรมในช่วงที่เข้าไปทำงานแล้ว หรือผ่านระยะการทดลองงานแล้ว การฝึกอบรมจะจัดให้เป็นระยะ ๆ ให้กับระดับของ บุคลากรที่แตกต่างกัน มีทั้งในเรื่องของการบริหารทั่วไป การอบรม การจัดการการอบรม เฉพาะ หน้าที่ หรือการอบรมเฉพาะเรื่อง คล้ายๆกับ On The Job ซึ่งระยะเวลายืดหยุ่นได้ตามความต้องการ ส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่นานนัก ประมาณ ๑-๓ สัปดาห์

๓. การฝึกอบรมในโครงการ (Project Related Training) เป็นการอบรมที่จัดให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานในโครงการ อาทิ เช่น โครงการที่ได้รับทุนอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีระยะเวลาไม่ นานนัก เป็นการอบรมเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะประเภทของบุคลากร มีทั้งการอบรมทางด้านเทคนิค และการอบรมในเชิงการจัดการ จัดอบรมโดยผู้ให้ทุน ปกติระยะสั้น คือ ๑-๓ เดือน หรือขึ้นอยู่กับ ความจำเป็นของโครงการ

๔. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง (Self-Development Training) ให้ความสำคัญกว้างและครอบคลุม อาทิ กรณีบุคคลที่ทำงานมานานและความรู้มีเท่าที่เป็นอยู่ ไม่เท่าทันข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นการอบรมเพื่อฟื้นความรู้ใหม่ซึ่ง ส่วน

^{๒๓} จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. (กรุงเทพฯ: พี เอ ลิฟวิ่ง, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐ – ๑๑.

ใหญ่เป็นการอบรมเต็มเวลาหรือบางส่วนของเวลา โดยหน่วยงานต้นสังกัดจะให้การอนุมัติ และสนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการออกไปอบรมนอกสถานที่ ระยะเวลาจะขึ้นอยู่กับคุณสมบัติที่หน่วยงานต้องการจะพัฒนา มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว หรือบางคนอาจจะลาไป ศึกษาต่อ ซึ่งการศึกษาต่อก็คือการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการเช่นกัน

นอกจากนี้ การฝึกอบรมยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับความรู้ ทักษะความชำนาญสามารถที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) การฝึกอบรมทั่วไปแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ๓ ลักษณะ สืบผล ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมดังนี้

๑. การอบรมปฐมนิเทศ (Orientation) สำหรับผู้ปฏิบัติงานใหม่ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เช่น แนะนำให้รู้จักสถานที่ทำงานใหม่ แนะนำให้รู้จักระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ แนะนำให้รู้จักการจัดองค์การโดยทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ สร้างเสริมขวัญในการปฏิบัติงานให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมปริมาณผลผลิตของงานให้สูงขึ้น สร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้น ๆ ให้รู้จักคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน

๒. การให้ทดลองทำงาน (On-the-job training) หรือการสอนงาน เป็นวิธีที่นิยมกันมาก เพราะได้มีการทำงานจริง ๆ ในสถานที่ทำงานจริง ๆ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานโดยตรงจะเป็นผู้ทำการฝึก โดยจะอธิบายให้ทราบถึงหลัก และวิธีการทำงานโดยทั่วไป และสาธิตให้ดูพร้อมทั้งอธิบาย แนะนำและให้ผู้รับการฝึกอบรมทดลองปฏิบัติหากมีข้อบกพร่องก็จะทำการแก้ไข และทดลองทำใหม่ซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จนแน่ใจว่าสามารถทำได้

๓. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงาน (Skill training) คือ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ก่อให้เกิดทฤษฎี การจัดการใหม่ๆ มีเครื่องจักร เครื่องมือ และวิธีการทำงานใหม่ๆ ซึ่งพนักงานจำเป็นต้องพัฒนา ทักษะเพื่อสนองความต้องการขององค์กร

๔. การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน (Supervisory training) การฝึกอบรมประเภทนี้ เนื่องจาก ธุรกิจองค์กรเติบโตขึ้น งานก็ขยายขึ้น และเจ้าหน้าที่ก็ต้องเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ความจำเป็นที่ต้องมีหัวหน้างานมีมากขึ้นด้วย

๕. การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial training) การฝึกอบรมระดับการจัดการนี้ หมายถึงผู้จัดการระดับรอง หรือหัวหน้างานที่มีภาระความรับผิดชอบสูงกว่าหัวหน้างานทั่วไป หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมระดับนี้เป็นวิชาเฉพาะเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเกี่ยวกับการบริหาร เช่น วิชา จิตวิทยาการบริหาร ภาวะผู้นำ การวินิจฉัยสั่งการ เป็นต้น

๖. การฝึกฝนตนเอง (Self-training) การฝึกฝนตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะ มีสื่อ มีแหล่งความรู้มากมายที่จะศึกษาฝึกฝนตนเองได้ วิธีการฝึกฝนอบรมด้วยตนเอง เช่น การ ตั้งใจฝึกตนเองให้ทันกับเหตุการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นแบบกันเอง ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการอื่น ๆ ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบาย และ โครงการของงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายในและภายนอกประเทศ ศึกษาออก ระบบวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน และความรู้อื่น ๆ เข้าร่วมประชุมสัมมนาเมื่อมีโอกาสเป็นสมาชิก ของสมาคมทางวิชาการ ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning Model หรือ SDL)

๒.๕.๑ ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning)

ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต และการตัดสินใจของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ที่สามารถเข้าถึง และมีความแม่นยำของข่าวสาร และข้อมูลมากกว่า จะตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง การรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยามานุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่ให้ความสำคัญในฐานะที่ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคล และมีแนวคิดว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และมีความโน้มเอียงที่จะใส่ใจ

ใฝ่รู้ ขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองและถือว่าตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญ

๒.๕.๒ กระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเองเริ่มจากการประเมินความต้องการของตนเอง (Assessing Needs) แล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย (Setting goals) กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ (Specifying learning content) โดยกำหนดระดับความยากง่าย ชนิดของสิ่งที่ต้องการเรียน พิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเรียน ความต้องการความช่วยเหลือ แหล่งทรัพยากร ประสบการณ์ที่จำเป็นในการเรียน ขั้นตอนต่อไปคือ กำหนดปริมาณเวลาที่ต้องการให้อาจารย์สอน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้กับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละคน โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามประสบการณ์ที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดว่ากิจกรรมควรสิ้นสุดเมื่อใด โดยเลือกวิธีการเรียนและสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน เทคนิคการสอน ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ต้องใช้ กำหนดวิธีการควบคุมสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางด้านอารมณ์ กำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง จะใช้เทคนิคการฝึกคิดหาคำตอบ (reflective practitioner techniques) แบบไหน การให้โอกาสได้ฝึกตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการกำหนดนโยบาย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ แลกเปลี่ยนความคิดให้ชัดเจนขึ้น ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ คือ กำหนดขอบเขตบทบาทของ ผู้ช่วยเหลือ การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน โดยเลือกประเภทของการทดสอบ ลักษณะของการ Feedback ที่จะใช้ วิธีการประเมินความถูกต้องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการติดตามประเมินผล

๒.๕.๓ ลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองมีหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล ความคิดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเรา สมุดนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดที่ละน้อยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไปโดยกำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร โดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราจะแสวงหานั้นช่วยให้เราถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพึง

พอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและเวลามากน้อยเพียงใด มีการทำสัญญาการเรียนเป็นข้อตกลงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและหลักการของสถาบันการศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม มีการสร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึง การรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป การหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่าง ๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า การหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๒.๕.๔ ลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Voluntarily to Learn) มิได้เกิดจากการบังคับแต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้ ใช้ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self-Resourceful) นั่นคือผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Manage of Change) ผู้เรียนมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี รู้ "วิธีการที่จะเรียน" (Know how to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร มีบุคลิกภาพเชิงบวก มีแรงจูงใจ และการเรียนแบบร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น ตลอดจนการให้ข้อมูล (ปฐมนิเทศ) ในเชิงบวกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเรียน (Charismatic Organizational Player) มีระบบการเรียนและการประยุกต์การเรียน และมีการชื่นชมและสนุกสนานกับกระบวนการเรียน (Responsible Consumption) มีการเรียนจากข้อผิดพลาดและความสำเร็จ การประเมินตนเองและความเข้าใจถึงศักยภาพของตน (Feedback and Reflection) มีความพยายามในการหาวิธีการใหม่ๆ ในการหาคำตอบ การประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้กับสถานการณ์ของแต่ละบุคคล การหาโอกาสในการพัฒนา และค้นหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา (Seeking and

Applying) มีการชี้แนะ การอภิปรายในห้องเรียน การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว และการพยายามแสดงความเห็นที่แตกต่างไปจากผู้สอน (Assertive Learning Behavior) และมีการรวบรวมข้อมูลจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และมีวิธีการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ (Information Gathering) ลักษณะดังกล่าวข้างต้นบ่งบอกถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองและสอดคล้องกับกระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งสิ้น

๒.๕.๕ ศักยภาพของการรับรู้ด้วยตนเอง

สิ่งที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของการเรียนแบบ Self-Directed Learning คือความสามารถและความตั้งใจของบุคคล นั่นคือ ผู้เรียนมีทางเลือกเกี่ยวกับทิศทางที่ต้องการ แต่สิ่งที่ต้องมีความคู่กันไปด้วย คือ ความรับผิดชอบ และการยอมรับต่อสิ่งที่ตามมา จากความคิดและการกระทำของตนเอง ผู้เรียนแบบ Self-Directed จะประสบความสำเร็จได้มักจะมีลักษณะที่มี Self-concept ทางบวก พร้อมทั้งจะเรียนแบบ self-direction มีประสบการณ์ และมี รูปแบบการเรียนเป็นของตนเองโดยการเรียนรู้แบบนี้จะเน้นที่ลักษณะของผู้เรียน (ปัจจัยภายใน) ที่จะช่วยสร้างให้ผู้เรียนยอมรับความรับผิดชอบต่อความคิดและกระทำของตน และจะให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ได้ ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกนี้สามารถเห็นได้จากความต่อเนื่องในการเรียนรู้และสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ขณะที่ลักษณะบุคลิกของบุคคล การสอนกระบวนการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจ การเรียนแบบ Self-directed บริบททางสังคมจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลที่จะได้รับ เพื่อจะเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้แบบSelf-directed อย่างแท้จริง ทั้งนี้เราต้องตระหนักถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน แหล่งทรัพยากร และมิติทางสังคมด้วยการท างานวิจัยเพื่อศึกษาหารูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ละเอียดยิ่งขึ้น หาวิธีในการนำและหาวิธีการวัดคุณภาพของการเรียนด้วยวิธีนี้ให้ชัดเจนขึ้น และศึกษาว่าควรกำหนดบทบาทของผู้สอนและหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างไรบ้าง กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากเพราะจะทำให้กลายเป็น คนที่ขยันแสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง และความรู้ที่ได้มาอาจจะนำมาใช้ประโยชน์ได้เมื่อมีความจำเป็น เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ไม่ยากถ้ามีความขยันหมั่นเพียร การเรียนรู้ด้วยตนเองมีวิธีการที่ หลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถและความสนใจของแต่ละบุคคล

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

๒.๖.๑ ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสารมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า การสื่อความหมาย ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Communication ซึ่งรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Communis หมายถึง การร่วม (Common) เมื่อมีการสื่อสารหรือการสื่อความหมาย จึงหมายความว่า การกระทำร่วมกันในบางสิ่งบางอย่าง นั่นคือการถ่ายทอดหรือการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ความคิด ของคนเรานั้นเองการให้ความหมายของการสื่อสารตามรูปคำข้างต้นยังไม่ใช่ความหมายที่สมบูรณ์เพราะ การสื่อสารที่แท้จริงมีความหมายกว้าง ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับชีวิตและสังคมมนุษย์ในทุก ๆ เรื่อง นักวิชาการด้านการสื่อสารได้ให้ความหมายไว้ต่างกันตามแง่มุมที่แต่ละคนพิจารณาให้ความสำคัญ

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilber Schramm) ให้ความหมายว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกัน ต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร โดยที่ ยอร์จ เอ มิลเลอร์ (George A. miller) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ส่วนชาร์ล อี ออสกูด (Charl E. Osgood) หมายความว่า การสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้ส่งสารมีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้รับสาร โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งถูกส่งผ่านสื่อที่เชื่อมต่อสองฝ่าย

วอร์เรน ดับเบิลยู วีเวอร์ (Warren W. Weaver) สนับสนุนว่า การสื่อสารมีความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจของคนๆ หนึ่งอาจมีผลต่อจิตใจของคนหนึ่ง ไม่ใช่เพียงการพูดและการเขียนเท่านั้นแต่รวมถึงดนตรี ภาพ การแสดง และพฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์

เจอร์เกน รอย และ เกรกอรี่เบทสัน (Jurgen Ruesch and Gregory Bateson) กลับกล่าวว่า การสื่อสารว่า ไม่ใช่การถ่ายทอดข่าวสารด้วยภาษาพูดและเขียนโดยมีเจตนาชัดเจนเท่านั้น แต่หมายถึงพฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลหนึ่งกระทำแล้วส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจ นั่นหมายความว่า ไม่ใช่แค่เพียงสัญลักษณ์ตามความหมายของ ชาร์ล อี ออสกูด

จากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การสื่อสารครอบคลุมสัญลักษณ์ถึงภาษาพูดและภาษาเขียน พฤติกรรม การแสดงออกทุกอย่าง ที่ผู้อื่นเข้าใจได้ว่า ไม่ว่าการแสดงจะมีเจตนาให้ผู้อื่นเข้าใจหรือไม่ก็ตาม แต่เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์ของตน ไปยังบุคคลอื่นและการรับความรู้ความคิดจากบุคคลอื่นมาปรับพฤติกรรมของตนเอง โดยกระบวนการ

ของการสื่อสาร ซึ่งการถ่ายทอด และการรับความรู้ ความคิดมีอยู่ ๓ ลักษณะ คือ การใช้รหัส สัญญาณโดยตรงเช่น การใช้สัญญาณเสียง ภาษาพูด สัญลักษณ์ ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ตลอดจน รหัสสัญญาณอื่นๆที่กระทำโดยตรง ระหว่างผู้ถ่ายทอดกับผู้รับ การใช้เครื่องมือในการถ่ายทอด เป็นการสื่อสารโดยผ่านทางเครื่องมือ เช่น การใช้โสตทัศนูปกรณ์ วิทยุกระจายเสียง คอมพิวเตอร์ หรือ เครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ และการถ่ายทอดโดยกระบวนการทางสังคม เช่น การปฏิบัติสืบทอดทาง ประเพณี ศาสนาวัฒนธรรม และระบบอื่น ๆ ของสังคม

๒.๖.๒ ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยของ มนุษย์ และมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่น ตลอดจนถึงสังคมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใด ล้วนต้องอาศัยการสื่อสาร เป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ทั้งสิ้น จะเห็นได้จากการที่ มีการพยายามคิดค้นและพัฒนา วิธีการสื่อสารมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ล้วนเกิดจากความพยายามอย่างสูงของคน ต่อเนื่องมาหลายชั่วอายุ หากการสื่อสารไม่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแล้ว เครื่องมือและวิธีการสำหรับการสื่อสารต่าง ๆ เหล่านี้ก็คงไม่เกิดขึ้นและพัฒนามาให้เห็นดังเช่นในปัจจุบันดังนั้นการสื่อสารจึงมีความสำคัญสำหรับบุคคลและสังคมหลายด้าน คือ ด้านชีวิตประจำวัน ด้านสังคม ด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ด้านการเมืองการปกครอง และด้านการเมืองระหว่างประเทศ

ด้านชีวิตประจำวัน พบว่า วันหนึ่งๆ แต่ละคนต้องสื่อสารกับตัวเองและสื่อสารกับผู้อื่นตลอดเวลา นับตั้งแต่เวลาตื่นนอนต้องสื่อสารกับตัวเองและคนอื่นที่อยู่ใกล้ตัว การฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ออกจากบ้านไปปฏิบัติ การกิจประจำวันต้องพบปะบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ต้องทำการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา หากไม่ใช่อยู่ในฐานะผู้ส่งสารก็ อยู่ในฐานะผู้รับสาร หากคนเราขาดความรู้หรือทักษะการสื่อสารอาจทำให้การปฏิบัติภารกิจประจำวันอาจบกพร่องได้

ด้านสังคม การรวมกลุ่มในสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ ต้องมีการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ มีกระบวนการ ที่ทำให้คนยอมอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาของสังคม มีการถ่ายทอดความรู้และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวกับการโฆษณาสินค้า การประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและ

ภายนอกองค์กร การบริหาร การติดต่อประสานงาน การฝึกอบรมพนักงาน การใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีการสื่อสาร ฯลฯ และกิจการด้านธุรกิจอุตสาหกรรมต้องมีการสื่อสารที่ดีจึงจะประสบผลสำเร็จได้

ด้านการเมืองการปกครอง จะเห็นว่ากิจกรรมด้านการเมืองการปกครองต้องใช้การสื่อสารทุกขั้นตอน เช่น การประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาล การสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องต่าง ๆ การบังคับบัญชาสั่งการ การให้บริการประชาชน การชักชวนให้ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายซึ่งล้วนต้องใช้เทคนิควิธีการของการสื่อสารทั้งสิ้น

ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ต้องมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เช่น การค้าการทหาร การทำสนธิสัญญา ฯลฯ การมีนักการทูตประจำในประเทศต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ มีความจำเป็นต้องใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันอยู่เสมอ หากผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และทักษะในการสื่อสารเพียงพอ่อมสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้สรุปได้ว่า ในสภาพสังคมที่มีการ เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมมากขึ้น หากคนในสังคมขาด ทักษะ ในการสื่อสาร ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันได้ ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมทุกวันนี้ มีอยู่ไม่น้อยที่เป็นสาเหตุมาจากความล้มเหลวของการสื่อสาร

๒.๖.๓ การสื่อสารกับการศึกษา

การเรียนการสอนเป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่มีทั้งผู้ส่งสาร อันได้แก่ ครูผู้สอน มีสาร คือ ความรู้หรือประสบการณ์ที่จัดขึ้น ผู้รับสาร คือ ผู้เรียน มีกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์ที่จัดขึ้นในห้องเรียน หรือสถานการณ์ที่จัดขึ้นในสถานที่อื่น และมีจุดหมายของหลักสูตรเป็นเครื่องนำทางจุดมุ่งหมายของการสื่อสารในการเรียนการสอน คือการพยายามสร้างความเข้าใจ ทักษะความรู้ความคิดต่าง ๆ ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสำเร็จของการเรียนการสอน พิจารณาได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่ต้น ตามลักษณะการเรียนรู้ นั้น ๆ ปัญหาสำคัญของการสื่อสารในการเรียนการสอน คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสื่อสาร และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับครู คือ การใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม นอกเหนือการใช้

คำพูดของครูแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะสื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ มีคุณลักษณะพิเศษบางประการที่ไม่มีในตัวบุคคล คือ จัปยิตประสพการณ์ เหตุการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถใช้สื่อต่าง ๆ บันทึกไว้เพื่อนำมาศึกษาได้อย่างกว้างขวาง เช่น การบันทึกภาพ บันทึกเสียงการพิมพ์ ฯลฯ หรือคัดแปลงปรุงแต่ง เพื่อทำสิ่งที่เข้าใจยาก ให้อยู่ในลักษณะที่ศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การย่อส่วนขยายส่วน ทำให้ช้าลง ทำให้เร็วขึ้น จากไกลทำให้ดูใกล้ จากสิ่งที่มีความซับซ้อนสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนขึ้น หรือ ขยายจ่ายแจก ทำสำเนา หรือเผยแพร่ได้จำนวนมาก เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพถ่าย จึงช่วยให้ความรู้ต่าง ๆ เข้าถึงผู้รับได้เป็นจำนวนมากพร้อมกัน

๒.๖.๔ พัฒนาการของการสื่อสาร

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของโลก นับตั้งแต่มนุษย์ได้มีการรวมกลุ่มกันเป็นสังคมใหญ่ นั้น อาจแบ่งออกเป็น ๓ ยุค ที่สำคัญตามลำดับ คือ เริ่มแรกเป็นยุคของเกษตรกรรม ต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็นยุคอุตสาหกรรม และถึงปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นยุคของการสื่อสารเหตุที่ยุคปัจจุบันได้รับการเรียกขานว่าเป็นยุคของการสื่อสาร เพราะเป็นยุคที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก และอัตราความเจริญเป็นไป อย่างรวดเร็ว หลายอย่าง แทบไม่น่าเชื่อว่ามนุษย์จะสามารถคิดค้นขึ้นมาได้ในศตวรรษนี้ ความเจริญก้าวหน้าของการสื่อสารดังกล่าว ก่อนที่จะมาถึงจุดนี้ย่อมมีพัฒนาการมายาวนาน พร้อมกับการเกิดขึ้นของสังคมมนุษย์ตั้งแต่ยุคโบราณ

๒.๖.๕ การสื่อสารในยุคปัจจุบัน

ปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นยุคของการสื่อสารอย่างแท้จริง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทุก ๆ ด้าน ทำให้การสื่อสารกลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมาก สภาพของสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ หรือระดับโลกเกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การแก่งแย่งทางการค้า จากอดีตที่เคยทำสงครามรบพุ่งฆ่าฟันกันด้วยอาวุธ เพื่อครอบครองดินแดน และหาแหล่งทรัพยากร กลายมาเป็นการทำสงครามทางการค้าและสงครามทางวัฒนธรรม สภาพของสังคมเช่นนี้ ผู้ที่ทราบหรือครอบครองข่าวสารข้อมูลมากกว่าย่อมเป็นผู้ได้เปรียบ ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ย่อมได้มาโดยวิธีการของการสื่อสาร ซึ่งนับว่าปัจจุบันมีความก้าวหน้าอย่างยิ่ง ทั้งในด้านเทคนิควิธีการและเครื่องมือสื่อสารอันทันสมัย เช่น การ

ใช้คอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูง และใช้งานได้อย่างหลากหลาย การสื่อสารทางไกล ไม่ว่าจะเป็นวิทยุโทรทัศน์ ไม่เพียงเฉพาะการสื่อสารระหว่างอำเภอ จังหวัด หรือระหว่างประเทศ ข้ามทวีป เท่านั้นปัจจุบันเราสามารถสื่อสารได้ถึงระดับดวงดาว ทั้งภาพและเสียง

๒.๖.๖ ประเภทของการสื่อสาร

นักวิชาการด้านการสื่อสารมวลชนได้จำแนกประเภทของการสื่อสารไว้แตกต่างกันหลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการจำแนก ในที่นี้จะแสดงการจำแนกประเภทของการสื่อสารโดยอาศัยเกณฑ์ในการจำแนกที่สำคัญ 3 ประการ คือ จำแนกตามกระบวนการ หรือการไหลของข่าวสาร จำแนกตามภาษาสัญลักษณ์ที่แสดงออก และจำแนกตามจำนวนผู้สื่อสาร

การจำแนกตามกระบวนการ หรือการไหลของข่าวสาร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) และ การสื่อสารสองทาง (Two-way Communication)

การสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication)

การสื่อสารทางเดียว คือ การสื่อสารที่ข่าวสารจะถูกส่งจาก ผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ในทิศทางเดียวโดยไม่มีการตอบโต้กลับจากผู้รับ สาร เช่น การสื่อสารผ่านสื่อ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การออกคำสั่งหรือมอบหมายงานโดยผู้รับ สารไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซึ่ง ผู้รับสารอาจไม่เข้าใจข่าวสาร หรือเข้าใจไม่ถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่ง สาร และเมื่อผู้ส่งสารไม่ทราบปฏิกิริยาของผู้รับสารจึงไม่อาจปรับการสื่อสารให้เหมาะสมได้ การสื่อสารแบบนี้สามารถทำได้รวดเร็วจึงเหมาะสำหรับการสื่อสารในเรื่องที่เข้าใจง่ายในสถานการณ์ของการสื่อสารบางอย่างมีความจำเป็นต้องใช้การสื่อสาร ทางเดียว แม้ว่าเรื่องราวที่สื่อสารจะมีความซับซ้อนก็ตาม เช่น กรณีผู้รับ สารและผู้ส่ง สารไม่อาจพบปะ หรือติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง การสื่อสารแบบกลุ่มใหญ่ และการสื่อสารมวลชนซึ่ง ไม่อาจทราบผู้รับสารที่แน่นอน

การสื่อสารสองทาง (Two-way Communication)

การสื่อสารสองทาง คือ การสื่อสารที่มีการส่งข่าวสารตอบกลับไปมาระหว่าง ผู้สื่อสาร ดังนั้นผู้สื่อสารแต่ละฝ่ายจึงเป็นทั้งผู้ส่ง สาร และผู้รับ สาร ในขณะเดียวกัน ผู้สื่อสารมีโอกาสทราบปฏิกิริยาตอบสนองระหว่างกัน ทำให้ทราบผลของการสื่อสารว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ และช่วย

ให้สามารถปรับพฤติกรรมในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตัวอย่างการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การพบปะพูดคุยกัน การพูดโทรศัพท์ การออกคำสั่งหรือมอบหมายงานโดย ฝ่ายรับสารมีโอกาสแสดงความคิดเห็น การสื่อสารแบบนี้จึงมีโอกาสประสบผลสำเร็จได้มากกว่า แต่หากเรื่องราวที่จะสื่อสารเป็นเรื่องง่าย อาจทำให้เสียเวลาโดยไม่จำเป็นในสถานการณ์ของการสื่อสารบางอย่าง เช่น ในการสื่อสารมวลชน ซึ่งโดยปกติมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่นักสื่อสารมวลชนก็มีความพยายามที่จะทำให้มี การสื่อสาร แบบ ๒ ทาง เกิดขึ้นด้วยการให้ประชาชนส่งจดหมาย โทรศัพท์ ตอบแบบสอบถามกลับไปยังองค์กรสื่อมวลชน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการสื่อสารให้บรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การจำแนกการสื่อสารตามภาษาสัญลักษณ์ที่แสดงออก แบ่งเป็น ๒ แบบ คือ การสื่อสารเชิงวจนะ (Verbal Communication) และการสื่อสารเชิงอวจนะ (Non-Verbal Communication)

๑) การสื่อสารเชิงวจนะ (Verbal Communication) หมายถึง การสื่อสารด้วยการใช้ภาษาพูด หรือเขียนเป็นคำพูดในการสื่อสาร

๒) การสื่อสารเชิงอวจนะ (Non-Verbal Communication) หมายถึง การสื่อสารโดยใช้รหัสสัญญาณอย่างอื่น เช่น ภาษาท่าทาง การแสดงออกทางใบหน้า สายตา ตลอดจนถึงน้ำเสียง ระดับเสียง ความเร็วในการพูด เป็นต้น

การจำแนกตามจำนวนผู้สื่อสาร กิจกรรมต่างๆ ของบุคคลและสังคมถือว่าเป็นผลมาจากการสื่อสารทั้งสิ้น ดังนั้น การสื่อสารจึงมีขอบข่ายครอบคลุมลักษณะการสื่อสารของมนุษย์ ๓ ลักษณะ คือ การสื่อสารส่วนบุคคล (Intrapersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

๒.๖.๗ การสื่อสารส่วนบุคคล

การสื่อสารส่วนบุคคล หมายถึง การคิด การตัดสินใจของบุคคลใด บุคคลหนึ่งที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำในตัวบุคคล ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การสื่อสารส่วนบุคคลเป็นพื้นฐานของการติดต่อกับผู้อื่น ทั้งนี้เพราะการที่เราจะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นนั้น ในขั้นแรกต้องมีการเรียนรู้ หรือตัดสินใจในตนเองเสียก่อนและเมื่อใดก็ตามที่มีการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น คนเราต้องสื่อสารกับตัวเองไปด้วยใน

ขณะเดียวกันการสื่อสารส่วนบุคคลเกิดขึ้นทันทีที่บุคคลมีการคิด ผลของการคิดนำไปสู่การตัดสินใจแสดงพฤติกรรมของคน การสื่อสารส่วนบุคคลจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาในเรื่องของการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะเกี่ยวพันไปถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ซึ่งย่อมมีผลสะท้อนต่อบุคคลอื่นและสังคมด้วยลักษณะของการสื่อสารส่วนบุคคลอาจเป็นไปแบบของการปกปิด เช่น การคิด การพูด การเขียนที่ไม่มีเจตนาให้ผู้อื่นทราบ หรือเป็นแบบเปิดเผย แต่ไม่มีจุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น มีบุคคลเพียงคนเดียวเท่านั้นที่อยู่ในกระบวนการของการสื่อสาร จึงไม่อาจวัดหรือทราบความต้องการข่าวสารจากภายนอกได้ การรับสารในการสื่อสารส่วนบุคคลมีช่องทางการรับได้ 2 รูปแบบ คือ การรับสารเฉพาะตัว เช่น ความคิดคำนึง ความกลัว ที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง ซึ่งแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และสภาพจิตใจของแต่ละบุคคล และการรับสารจากภายนอก เป็นการรับรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว บุคคลทั่วไปมีประสบการณ์เหมือนกัน เช่น ความหอมของดอกไม้ ความเจ็บปวด ฯลฯ แต่ปฏิกิริยาตอบสนองอาจไม่เหมือนกัน

๒.๖.๘ การสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อความหมายของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เช่น การพูดคุย อภิปราย ใ้ข่าวที่ การประชุมสัมมนา การเรียนการสอน การสั่งงาน ตลอดจนการติดต่อสื่อสารอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน การสื่อสารลักษณะนี้ถือว่าการสื่อสารที่สมบูรณ์ และมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้ดีที่สุด ผู้สื่อสารสามารถแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อกัน

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชโรดม อุนสุวรรณ กล่าวว่า ปัจจุบันภาษาอังกฤษ และภาษาจีนกลาง รวมทั้งภาษาญี่ปุ่น และภาษาฝรั่งเศสมีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศที่มาเที่ยวตลาดน้ำยามเย็นอัมพวาและมีเพิ่มมากขึ้นทุกวัน บางวัน ที่ไม่ใช่วันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดพิเศษก็มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ การให้บริการกับนักท่องเที่ยวถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้ทำธุรกิจส่งเสริมการท่องเที่ยวในตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา กล่าวสนับสนุนว่าตนเองมีวิชาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศไม่มากนัก หากเทศบาลตำบลอัมพวา และมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน

สมเด็จพระเจ้าพระยา จัดทำโครงการสอนและอบรมเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องจะเป็นการดีมาก ตนเอง อยากได้ความรู้เพิ่มเติม เพราะทุกวันนี้มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ

ปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งทางน้ำทางบกใน จังหวัดสมุทรสงคราม ถือได้ว่าเป็นกำลังเป็นที่นิยม นักท่องเที่ยวต่างพากันมาเที่ยว จังหวัด สมุทรสงครามเป็นจำนวนมาก โครงการฟื้นฟูการท่องเที่ยวทางน้ำที่เรียกกันว่า ตลาดน้ำกำลังถูกปลุกขึ้นมาขายอีกครั้งหนึ่ง เริ่มต้นจากตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ตลาดน้ำท่าคา ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำบางนกแขวก ตลาดน้ำวัดดอนมะโนรา และตลาดน้ำวัดอินทาราม หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ จังหวัดสมุทรสงครามคอยดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้าน แม้แต่ด้านการใช้ภาษาก็จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง

ชลดา และคณะ สรุปว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับการ จัดลำดับจากผู้ว่าจ้างว่าเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดในการทำงาน ตามด้วยภาษาจีน และภาษามลายู ภาษาดังกล่าวพบมากในการทำงาน ๔ ประเภท คือ

- ๑ งานบริการ
- ๒ งานประชาสัมพันธ์
- ๓ งานการตลาด/การขาย
- ๔ มัคคุเทศก์

ผู้ว่าจ้างและพนักงานเห็นว่าทักษะการพูดและการฟังยังต้องพัฒนาให้มากขึ้น การเพิ่มพูนความสามารถทางด้านภาษาของคนเกิดจากการพัฒนาจากการทำงานมากที่สุด ผู้ว่าจ้างส่งเสริมด้วยการจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ การเรียนเสริม และการฝึกอบรมสำหรับคำศัพท์เฉพาะที่ต้องการ ๓ ด้านคือ

- ๑ คอมพิวเตอร์/เทคโนโลยีการสื่อสาร
- ๒ การท่องเที่ยว/การโรงแรม
- ๓ ธุรกิจ บัญชี และการเงิน

แต่มีอุปสรรคที่พบคือ การไม่มีเวลา การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานและการขาดทุนทรัพย์

จากงานวิจัยดังกล่าวได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานในสถานประกอบการ ควรเน้นการสอนทักษะการพูดและฟัง โดยเฉพาะภาษาอังกฤษให้มากกว่าทักษะภาษาอื่น ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงาน ควรจัดอบรมหลักสูตรภาษาต่างประเทศเฉพาะทางให้หลากหลาย และไม่ควรคิดค่าใช้จ่าย จัดศูนย์การเรียนรู้ประจำชุมชน จัดพิมพ์คู่มือการใช้ภาษาต่างประเทศ เฉพาะสาขาอาชีพ เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานประกอบการ

สรุปได้ว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจพบว่า การท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาราคาที่ดินสูงขึ้น มีการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เกิดประโยชน์ต่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน การสร้างอาชีพ และการสร้างงาน ผลกระทบด้านสังคมพบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความสะดวกสบายในชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพ ผลกระทบด้านวัฒนธรรมพบว่า มีการใช้วัฒนธรรมชุมชนดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีการส่งเสริมและจำหน่ายงานศิลปะและวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมชุมชน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรม สร้างความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจของวัฒนธรรม ประเพณีชุมชน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพน้ำ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล นำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนร่วมกันรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูและเสริมคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในชุมชน ภาพลักษณ์เกาะสมุยเป็นแหล่งของสินค้าคุณภาพราคาถูกอาหารหลากหลายและอร่อย ธรรมชาติสวยงาม คำคืนเต็มไปด้วยสีสัน เป็นที่รวมทุกอย่างที่ต้องการและการบริการ นักท่องเที่ยวมีคุณภาพมาก และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา

ธงชัย แสงเพชรวัฒนกุล ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้าธนาคารกสิกรไทย สาขาตาก ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ พบว่า มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านราคา และมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านกระบวนการ ด้านสถานที่ ด้านผลิตภัณฑ์บริการ และด้านส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีความพึงพอใจเป็นลำดับแรกด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ได้แก่ การฝาก/ถอนเงิน ด้านราคาได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อบุคคล ด้านสถานที่ ได้แก่ ป้าย

แสดงประเภทการให้บริการชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่ การให้ข้อมูลบริการและผลิตภัณฑ์ของธนาคารจากสื่อโฆษณาต่าง ๆ ด้านบุคลากร ได้แก่ พนักงานมีความสุภาพและอัธยาศัยที่ดีสม่ำเสมอ ด้านลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ มีป้ายตราสัญลักษณ์ของธนาคารมองเห็นได้ง่าย ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีระบบการทำงานที่รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และน่าเชื่อถือ

จิราภรณ์ พลสุวดี ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพบริการของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : สังกัดภาคนครหลวง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ คน ส่วนเป็นเพศหญิงอายุระหว่าง ๒๑ – ๓๐ ปีมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการ ด้านความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ พนักงานแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการให้ความมั่นใจ พนักงานธนาคารให้บริการด้วยความเป็นมิตร ด้านการตอบสนองลูกค้า พนักงานมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ด้านการดูแลเอาใจใส่ พนักงานดูแลเอาใจใส่ลูกค้าอย่างใกล้ชิด ด้านรูปลักษณ์ พนักงานมีบุคลิกภาพที่ดี และปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความพึงพอใจคุณภาพบริการในด้านการให้ความมั่นใจและด้านการตอบสนอง

สมส่วน บุรณพงษ์ เรื่อง การพัฒนาชุมัคคุเทศก์ประจำแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาว ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้การพัฒนาชุมัคคุเทศก์ประจำแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาวมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากหลังการฝึกอบรมชุมัคคุเทศก์มีความรู้และความสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสมัครใจ สามารถบรรยายและตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ และตอบคำถามเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวได้ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๗ ในด้านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาชุมัคคุเทศก์ประจำแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาว ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมจริงในทุกฝ่าย

ศิริกุล ทรัพย์จันทร์ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ช่วงชั้นที่ ๒ โรงเรียนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอยู่ในระดับดี ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะพิสัยอยู่ในระดับดีมาก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับดีมาก ในด้านผลการทดลองใช้หลักสูตรนั้น ครูผู้สอนตรงเรียนบ้านโป่งได้ให้ความร่วมมือในการเขียนหลักสูตร เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรทุกคน ในด้านกระบวนการ

ดำเนินงานเน้นการปฏิบัติจริง เนื้อหาและกิจกรรมมีความยืดหยุ่น สามารถบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยจะเห็นว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์ทุกคน

สมชาย สนั่นเมือง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องมีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ทุกฝ่าย ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชน ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา ซึ่งทั้ง ๓ ฝ่ายนี้ต่างมองหรือคาดหวังถึงผลที่จะได้แตกต่างกัน คือ

๑. สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เห็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ วิธีการดำเนินชีวิตของคนท้องถิ่น เอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการได้มีส่วนร่วมสัมผัสกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ตลอดจนความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความร่มรื่นของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น

๒. สิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นคาดหวัง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละชุมชนอาจมีความคาดหวังและค่านิยม ที่แตกต่างกันไปจากนักท่องเที่ยวเล็กน้อยหรือตรงกันข้าม ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นอาจมีแนวโน้มความต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาที่ทันสมัยไปจากเดิม อย่างไรก็ตามสิ่งที่ประชาชนในชุมชน คาดหวังจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ การได้มีที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น ได้อาศัยและดำเนิน ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีเกิดความภาคภูมิใจต่อชุมชนของตนเอง และได้รับประโยชน์อื่น ๆ ร่วมกับนักท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น

๓. สิ่งที่ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาคาดหวัง คือ สามารถแบ่งโครงการพัฒนาออกเป็น ขั้นตอนได้โดยง่าย โดยทั้งนี้จะต้องเป็นโครงการพัฒนาที่ไม่ขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นหรือประชาชนในชุมชน ได้รับความร่วมมือจากประชาชนส่วนใหญ่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นโครงการที่ผลตอบแทน หรือมีผลกระทบต่อสังคมในทางบวก และเร่งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร และบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรมของประเทศหรือท้องถิ่น

มธุรส ปราบไพรี ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวกรณีชุมชนไทยทรงดำ บ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๑. ชาวไทยทรงคำ มีศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนมีการรวมกลุ่มทำงานของสมาชิกโครงการฯ โดยมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ที่สามารถสืบทอดและถ่ายทอด มีการดำเนินรูปแบบทางเศรษฐกิจแบบสวัสดิการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ชุมชนยังมีศักยภาพในด้านลักษณะ ภูมิประเทศการคมนาคม วัฒนธรรม สิ่งปลูกสร้าง และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้

๒. ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดศักยภาพในชุมชน ได้แก่ วัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็ง การพึ่งตนเองของชุมชน โดยอาศัยปัจจัยในชุมชนที่มีอาชีพและรายได้ชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาวิจัยได้เสนอแนะว่า ควรมีการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนเข้าสู่ระบบ การเรียนการสอนของท้องถิ่น การเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน การให้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสริม และการสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน

บทิตตา กลางกาญจน์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องมรดกเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (๒) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ๓ ขั้นตอน คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย และการทดลองใช้หลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินโครงร่างหลักสูตร และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลคือ t-test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง

มัลลเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ สูงกว่าก่อน การทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

สุริยวรรณ ฉัตรอนันทเวช ศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมฟัง – พูดภาษาอังกฤษ สำหรับ นักศึกษาท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยการใช้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียน โดยมี วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อ (๑) สร้างกิจกรรมฟัง – พูดภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ สำหรับนักศึกษาการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียน (๒) ทดสอบผลของกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (๓) ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรม

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรม ดังนั้นอาจสรุปได้ ว่า กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพ เหมาะสมที่จะใช้กับนักศึกษาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ดาว แสงบุญ ได้ศึกษาวิจัยและสร้างเอกสารการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้าน การท่องเที่ยว สำหรับนักศึกษาสาขาพัฒนาการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัด เชียงใหม่ โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำ ข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเอกสารการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยว ได้ทำการ ทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาสาขาพัฒนาการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่านักศึกษามีทักษะและความรู้เพิ่มขึ้นหลังการเรียนด้วยเอกสาร การสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และได้ประเมินความพอใจของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจ เอกสารการสอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีความตรง สอดคล้องกับความต้องการที่จะนำไปใช้ในการ ปฏิบัติจริง

เฉลิมเกียรติ เฟื่องแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ได้ข้อสรุปด้านโครงสร้างหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้น ควรได้จัดรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะให้เป็นรายวิชาเลือกสำหรับ นักศึกษามหาบัณฑิต ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสังคมและผู้เรียน ดังนั้นจึงได้ระบุให้รายวิชาภาษาอังกฤษดังกล่าวรวมอยู่ในหลักสูตรด้วย

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมีทัศนคติที่ดีตามรอย
เส้นทางการท่องเที่ยว อ. โขงเจียม จ. อุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา
(Research And Development : R&D) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย ๘ ขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย
- ๓.๒ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๘ สรุปกระบวนการวิจัย

๓.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิดดังนี้
ตัวแปรอิสระ ได้แก่

๑. เพศ

๒. อายุ

๓. ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้หลักสูตร

ภาษาอังกฤษมัลติเทคก์น้อย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

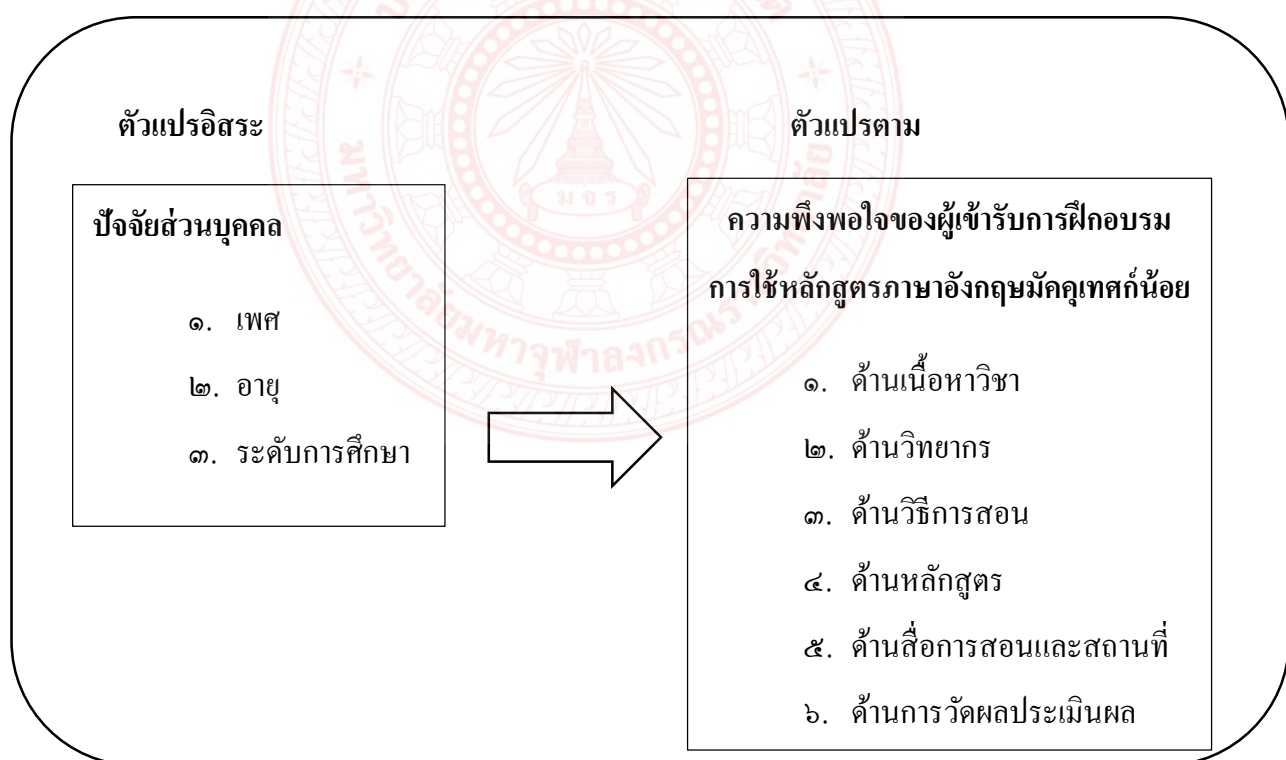
๑. ด้านวิทยากร

๒. ด้านวิธีการสอน

๓. ด้านหลักสูตร

๔. ด้านสื่อการสอนและสถานที่

๕. ด้านการวัดผลประเมินผล

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๓.๒ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทาง การท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะพยายามให้คำอธิบาย ซึ่งเป็นการนำเสนอในเชิงตัวเลข ทางสถิติ เช่น ร้อยละของประชากร ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ เป็นต้น โดยในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามในการวัดปริมาณ เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัย ได้กำหนดไว้

๓.๓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ประจำปี การศึกษา ๒๕๖๐ ณ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คน ซึ่งมีนักเรียนหญิงทั้งหมด ๑๕ คน และนักเรียนชายทั้งหมด ๕ คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศหญิง ๑๕ คน

ลำดับ	รายชื่อ
1	นางสาวดอกแหมะ ปานทองเหลา
2	นางสาวปนัดดา ศรีหา
3	นางสาวนภัสวรรณ บุญบาศรี
4	นางสาววิลาวัลย์ สารินนท์
5	นางสาวสุปราณี ศรีสวัสดิ์
6	นางสาวอภัสรา ศรีประเสริฐ
7	นางสาวณัฐริกา พิจารณ์
8	นางสาวพรธิดา พรหมจันทา
9	นางสาวพจรัตน์ พลดี
10	นางสาวญาณินทร์ โทจันทร์
11	นางสาวอภัสรา สมศิริ
12	นางสาวประภัสสร พิมา
13	นางสาวศุภลักษณ์ พรรณนา
14	นางสาวสุพัตรา ผาต่ำ
15	นางสาวชลนิภาพร กอมณี

เพศชาย ๕ คน

ลำดับ	รายชื่อ
1	นายเกียรติศักดิ์ ร่มโพธิ์
2	นายณัฐพล จูพา
3	นายศุภชัย วงษ์คำ
4	นายศรัณยู พึ่งป่า
5	นายณรงค์ฤทธิ์ พันการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๕ ประจำปี การศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนโฆงเจียมวิทยาคม อำเภอโฆงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) โดยจะต้องมีเวลาเข้าฝึกอบรบจนจบหลักสูตร ของระยะเวลาการฝึกอบรบ

๓.๔ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรบภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนปลายตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โฆงเจียม จ.อุบลราชธานี ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ๒ ชุด คือ

๑. เนื้อหาหลักสูตรและแบบทดสอบก่อนฝึกอบรบและหลังฝึกอบรบ

๒. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ โดยเครื่องมือทั้ง ๒ ชุดมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

เครื่องมือชุดที่ ๑ เนื้อหาหลักสูตร

เนื้อหาหลักสูตรมีดังนี้

หลักสูตรฝึกอบรบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทการนำเที่ยว An

English Communication Curriculum for Students' High School of Khong Chiam Wittayakhom School

๑. เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เนื้อหาสาระหรือหัวข้อวิชาที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทการนำเที่ยว ของนักเรียนโรงเรียนโฆงเจียมวิทยาคาร มี ๕ หัวข้อ วิชา ดังนี้

๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น

๒. ภาษาอังกฤษเพื่อโต้ตอบและสนทนา

๓. ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอาลา

๔. การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๕. การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอโฆงเจียม

๒. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาในการฝึกอบรม ๑ วัน รวม ๖ ชั่วโมง

๓. กิจกรรมในการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทการนำเที่ยว ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคาร โดยวางแผนการฝึกอบรม โดยการเสนอโครงการแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ระบุถึงกิจกรรมต่าง ๆ ขั้นตอน และ แนวทางการ ดำเนินการอย่างละเอียด ประสานงาน การดำเนินการฝึกอบรม การจัดหาวิทยากร สถานที่ เอกสาร ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อช่วยลดปัญหาและอุปสรรค และช่วยให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

๔.๑ คำอธิบายหลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทการนำเที่ยว ของ นักเรียนโรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม (An English Communication Curriculum for Students' High School of Khong Chiam Wittayakhom School) จำนวน ๖ ชั่วโมง ศึกษาและพัฒนาให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในบริบทนำเที่ยว และฝึกฝน ประสบการณ์ ทางภาษาภายใต้สถานการณ์จริง โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถนำ ประสบการณ์เหล่านั้นไปใช้ในชีวิตจริง เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

๔.๒ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรม

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยวได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปช่วยพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใน ท้องถิ่น และอาจเป็นรายได้เสริม

๔.๓ องค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยว เป็นเอกสาร สำหรับผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมและผู้ฝึกอบรม ใช้ประกอบการฝึกอบรมวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารในบริบทนำเที่ยว ของนักเรียน โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม (An English Communication

Curriculum for Students' High School of Khong Chiam Wittayakhom School) หลักสูตรนี้ประกอบด้วยเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม เพื่อการปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสิ้น ๕ หัวข้อ ดังนี้

ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น

๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น

๒. ภาษาอังกฤษเพื่อการโต้ตอบและสนทนา

๓. ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอำลา

๔. การสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

๕. การสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอโขงเจียม

และแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

๑ ศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
๑ ในแต่ละหัวข้อของการฝึกอบรม ทั้งด้านความรู้และทักษะ

๒ สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) ชนิด ๔ ตัวเลือก การตอบคำถาม
จากเนื้อหา และรายละเอียดการสัมภาษณ์ระดับความสามารถในการฟังและความสามารถในการพูด

๓ การหาคุณภาพแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

๓.๑ นำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ
ตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๒ นำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการให้แสดงความเห็นได้แก่สอดคล้อง
ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง จากนั้นนำคำตอบผู้เชี่ยวชาญมาแปลงเป็นคะแนนดังนี้

มีความเห็น	สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น	+ ๑
มีความเห็น	ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น	๐
มีความเห็น	ไม่สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น	- ๑

จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตรและประเมินหาดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ทั้งนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ ต้องเท่ากับหรือมากกว่า ๐.๕ ขึ้นไป จึงถือว่าแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมนั้นมีความสอดคล้องกันและสามารถนำไปใช้ได้

เครื่องมือชุดที่ ๒ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ มัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางทหารท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดทั้งข้อหลักและรายละเอียดของแบบสอบถาม

๒ สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การ ให้คะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

คะแนน	๕	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	๔	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนน	๓	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนน	๒	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนน	๑	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางทหารท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี นำมาเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	๔.๒๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	๓.๔๑ – ๔.๒๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	๒.๖๑ – ๓.๔๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	๑.๘๑ – ๒.๖๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	๑.๐๐ – ๑.๘๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

๓ การหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ
มัลลเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โจงเจียม จ.อุบลราชธานี

๓.๑ นำแบบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ
มัลลเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โจงเจียม จ.อุบลราชธานี ที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำ
จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๒ นำแบบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ
มัลลเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โจงเจียม จ.อุบลราชธานี ที่สร้างขึ้นพร้อมแบบ
ประเมินความเหมาะสมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ
ภาษาที่ใช้ โดยจัดทำเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับคะแนนมี
ความหมายดังนี้

คะแนน	๕	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	๔	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมมาก
คะแนน	๓	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมปานกลาง
คะแนน	๒	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมน้อย
คะแนน	๑	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้รับจากการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มี
ต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัลลเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โจงเจียม จ.
อุบลราชธานี สามารถแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

๔.๒๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
๓.๔๑ – ๔.๒๐	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
๒.๖๑ – ๓.๔๐	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
๑.๘๑ – ๒.๖๐	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
๑.๐๐ – ๑.๘๐	หมายถึง	แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ ๓.๔๑ ขึ้นไป จึงถือว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ที่สร้างขึ้นมีความคุณภาพเหมาะสม ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

๑ ศึกษารวบรวมแนวคิดและการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรม ทฤษฎีการเรียนรู้ ภาษาและ ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาเป็นพื้นฐานข้อมูล ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี

๒ รวบรวมข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ มัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและใช้ต่อไป

๓ รวบรวมข้อมูลจากการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

๔ รวบรวมข้อมูลจากการทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) เพื่อทราบคะแนนก่อนการ ฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารในบริบททางทิวทัศน์ของนักเรียน

๕ รวบรวมข้อมูลจากการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test) เพื่อทราบคะแนนหลังการ ฝึกอบรม และนำมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมหลักสูตร

๖ รวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้ารับการ ฝึกอบรม เพื่อรวบรวมระดับความพึงพอใจที่มีหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับ ท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้จัดทำกรฝึกอบรมโดยพิจารณาผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมได้ใช้สถานที่ ณ หอประชุม โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น. รวมเป็นระยะเวลา ๑ วัน (๖ ชั่วโมง) ตามตารางการจัดอบรม ดังนี้

เวลา	เนื้อหา
๐๕.๐๐ - ๐๕.๓๐ น.	- พิธีเปิดหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทท่องเที่ยว - แนะนำตัววิทยากรและวัตถุประสงค์ในการอบรม
๐๕.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	ฝึกอบรมหัวข้อ ดังนี้ - ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น - ภาษาอังกฤษเพื่อโต้ตอบและสนทนา - ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอำลา
๑๓.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.	ฝึกอบรมหัวข้อ ดังนี้ - การสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว - การสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่ท่องเที่ยว ในอำเภอโขงเจียม
๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.	พิธีเปิดหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการนำเที่ยว

ตาราง ๑ การฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทท่องเที่ยวของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคาร

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ การประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ คือ

๑. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนโรงเรียน โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ค่าเฉลี่ย

๒. การประเมินค่าความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ของนักเรียนโรงเรียน โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมด้วยแบบทดสอบ ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยการใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๖.๒ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย (X) ผลการทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากแบบทดสอบด้านความรู้และด้านทักษะของภาษาอังกฤษ โดย การใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๖.๓ การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ของนักเรียน โรงเรียน โรงเรียนเจียมวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยการนำคะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาแปลความหมาย ตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๓.๗.๑ สถิติพื้นฐาน ได้แก่

๑ ค่าร้อยละ

๒ ค่าเฉลี่ย (X)

๓ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

๓.๗.๒ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการฝึกอบรม ก่อน (Pre-test) -หลัง (Post—test) โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

๓.๘ สรุปกระบวนการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานอย่างละเอียดเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย และหลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลตามสูตรสถิติพื้นฐาน และสรุปการวิจัย โดยการแจกแจงข้อมูลเปรียบเทียบ ตามอันดับมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด โดยแยกเป็นตารางตามลำดับ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เส้นทางการท่องเที่ยว อ. โขเจียม จ. อุบลราชธานี แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นขั้นตอนดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ๒๐ คน จำนวน ๒๐ ชุด

ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๒๐ ชุด คิดเป็น แล้วนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึง

ขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

๔.๒ ตัวแปรการศึกษา

๔.๓ การสร้างหลักสูตร

๔.๔ กระบวนการสร้างหลักสูตร

๔.๕ ความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตร

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

๔.๑ แนวทางการพัฒนาหลักสูตร

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่เก่าแก่มากกว่า ๒๐๐ ปี จึงมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายหลายลักษณะ คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านโบราณสถานก่อนประวัติศาสตร์ วัดเก่าแก่ และสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเมื่อก้าวถึงจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ขาดไม่ได้เลยคืออำเภอ

โขงเจียม แม้จะเป็นอำเภอขนาดเล็ก แต่สถานที่ท่องเที่ยวที่นี่มีมากมายไม่ว่าจะเป็น วัดเก่าแก่ สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมไปถึงโบราณสถานอีกด้วย

โขงเจียม เป็นอำเภอที่อยู่ทางทิศตะวันออกสุดของประเทศไทย เห็นตะวันก่อนใครในสยามในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำเภอโขงเจียมมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและร่องรอย ภูมิทัศน์วัฒนธรรมมากมาย มีพื้นที่ทางน้ำติด กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดน

อำเภอโขงเจียม มีความสวยงามทางน้ำที่แปลกตาแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนคือ เป็นจุดบรรจบของแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูลไหลมารวมกันทำให้เกิดเป็นแม่น้ำสองสี “โขงสีปูน มูลสีคราม” นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มาเยือน สามารถเลือกพักได้ทั้ง ริมน้ำโขงและริมน้ำมูลซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งความมหัศจรรย์ของที่นี่ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความสวยงามอยู่หลากหลาย เช่น ผาแต้มที่เป็นจุดเห็นพระอาทิตย์ขึ้นก่อนใครในสยาม เสาเฉลียง น้ำตกสร้อยสวรรค์ น้ำตกแสงจันทร์ หรือน้ำตกलगู เถาวัลย์ยักษ์ ป่าดงนาทาม และยังมีสะพานแขวนคนเดินข้ามที่ยาวที่สุด คือ สะพานข้ามแม่น้ำมูล ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ โครงสร้างเป็นเหล็ก โขง ด้วยลวดสลึง พื้นปูด้วยไม้กระดาน มีความกว้าง 2 เมตร ยาว 295 เมตร

อีกหนึ่งกิจกรรมที่ไม่ควรพลาดเมื่อมาชมแม่น้ำสองสี คือการล่องเรือสัมผัสวิถีชีวิตของชาวประมงกลางลำน้ำโขงและชมแม่น้ำสองสี โดยคิดค่าบริการเที่ยวละ 350บาท ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 10 คนทุก ๆ เช้า ตั้งแต่ 4 โมงจนถึงสายๆ ชาวบ้านที่จับปลาได้จะนำปลาขึ้นมาวางขายในตลาดกันแบบสดๆ ปลาที่จับได้ส่วนใหญ่จะเป็นปลาบึก ปลาเทโพ เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่ชอบทานเมนูปลาไม่ควรพลาด นอกจากปลาสดแล้วยังมีความคึกคักของตลาดเช้าที่จำหน่ายสินค้าในชุมชนอื่นๆ อีกมากมายที่นำมาวางขาย ทำให้บรรยากาศเช้าๆ ที่ตลาดแห่งนี้เต็มไปด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของทั้งผู้คนที่มาจับจ่ายและพ่อค้าแม่ค้าอย่างเป็นกันเอง จิบกาแฟยามเช้าริมป่าทอ้งโก๋ที่ท่าสดๆ ชมบรรยากาศริมแม่น้ำและสายหมอกที่ทอดขุนเขา ช่วงเป็นบรรยากาศที่น่าไปสัมผัสยิ่งนัก

จิบกาแฟเสร็จนักท่องเที่ยวสามารถมุ่งหน้าต่อไปที่หมู่บ้านเวินบึก ซึ่งห่างจากตัวเมืองโขงเจียมเพียงแค่ 9 กม. บ้านเวินบึกตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2457 โดยเป็นชาวยุโรปจากแขวงเมืองปากเซ ล่องเรือ ข้ามฟากแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2470 ทางราชการจึงจัดตั้งหมู่บ้านแห่งนี้โดยใช้ชื่อว่า “บ้าน เวินบึก” ซึ่งมีชื่อตามคຸ້ນນ້ຳที่คดเคี้ยวเป็นเวินน้ำไหลและมีปลาบึกชุกชุม

ชาวยุโรปเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูล มอญ-เขมร ซึ่งอพยพมาจากประเทศลาว ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ที่บ้านเวินบีกจึงเป็นชาวยุโรป อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ คือ ยึดอาชีพทำเครื่องใช้ในครัวเรือน ทำประมง เป็นต้น

ชาวบ้านที่อยู่ในวัยแรงงานบางกลุ่มก็อพยพไปทำงานต่างถิ่น มีการแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์เด็กที่เกิดมาเป็นลูกผสมคือ ผสมระหว่างคนยูนกับคนลาว คนยูนกับคนไทยบ้าง พ่อแม่ไม่ได้พูดภาษาชาวยุโรป ทำให้เด็กส่วนใหญ่ในชุมชนจึงพูดภาษาชาวยุโรปไม่ได้

หากกลับเข้าตัวจังหวัดระหว่างทางแหวะวัดถ้ำคูหาสวรรค์ นมัสการสรีระหลวงปู่คำณิง จุลมณี บรรดาลูกศิษย์ได้เก็บร่างของท่านไว้ในโลงแก้วเพื่อบูชา นอกจากนี้บริเวณวัดยังมีจุดชมวิวดูสามารถมองเห็นทัศนียภาพของตัวเมืองโขงเจียมและแม่น้ำโขงทอดยาวตลอดสองฝั่งไทย-ลาว

เดินทางต่ออีกราว 3 กม. สามารถแวะชมความมหัศจรรย์ของวัดถ้ำเหวสินธุ์ชัย ซึ่งภายในบริเวณวัดมีความสวยงามแปลกตา คือมีน้ำตกไหลผ่านเพิงถ้ำตกลงไปยังโขดหินด้านล่างเกิดเป็นลำธารเส้นเล็ก ที่มีความสวยงามอยู่เบื้องล่างเต็มไปด้วยต้นไม้นานาชนิดและอุดมสมบูรณ์ ทำให้เป็นวัดที่มีความสวยงามแปลกตาแห่งหนึ่งของจังหวัดอุบลฯ นอกจากนี้ภายในวัดยังมีวิหารพระแก้วมรกตและพระพุทธรูปยืนองค์ใหญ่ที่มองเห็นได้จากระยะไกล ตั้งอยู่ท่ามกลางป่าที่ล้อมรอบไปด้วยต้นไม้นานาชนิดและธรรมชาติที่สวยงาม

ระหว่างทางกลับหากยังไม่เหนื่อยกับการเดินทาง ยังสามารถแวะเขื่อนปากมูล เขื่อนปากมูลเป็นเขื่อนหินถมแกนดินเหนียว สร้างกั้นแม่น้ำมูลที่บ้านห้วยเหว อำเภोजงเจียม มีความสูง 17 เมตร ยาว 300 เมตร สันเขื่อนกว้าง 17 เมตร ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรและผลิตกระแสไฟฟ้ารวมถึงใช้เป็นที่พักผ่อนนั่งชมบรรยากาศวิวทิวทัศน์ของภูเขาและสายน้ำมูลที่ไหลทอดยาวสู่แม่น้ำโขง

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น อำเภอโขงเจียมเป็นเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย และมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนกันไปอยู่เสมอ แต่ทั้งนี้แม้ว่านักท่องเที่ยวมีมากเพียงใด แต่จำนวนมัคคุเทศก์กลับน้อยลง ด้วยเหตุนี้นักวิจัยจึงมองเห็นปัญหาจึงคิดค้นหลักสูตรการเป็นมัคคุเทศก์โดยการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้มีมัคคุเทศก์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งหลักสูตรที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้นำมาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนในเขตอำเภอโขงเจียม

นอกจากการสร้างหลักสูตรเพื่อการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์น้อยแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความพร้อมและแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่หันมาสนใจการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นของตนเอง

๔.๒ ตัวแปรการศึกษา

๔.๒.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่

๔.๒.๑.๑ หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทหน้าที่

หัวข้อที่ ๑ ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและแนะนำผู้อื่น

Subject 1: Introducing oneself and introducing a third party to others

แนวคิด

การแนะนำตนเองเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสารในการพบกันครั้งแรก ผู้สนทนา ทั้งคู่จะต้องรู้จักการใช้สื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และเข้าใจในประโยชน์พื้นฐานของการ แนะนำตน เช่น การแนะนำชื่อของผู้สนทนา การทำงาน วัตถุประสงค์ ความยินดีที่ได้รู้จัก ฯลฯ เพื่อ ก่อให้การสนทนาในลำดับต่อไปให้เกิดความประทับใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำศัพท์ ประโยคในการแนะนำตนเองและผู้อื่น
2. เข้าใจประโยค ข้อความสั้นๆ บทสนทนา เรื่องสั้นๆ
3. ใช้ถ้อยคำสำนวนได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

เนื้อหาสาระ

1. การใช้สำนวนในการแนะนำตนเองและผู้อื่น
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารเนื้อหา
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำเสนอสนทนาเข้าถึงการแนะนำตน อธิบายแนวคิดบทสนทนาให้ผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรม

3. ดำเนินการแบ่งกลุ่มผู้ฝึกอบรมให้จับคู่ระหว่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนบท
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของประเด็นนี้

การประเมินผล

1. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. จากการตอบคำถามปากเปล่า

หัวข้อวิชาที่ 2 ภาษาอังกฤษเพื่อการโต้ตอบและสนทนา

Subject 2: English for general conversations

แนวคิด

การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความมั่นใจ ความกล้าและความคุ้นเคย ใน บทสนทนา การเข้าใจในประโยคของกลุ่มสนทนา สามารถโต้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจน การ กล่าวตอบรับ การทักทาย การกล่าวลา ขอบคุณและขอโทษ การใช้ภาษาเพื่อขอความกระจำ และ ขอให้พูดซ้ำ เลือกใช้ศัพท์ สำนวนที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสถานศึกษา และสังคมรอบตัว
2. เลือกเรื่องที่เหมาะสมในการโต้ตอบกับกลุ่มสนทนา
3. ออกเสียงและบอกความหมาย ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เนื้อหาสาระ

1. การใช้ประโยคของคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสถานศึกษาและสังคม
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำสนทนาเข้าถึงการแนะนำตน อธิบายแนวคิดบทสนทนาให้ผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรม

3. ดำเนินการแบ่งกลุ่มผู้ฝึกอบรมให้จับคู่ระหว่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนบทสนทนา
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของประเด็นนี้

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อที่ 3 ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอ้าลา

Subject 3: English greetings and asking for help

แนวคิด

การพูดภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารประจำวัน เช่น ถามทุกข์สุข การแนะนำตนเอง คำทักทายเมื่อมีการแนะนำให้รู้จักกัน วิธีพูดขอร้อง ถ้อยคำที่แสดงความรู้สึก ตลอดจนการพูดภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติสำหรับการขอความช่วยเหลือ การตอบรับหรือปฏิเสธอย่างสุภาพ การใช้ภาษาและท่าทางสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามมารยาทสังคมเหมาะสมกับกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำพูดที่ใช้ในสังคม เช่น การทักทาย อ้าลา แนะนำให้รู้จัก
2. เลือกเรื่องที่เหมาะสมในการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. ใช้ภาษาง่ายๆ สำหรับแสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือผู้อื่น

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เนื้อหาสาระ

1. การใช้สำนวนในการทักทาย วัฒนธรรมของการทักทายแต่ละชาติ
2. การสร้างประโยคในการสนทนาด้านการขอความช่วยเหลือ
3. การใช้ประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการบทบาทสมมติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกรับชมอธิบายถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมการทักทาย
3. ผู้เข้ารับการเรียนรู้ฝึกรับชมทำแบบฝึกหัดและบทบาทสมมติ
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ของเนื้อหาในหัวข้อนี้

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อที่ 4 การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

Subject 4: English for conversations about traveling and vacationing in Thailand

แนวคิด

การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อจุดประสงค์พักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ การเดินทางท่องเที่ยวเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ได้พบเห็นภูมิประเทศที่แปลกตา และได้สร้างสัมพันธ์กับคนต่างถิ่นด้วยการคมนาคมสะดวก ธุรกิจต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางมากมายธุรกิจต่าง ๆ ก่อให้เกิดงานอาชีพใหม่ การกระจายเงินตรา ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเมืองไทย
2. แนะนำการเดินทางและที่พักในสถานที่ท่องเที่ยว
3. แนะนำสถานที่ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

เนื้อหาสาระ

1. การใช้ประโยชน์ของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. ภาพประกอบเสียงวิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำสนทนาคำถาม อธิบายด้านการท่องเที่ยว
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้เพื่อนร่วมห้อง
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับคู่ระหว่างกันในการสนทนา
5. การตอบคำถามต่าง ๆ ในเนื้อหาของประเด็นนี้

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อที่ 5 การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

Subject 5: English for conversations about traveling and vacationing in

Ubonratchathani Province

แนวคิด

อำเภอโขงเจียม มีความสวยงามทางน้ำที่แปลกตาแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนคือ เป็นจุดบรรจบของแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูลไหลมารวมกันทำให้เกิดเป็นแม่น้ำสองสี “โขงสีปูน มูลสีคราม” มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความสวยงามอยู่หลากหลาย เช่น ผาแต้ม เสาเฉลียง น้ำตกสร้อยสวรรค์ น้ำตกแสงจันทร์หรือน้ำตกกรุงเก่าวัดชัยภักดิ์ ป่าดงนาทาม และสะพานข้ามแม่น้ำมูล ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดนี้ก่อให้เกิด การคมนาคมที่สะดวก ธุรกิจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางมากมาย ก่อให้เกิดงาน อาชีพใหม่ การกระจายเงินตราซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี
2. แนะนำการเดินทางและที่พักในสถานที่ท่องเที่ยว
3. แนะนำสถานที่ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

เนื้อหาสาระ

1. การใช้ประโยชน์ของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. ภาพประกอบเสียงวิดิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำสนทนาคำถาม อธิบายด้านการท่องเที่ยว
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้เพื่อนร่วมห้อง
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับคู่ระหว่างกันในการสนทนา
5. การตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของแต่ละประเด็น

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

๔.๒.๒ ตัวแปรอิสระ ได้แก่

๔.๒.๒.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางเพศ ปัจจัยทางอายุ และปัจจัยทางระดับการศึกษา ซึ่งปัจจัยทั้งสามส่วนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างหลักสูตรนี้ขึ้นมา เนื่องจากว่า การเป็นมัคคุเทศก์สมัยนี้มีน้อย และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ อาจจะไม่มียุสืบทอดเจตนารมณ์และรักษาสถานที่ท่องเที่ยวนี้ไว้ ผู้วิจัยคิดว่า ควรสร้างความสนใจให้กับคนรุ่นใหม่หันมาสนใจที่จะเป็นมัคคุเทศก์มากขึ้น ปัจจัยทางเพศนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ไม่มีผลต่อการเป็นมัคคุเทศก์ เนื่องจากทุกคนสามารถเป็นมัคคุเทศก์ได้และสามารถทำได้ดียิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยทางอายุ ที่ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เนื่องจากว่า เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนกำลังค้นหาตัวเองก่อนที่จะเลือกศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่รู้ถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวของเขตอำเภอ

โจงเจียม เมื่อมีการจัดอบรมหลักสูตรแล้ว หลังจากนั้นก็มีนักเรียนที่สนใจที่จะเป็นมัคคุเทศก์เพิ่มขึ้น และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์มากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ก็ได้ฝึกภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการเป็นมัคคุเทศก์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย และปัจจัยสุดท้ายคือปัจจัยทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาทำให้การจัดอบรมหลักสูตรง่ายขึ้น เนื่องจากว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยเป็นนักเรียน ดังนั้นการอบรม การจัดกิจกรรม และทำให้การอธิบายต่าง ๆ ผ่านไปได้ด้วยดี

๔.๒.๓ ตัวแปรตาม

๔.๒.๓.๑ ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยวของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนโจงเจียมวิทยาคม ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และสถานที่ในการอบรม และด้านการวัดและประเมินผล

ผลการศึกษาพบว่า พึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้ของ ครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้น ค้นหาหาความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบปัญหาและแก้ไขปัญหาได้

ด้านหลักสูตร พบว่านักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษ หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยเป็นเนื้อหาที่จัดไว้สำหรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและในบริบทนำเที่ยวผลของการฝึกอบรมจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ได้กับชีวิตประจำวันในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการนำเที่ยวในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ด้านวิธีการสอน โดยรวมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากวิธีการสอนของวิทยากรที่ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสื่อและอุปกรณ์ที่ได้จัดไว้ในการฝึกอบรมครั้งนี้เหมาะกับเนื้อหา และเป็นอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น ภาพจากวิดิทัศน์ ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ เนื้อหาสาระที่เป็นที่สนใจของผู้เข้าฝึกอบรม และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

ด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากขณะที่ฝึกอบรมจะมีการประเมินการพูดจากบุคลากรผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการตอบคำถามกับวิทยากรโดยตรง หรือการจับคู่ตอบระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน การประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด เพื่อที่จะได้ทราบว่า การฝึกอบรมครั้งนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะการพูดนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมาก

๔.๓ การสร้างหลักสูตร

คุณสมบัติที่สำคัญของการสร้างหลักสูตร คือ หลักสูตรมีความเป็นพลวัตและปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม จากคุณสมบัติดังกล่าวการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในลักษณะของการพัฒนา หลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

การพัฒนาหลักสูตรใช้ทฤษฎีของไทเลอร์ (Rulph W. Tyler)

ไทเลอร์ เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรว่าควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะท าให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การประเมินผล

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร

เริ่มด้วยการกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจาก การศึกษาสังคม ศึกษา ผู้เรียน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาช่วยกำหนดจุดประสงค์อย่างคร่าว ๆ ซึ่งอาจมีมากเกินไปกว่าที่จะจัดเข้าไว้ใน หลักสูตรได้ทั้งหมด จากนั้นจึงควรกลั่นกรองให้เหลือเฉพาะจุดที่สำคัญและสอดคล้องกันจนกระทั่งเหลือจุดประสงค์ที่ใช้จริงโดยอาศัยหลัก จิตวิทยาการเรียนรู้และหลักปรัชญาการศึกษาตลอดจนปรัชญาทางสังคม

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

ไทเลอร์เสนอเกณฑ์การพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์
2. ทำให้ผู้เรียนพึงพอใจ
3. อยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้
4. นำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียว
5. ตอบสนองจุดประสงค์หลาย ๆ ข้อได้

ไทเลอร์เน้นเกี่ยวกับการพิจารณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่า ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลาและเนื้อหาต่อเนื้อหา เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (Vertical) กับแนวนอน (Horizontal) ซึ่ง เกณฑ์ในการจัดคือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การจัดช่วงลำดับ (Sequence) และบูรณาการ (Integration)

ขั้นที่ 3 การประเมินผล

ควรพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดและพฤติกรรมที่คาดหวัง
2. วัดและวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้น
3. ศึกษาสำรวจข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือที่จะวัดพฤติกรรมเหล่านั้น ได้อย่างเหมาะสม
4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การพิจารณาผลการประเมินให้เป็นประโยชน์เพื่ออธิบายผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

หรือเป็นกลุ่ม

๔.๔ กระบวนการสร้างหลักสูตร

การฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยวของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการสร้างหลักสูตรดังนี้

ช่วงเช้าของวันจะเริ่มจากพิธีเปิดกิจกรรมการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยว และเมื่อพิธีเปิดเสร็จสิ้นจะเป็นการแนะนำตัวของวิทยากรและการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่จัดกิจกรรมนี้ขึ้นมา

หลังจากแนะนำวิทยากรและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ไปแล้วนั้น ขั้นตอนต่อไปคือการอบรมหลักสูตรทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งหลักสูตรอบรมช่วงเช้า ๓ หัวข้อ และช่วงบ่าย ๒ หัวข้อ รายละเอียดหัวข้อที่ฝึกอบรมช่วงเช้า ๓ หัวข้อ ได้แก่ ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและผู้อื่น ภาษาอังกฤษเพื่อการโต้ตอบและสนทนา และภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอำลา เมื่ออบรมทั้งสามหัวข้อเสร็จสิ้น ก็จะมีการเล่นเกมสักระยะน้อย เพื่อสร้างความผ่อนคลายให้กับกิจกรรมฝึกอบรม หลังจากเสร็จกิจกรรมในช่วงเช้าก็จะเป็นการพักรับประทานอาหารกลางวันและผ่อนคลายก่อนจะเข้าสู่ช่วงบ่ายเพื่อเริ่มอบรมหลักสูตรในหัวข้อที่เหลือเพิ่มเติม

การอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทนำเที่ยวช่วงบ่ายจะเหลือ ๒ หัวข้อคือ การสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และการสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอโขงเจียม กิจกรรมการอบรมในช่วงบ่ายก็จะคล้ายคลึงกันกับกิจกรรมในช่วงเช้าอบรมและมีกิจกรรมแทรกขึ้นเพื่อความผ่อนคลาย หลังจากกิจกรรมการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้วก็เป็นอันเสร็จสิ้น

๔.๕ ความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตร

๔.๕.๑ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตอนที่ ๑ ด้านหลักสูตร

ตอนที่ ๒ ด้านวิทยากร

ตอนที่ ๓ ด้านวิธีการสอน

ตอนที่ ๔ ด้านสื่อการสอนและสถานที่อบรม

ตอนที่ ๕ ด้านการวัดผลประเมินผล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางและมีคำบรรยายประกอบคำอธิบายโดยมรสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Arithmetic Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

T แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t- Distribution)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (F- Distribution)

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

p / Sig. แทน ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)

ตาราง ๑ ความถี่และร้อยละของเพศสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	ความถี่ (n = ๒๐)	ร้อยละ
๑	เพศชาย	๕	๒๕
	หญิง	๑๕	๗๕
	รวม	๒๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ และเพศชาย จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕

ตอนที่ ๑ ความพึงพอใจด้านหลักสูตร

ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจด้านหลักสูตร

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ(N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านหลักสูตร				
๑	เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง	๔.๒๕	.๔๔๔	มากที่สุด
๒	เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อบริบทการทำงานที่เกี่ยวข้อง	๔.๑๕	.๓๖๖	มาก
๓	เนื้อหาในหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูด เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสม	๓.๓๐	.๔๓๐	มาก
๔	เนื้อหาในหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูด เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสม	๓.๖๕	.๔๘๕	มาก
๕	เนื้อหาวิชามีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	๓.๕๕	.๒๒๓	มาก
๖	เนื้อหาวิชามีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ใช้ภาษาอังกฤษได้ เหมาะสมตามกาลเทศะ	๓.๖๕	.๔๘๕	มาก
๗	เนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิด แรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษกับบุคคลอื่น	๓.๕๐	.๕๑๒	มาก
๘	การเข้าฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารทาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีลักษณะมุ่ง อนาคต	๓.๔๕	.๕๑๐	มาก
๙	เนื้อหาวิชาช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนาความรู้ทางภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	๓.๕๕	.๕๑๐	มาก
๑๐	เนื้อหาวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีความสอดคล้องกัน	๓.๓๐	.๖๕๖	ปานกลาง
รวม		๓.๓๑	.๒๕๓	มาก

จากตารางที่ ๒ พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดมี ๑ ข้อ ระดับมาก มี ๘ ข้อ และระดับปานกลางมี ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (๑) เนื้อหาของหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง ($\bar{X} = ๔.๒๕$) รองลงมาคือ ข้อ (๒) เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อบริบท การท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๑๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ (๑๐) เนื้อหาวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความ สอดคล้องกัน ($\bar{X} = ๓.๓๐$)

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจด้านวิทยากร

ตารางที่ ๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับด้านวิทยากร

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ(N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านวิทยากร				
๑	วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหา	๔.๓๐	.๔๓๐	มากที่สุด
๒	วิทยากรมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการพูดในบริบทท่องเที่ยว	๔.๘๐	.๔๑๐	มากที่สุด
๓	วิทยากรมาอบรมตามเวลา	๔.๕๐	.๕๑๒	มากที่สุด
๔	วิทยากรใช้เวลาส่วนตัวอธิบายข้อสงสัยของผู้เข้ารับการอบรม	๔.๔๕	.๕๑๐	มากที่สุด
๕	วิทยากรมีความทุ่มเทและตั้งใจในการสอน	๔.๔๐	.๕๐๒	มากที่สุด
๖	วิทยากรให้กำลังใจเมื่อผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ สับสนและเกิดปัญหาในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ	๔.๓๕	.๔๘๕	มากที่สุด
๗	วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	๔.๕๐	.๕๑๒	มากที่สุด
๘	วิทยากรมีวิธีการอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เบื่อหน่าย	๔.๔๕	.๕๑๐	มากที่สุด

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ(N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านวิทยากร				
๕	วิทยากรให้ความสนใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ	๔.๓๕	.๕๘๓	มากที่สุด
๑๐	วิทยากรพยายามเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีคุณภาพ	๔.๕๕	.๕๑๐	มากที่สุด
รวม		๔.๕๐	.๔๒๔	มากที่สุด

จากตารางที่ ๓ พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดมี ๑๐ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (๒) วิทยากรมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการพูดในบริบทท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๘๐$) รองลงมาคือ ข้อ (๑) วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหา ($\bar{X} = ๔.๗๐$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี ๒ ข้อ คือ ข้อ (๖) วิทยากรให้กำลังใจเมื่อผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ สับสนและเกิดปัญหาในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = ๔.๓๕$) และ ข้อ (๕) วิทยากรให้ความสนใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = ๔.๓๕$)

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจเกี่ยวกับด้านวิธีการสอน

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับด้านวิธีการสอน

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น (N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านวิธีการสอน				
๑	วิทยากรจัดการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีบทบาทแสดงออก และวิทยากรเป็นผู้แนะนำที่ดี	๔.๑๕	.๓๖๖	มาก

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น (N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	ด้านวิธีการสอน			
๒	วิทยากรสร้างบรรยากาศในการอบรมให้สนุกสนาน	๔.๑๐	.๓๐๓	มาก
๓	วิทยากรมีการเตรียมการฝึกอบรมล่วงหน้าอย่างเหมาะสม	๓.๖๕	.๖๓๘	มาก
๔	วิทยากรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ	๓.๖๐	.๖๕๓	มาก
๕	วิทยากรมีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยหรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ก่อนที่จะเริ่มสอน	๓.๘๐	.๕๒๓	มาก
๖	วิทยากรมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่ม ฝึกอบรม ด้วยการถาม-ตอบปากเปล่า หรือทำแบบทดสอบ	๓.๖๕	.๕๕๐	มาก
๗	วิทยากรมีการยกตัวอย่างประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน	๓.๘๕	.๓๖๖	มาก
๘	วิทยากรใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง	๓.๕๐	.๓๐๓	มาก
๙	วิทยากรสรุปเนื้อหาการฝึกอบรมก่อนเลิกฝึกอบรม	๓.๕๕	.๒๒๓	มาก
๑๐	วิทยากรจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล้าที่จะแสดงออกและร่วมกิจกรรม	๓.๕๐	.๓๐๓	มาก
รวม		๓.๘๓	.๒๑๒	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านวิธีการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากมี ๑๐ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (๑) วิทยากรจัดการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีบทบาทแสดงออก และวิทยากรเป็นผู้แนะนำที่ดี ($\bar{X} = ๔.๑๕$) รองลงมาคือ ข้อ (๒) วิทยากรสร้างบรรยากาศในการอบรมให้สนุกสนาน ($\bar{X} = ๔.๑๐$) และข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ (๔) วิทยากรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = ๓.๖๐$)

ตอนที่ ๔ ความพึงพอใจด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ(N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม				
๑	สื่อและอุปกรณ์ในการอบรมมีความเหมาะสม	๓.๗๐	.๖๕๖	มาก
๒	การจัดสื่อเหมาะสมกับเนื้อหาที่อบรม	๓.๔๕	.๘๒๕	มาก
๓	ระยะเวลาในการฝึกอบรมเหมาะสมและเพียงพอกับการฝึกอบรม	๔.๑๐	.๓๐๗	มาก
๔	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	๓.๘๕	.๓๖๖	มาก
๕	บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้	๓.๕๕	.๒๒๓	มาก
รวม		๓.๖๕	.๓๕๕	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากมี ๕ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (๓) ระยะเวลาในการฝึกอบรมเหมาะสมและเพียงพอกับการฝึกอบรม ($\bar{X} = ๔.๑๐$) รองลงมาคือ ข้อ (๕) บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = ๓.๕๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ (๒) การจัดสื่อเหมาะสมกับเนื้อหาที่อบรม ($\bar{X} = ๓.๔๕$)

ตอนที่ ๕ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจด้านการวัดผลประเมินผล

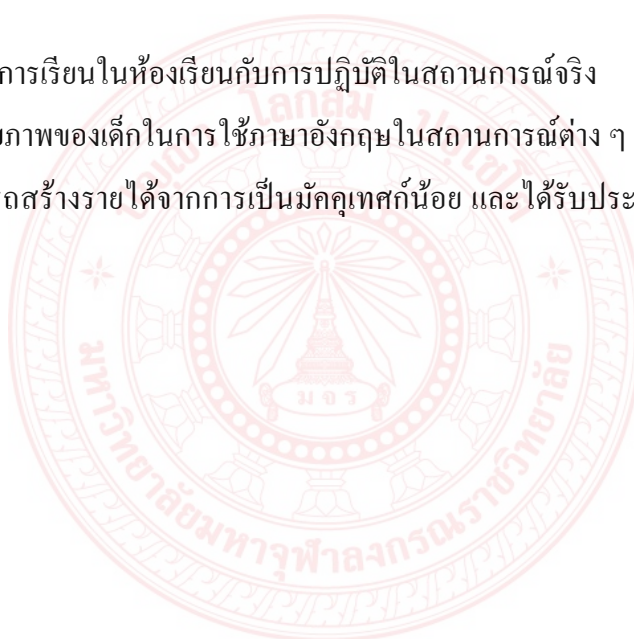
ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N = ๒๐)		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการวัดผลประเมินผล				
๑	การวัดผลและประเมินผลมีความยุติธรรม	๓.๕๐	.๘๒๓	มาก
๒	วิธีการฝึกอบรมมีหลักการและมาตรฐานที่ชัดเจนตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร	๓.๓๐	.๓๓๒	มาก
๓	มีการวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม	๓.๔๕	.๖๐๔	มาก
๔	มีการประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด	๓.๖๕	.๓๔๕	มาก
๕	แบบทดสอบที่ใช้วัดตรงตามเนื้อหาที่เรียน	๓.๖๐	.๓๔๓	มาก
รวม		๓.๘๕	.๓๕๓	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านการวัดผลประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากมี ๕ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ (๒) วิธีการฝึกอบรมมีหลักการและมาตรฐานที่ชัดเจนตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = ๓.๓๐$) รองลงมาคือ ข้อ (๔) มีการประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ (๓) มีการวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม ($\bar{X} = ๓.๔๕$)

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี มีเป้าหมายเพื่อศึกษาสร้าง 444 และพัฒนาหลักสูตรการอบรมภาษาอังกฤษ สำหรับ มัคคุเทศก์น้อย เพื่อพัฒนาทรัพยากรวัยรุ่นให้มีศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน เพื่อสร้างรายได้ สร้างประโยชน์แก่ท้องถิ่นในการวิจัยครั้งนี้สรุปเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมเด็กนักเรียนมีความมั่นใจในสื่อสารภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยวในท้องถิ่นบ้านเกิด
๒. บูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการปฏิบัติในสถานการณ์จริง
๓. พัฒนาศักยภาพของเด็กในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ
๔. เด็กสามารถสร้างรายได้จากการเป็นมัคคุเทศก์น้อย และได้รับประสบการณ์การทำงานใหม่ๆ

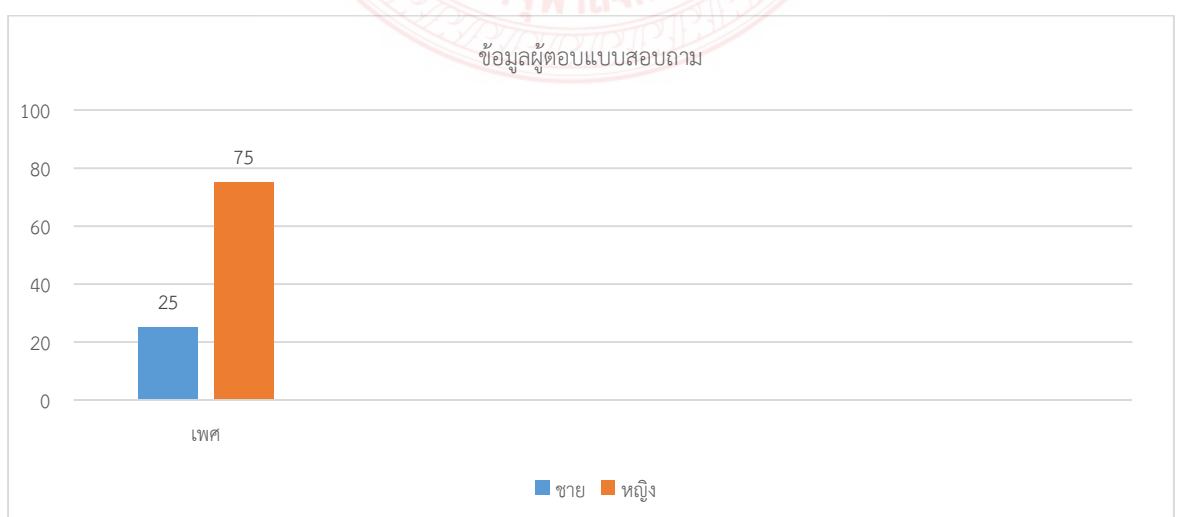
บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัลติเทคนิคน้อยตามรอย
เส้นทางการท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวทางใน
การพัฒนาหลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒) เพื่อสร้าง
หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓) เพื่อศึกษากระบวนการ
ใช้หลักสูตรอบรมภาษาอังกฤษ “มัลติเทคนิคน้อยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว สรุปผลการวิจัยตาม
วัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ๒๐ คน เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๕ คน
คิดเป็นร้อยละ ๗๕ และเป็นเพศชาย จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ กลุ่มประชากรตัวอย่างคือ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

๑. การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัคคุเทศก์น้อยตามรอยเส้นทาง การท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในด้านแนวคิดและการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรม ทฤษฎี การเรียนรู้ ภาษาและภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าเด็ก นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ ไม่มีหลักสูตรที่จะพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในบริบทท่องเที่ยว ยิ่ง จังหวัดอุบลราชธานีที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้ความสนใจมา เที่ยวเป็นจำนวนมากจึงทำให้เกิดปัญหาของการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในฐานะเจ้าบ้านที่ดี จึงทำให้เกิดความต้องการในการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง หลักสูตรการอบรมขึ้นจำนวน ๖ หัวข้อใหญ่ ซึ่งแต่ละหัวข้อจะมีทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงได้นำ หัวข้อ ๖ หัวข้อดังกล่าวมาสร้างเป็นหัวข้อในการ ฝึกอบรม และผู้วิจัยได้นำไปขอคำแนะนำจาก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ ท่าน

๒. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยว หลักสูตร มัคคุเทศก์น้อย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม จังหวัด อุบลราชธานี จำนวน ๒๐ คน โดยทำการฝึกอบรมเป็นเวลา ๑ วัน (๖ ชั่วโมง) เวลา ๐๕.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.

๓. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียม วิทยาคม ที่มีต่อการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตร มัคคุเทศก์น้อย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิทยากรอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕ - ๓.๘๓$)

๕.๒ อภิปรายผล

๑. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยว หลักสูตร มัคคุเทศก์น้อยที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม จังหวัด อุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารฯ ในด้านแนวคิดและการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ทฤษฎี การเรียนรู้ ภาษาและ ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วนำ โครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ความสอดคล้องและความเหมาะสม และพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยว ที่พัฒนา ขึ้นผ่านเกณฑ์และสามารถ นำไปใช้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรด้วยการ บูรณาการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ของแนวคิดของทาบา ที่ได้กำหนด กระบวน การพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอน คือต้องวิเคราะห์ ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็น ของผู้เรียนในการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยอาศัยข้อมูลที่ได้ จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ มาเป็นหลักในการพิจารณา การคัดเลือกหัวข้อที่จะ นำมาใช้ในการจัดอบรมคำนึงถึง ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ การ จัดลำดับหัวข้อที่คัดเลือกมาโดย พิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนหรือ หลัง และมีการประเมินผล ซึ่งจะเป็น เครื่องชี้ว่าการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ มากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ นำหัวข้อที่สำรวจได้มาจัดลำดับเรียงในหลักสูตรและนำทุก ขั้นตอนมาปรับปรุงแก้ไข บูรณาการให้เกิดความสอดคล้องและ เหมาะสมกับสถานการณ์จริงมากที่สุด แล้วจึงได้นำไปทดลองใช้ฝึกอบรมกับนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนิรมล ศตวุฒิ ที่กล่าวว่า การจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาหลักสูตรประเภทใด จะต้องคำนึงถึง ขอบเขต ความ ต่อเนื่อง ความเป็นลำดับ และการบูรณาการ ความต่อเนื่องคือการจัดเนื้อหาหลักสูตร จากระดับหนึ่ง ไปอีกระดับหนึ่ง จากเนื้อหาหนึ่งไปอีกเนื้อหาหนึ่งโดยไม่ขาดตอน ทำให้ผู้เรียนได้มี ความก้าวหน้าใน การเรียนรู้ไปเรื่อยๆ เน้นความคิดประเด็นสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เรียนได้ ประสบการณ์ ซึ่งการที่เนื้อหามีความต่อเนื่องกันผู้เข้าฝึกอบรมมีการเรียนรู้โดยเป็นการ ลำดับขั้น ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ที่ได้รับ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ารับการ ฝึกอบรม

๒. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอยเส้นทาง

การ

ท่องเที่ยว อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอยเส้นทาง การท่องเที่ยว มีคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรม สรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอยเส้นทางท่องเที่ยว ที่ผู้วิจัยได้ พัฒนาและสร้างขึ้นครั้งนี้ ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ ความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ และเหมาะสมกับสถานการณ์จริง เป็นเพราะหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษมัธยมศึกษาตอนต้นตามรอย เส้นทางท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น ได้สนองความต้องการของนักเรียน โดยยึดหลักผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางในการฝึกอบรม และเน้นที่ความต้องการของผู้ ฝึกอบรมในการนำ ภาษาอังกฤษไปปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะดีขึ้น ดังที่ ทิสนา แยมณี กล่าวว่าการฝึกอบรมมักจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ ในการปฏิบัติงานได้ทันที และมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและ การดำรงชีวิต และการที่ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางนั้น จะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวรอบด้าน อัน

จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศักรินทร์ ชนประชา ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงรยะ เขต ๒ พบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนโจงเจียมวิทยาคม ที่มีต่อการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์น้อย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕ - ๓.๘๓$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาของหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้นเป็น ประโยชน์ต่อบุคลากรผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์น้อย ในบริบทที่เกี่ยว อันเป็นผลมาจาก ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของบุคลากรนักเรียน โดยได้ทำการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อน แล้ว จึงนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม ผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พัฒนา สุขประเสริฐ ที่ว่าหลักสูตรการฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จใน การจัดฝึกอบรม เพราะเป็นการประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ซึ่งจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความ สำเร็จในวัตถุประสงค์ที่นักเรียนผู้เข้าฝึกอบรมไว้ได้กำหนดไว้ นักเรียนจึงมีความพึงพอใจโดยรวมในทุก ๆ ด้านระดับมาก อันได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการ สอนและสถานที่ในการฝึกอบรม และด้านการวัดและการประเมินผล

สำหรับด้านวิทยากร นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีความต้องการในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในบริบทที่เกี่ยวเป็นพื้นฐาน เนื่องจากสังคมปัจจุบันได้ให้ ความสำคัญการที่บุคคลมีความรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ผู้ที่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษสามารถแสวงหา ความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เมื่อนักเรียนได้เข้ามารับการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งวิทยากรผู้ฝึกอบรมมีบุคลิก ลักษณะที่ดี มีความชัดเจนในทักษะของภาษาทั้งน้ำเสียงและกิริยาท่าทาง สนุกสนาน ไม่ทำให้บรรยากาศการอบรมน่าเบื่อ มีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ไม่เบื่อหน่ายในการฝึกอบรม และ นักเรียนได้รับการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรที่มีความตั้งใจและทุ่มเท ตลอดจนกระตุ้นและให้ กำลังใจแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบปัญหาในการ

ฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความมั่นใจในการสื่อสารระหว่างตนกับวิทยากร และเป็นการเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับผู้เข้ารับการอบรมอย่างมีคุณภาพ นักเรียนจึงมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพร รุ่งน้อย ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการเรียนกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา ๑ สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้น ค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนสามารถตอบปัญหาและแก้ไขปัญหาได้

นอกจากนี้การที่นักเรียนมีความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษ หลักสูตรมีคุณลักษณะที่น้อย โดยรวมอยู่ในระดับมากอันได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการฝึกอบรม ด้านการวัดและการประเมินผลนั้น อาจพิจารณาได้ เป็นประเด็นดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่านักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษ หลักสูตรมีคุณลักษณะที่น้อย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$) เนื่องจากเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยเป็นเนื้อหาที่จัดไว้สำหรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและในบริบทหน้าที่ๆ เช่น เนื้อหาภาษาอังกฤษการทักทาย สอบถามข้อมูลเบื้องต้น เพื่อบอกทิศทางและ ตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอำเภอโขงเจียม หรือสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังผลจากการสำรวจที่พบว่าเนื้อหาวิชามีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมตามกาลเทศะ และเนื้อหาวิชามีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและในบริบทหน้าที่ๆ อีกทั้งเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีความสอดคล้องกัน การที่นักเรียนได้เข้ามาฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทหน้าที่ๆ นี้ เนื่องจากได้มีการพิจารณาแล้วว่า ผลของการฝึกอบรมจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ได้กับชีวิตประจำวันในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการนำเที่ยวในที่ถิ่นให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย ของวาสนา เพิ่มพูล เรื่องการพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ พบว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญและความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แม้กระทั่งการทำงาน ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสารกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

ด้านวิธีการสอนโดยรวมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมีคุณลักษณะที่น้อย พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากวิธีการสอน ของวิทยากรที่ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับชาวินของ ได้สรุปหลักสำคัญว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้วิธีการหลากหลาย ในการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ เพื่อสื่อความหมาย ผู้เรียนจะต้องมีความต้องการและสนใจที่จะเรียน ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่หลากหลายบทบาทเพื่อจัดเตรียมให้ผู้เรียน ได้แสดง และมีส่วนร่วมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในด้านต่างๆ ดังนั้น การที่นักเรียน มีความพอใจ ในวิธีการสอนที่วิทยากรมีการเตรียม การฝึกอบรมมาล่วงหน้า และยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย อย่างชัดเจน รวมถึงการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกล้าที่จะ แสดงออก จึงสอดคล้องกับหลักสำคัญ ของนักรการศึกษา นอกจากนี้จากการที่วิทยากรให้การ สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นความสำคัญในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ และจัดกิจกรรมการ ฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกล้าที่จะแสดงออก สอดคล้องกับการวิจัยของชนิดา จันทรธีรยุทธ ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตวิชาเอกบัญชี ของนิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตมีความพึงพอใจด้านวิธีการสอนเนื่องจากครูผู้สอนมีความเอาใจใส่ต่อผู้เรียน และมีความ เข้าใจลักษณะของผู้เรียน

ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕$) เนื่องจากสื่อและอุปกรณ์ที่ได้จัดไว้ในการฝึกอบรมครั้งนี้เหมาะกับเนื้อหา และเป็นอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีใน ปัจจุบัน เช่น ภาพจากวิดีโอทัศน์ ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ เนื้อหาสาระที่เป็นที่สนใจของผู้เข้าฝึกอบรม และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ สำหรับสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมคือ ห้องประชุม โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคุ้นเคย และไม่มี ความจำเป็นเดินทางไกล ซึ่งสะดวกในการเข้ามารับการ และขนาดของห้องไม่ใหญ่เกินไป เหมาะสำหรับผู้เข้าฝึกอบรม จำนวน 20 คน ดังที่โคเนลด์สัน ได้กล่าวถึงหลักพิจารณาสถานที่ในการ อบรมว่า ขนาดและลักษณะของห้องควรเหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้ที่เข้ารับการอบรม สอดคล้อง กับงานวิจัยของสัญญาชัย จิตต์ประสงค์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ในการทำงานของครูที่ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต ๑ พบว่า ครูมีความพอใจในระดับมาก เนื่องจากสถานที่ตั้งอาคารไม่ไกลหรือไกลจนเกินไป ห้องเรียน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และงานวิจัยของ จำโนทย์ ปลั่งอุดม ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ผู้สอนวิชา เกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่าความสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสม และ เอื้ออำนวยความ

สะดวกในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูในระดับมาก

ด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ฝึกอบรมจะมีการประเมินการพูดจากบุคลากรผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการตอบคำถามกับวิทยากรโดยตรง หรือการจับคู่ตอบระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน การประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด เพื่อที่จะได้ทราบว่า การฝึกอบรมครั้งนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะการพูดนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมาก ดังที่ชิตโชปูลู อธิบายว่าการพูดไม่ใช่เพียงแต่ ออกเสียงจากการฝึกตามโครงสร้างประโยคได้เท่านั้น แต่ต้องได้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งสามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างเหมาะสมด้วย ดังนั้น การประเมินผลจากการพูดจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรฯ หมัดป้องกันตัว ที่ศึกษาปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะทั้งสี่ด้านของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค พบว่าการวัดและประเมินผล มีความยุติธรรมและ การวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมระหว่างการ ฝึกอบรม ในการประเมินผลทุกครั้งจะต้องมีความเที่ยงตรงและยุติธรรมต่อผู้เข้า รับการฝึกอบรม และสอดคล้องกับ ทศนัย ไชยโกษี ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ เทคนิคของนักศึกษาสายวิชาช่างอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี ราชมนคล วิทยาเขตเทคนิค กรุงเทพฯ พบว่านักศึกษามีความพอใจในการวัดผลประเมินผล วิชาภาษาอังกฤษเทคนิค เพราะ ผู้สอนวัดผลประเมินผลอย่างเที่ยงตรงและมีคุณธรรม จาก สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ไม่เคยมีนักศึกษา ร้องเรียนเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนของผู้สอน ภาษาอังกฤษเทคนิคเลย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมในการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทนำเที่ยวและบริบทอื่นๆ โรงเรียนควรจัดตั้งชมรมเพื่อฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทนำเที่ยว เช่น ชมรมมัธยมศึกษาตอนต้นโขงเจียม และโรงเรียนควรจัดงบประมาณ ให้เพียงพอต่อการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทนำเที่ยวของนักเรียน เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ เรียนรู้การทำงานในสถานการณ์จริงและสร้างรายได้เสริม

๒) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

๒.๑) ผู้ที่จะนำหลักสูตรการฝึกอบรมนี้ไปใช้ ควรมีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมในการปรับให้เข้ากับการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และคำนึงถึงระยะเวลาในการ ฝึกอบรม ซึ่งยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒.๒) ในการดำเนินการจัดฝึกอบรม ควรจัดวิทยากรที่มีความสามารถหรือมีความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษและมีบุคลิกภาพที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒.๓) หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ควรประเมินคุณภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นการต่อเนื่อง และสร้างแรงจูงใจในการลงพื้นที่ฝึกจริงให้กับผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจและพัฒนาให้เกิดศักยภาพสูงสุด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลสมรรถนะของนักเรียน ในการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

๒) ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาอังกฤษหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของ

เด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

การุณนันทน์ รัตนแสนวงษ์. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: วิเจ ประดับ, 2549.

จกกลณี ชุตินาเทวินทร์. การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพฯ: พี เอ ลิฟวิ่ง, 2542.

ชูชัย สมิตธิไกร. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2545.

ทรงพล ภูมิทัศน์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2540.

ทิสนา แคมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นาคยา ปิลันธนานนท์. อนาคตศาสตร์. กรุงเทพฯ: พระพิภพ, 2526.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: หาดทิพย์, 2542.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

รุจิร ภู่อาระ และคณะ. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์พับบลิเคชันส์, 2545.

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อัจฉรา วงศ์โสธร. การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

เอกสารอื่นๆ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สาระ

ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2544.

กองแผนงาน. รายงานประจำปี 2549 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร, 2550.

-----, งานแผนงบประมาณ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร, 2553.

กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์. การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคม กับ พฤติกรรมการ

ดูแลสุขภาพของนักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม

รัตนโกสินทร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2550.

กัมปนาท บริบูรณ์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตาม

แนวคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองโดยวิธีกระบวนการกลุ่ม ปรินญาณิ

การศึกษา กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2550.

คณะกรรมการกำหนดร่างระเบียบ ข้อบังคับ. เอกสารรายงานผลการดำเนินงานตาม โครงการ

ประเมินสถานภาพมหาวิทยาลัย และเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนเป็น

มหาวิทยาลัยในกำกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีงบประมาณ 2545.

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักงานพิเศษและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. หน่วย

ศึกษานิเทศก์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 4 ปีการศึกษา 2542. เอกสาร สน. ลำดับที่ 21/2542, 2542.

คำรณ โปรงเงิน. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการเพิ่มผลผลิตด้านบุคลากร :

กรณีศึกษาพนักงานฝ่ายผลิตแผนกบรรจุผลิตภัณฑ์กลุ่มสื่อสารโทรคมนาคมไร้สาย

บริษัทดิจิตอลโฟน จำกัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2550.

จำโนทย์ ปลั่งอุดม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์

ผู้สอนวิชาเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชา

ครุศาสตร์การเกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า

คุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร, 2543.

จุฑามาศ ชื่นจิตร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชา

นันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย

เอกสาร, 2550.

เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์. การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อ เสริมสร้างการ

เห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญา การศึกษา กศ.ด.

(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร, 2551.

ชนิดา จันทรธีรยุทธ. ความพึงพอใจในการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกบัญชีของ

นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปริญญาโท กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินท

รวโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2545.

ชุติมา ชวนะเวสสกุล. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทเจ็บบิ้น แอนด์

เจ็สเซ็น บิสซิเนส เซอร์วิส (ที) จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2546.

ชูศรี ธนาประเสริฐสุข. การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2525. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การ

วัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถ่ายเอกสาร, 2541.

ณษมา สุวรรณานนท์. การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรบริหารงานตำรวจชั้นสูงของ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2544. ปริญญาการศึกษา กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2549.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัย

ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร, 2520.

ธีระพัฒน์ โยธจักร. แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกายของ พนักงาน

โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมนวนคร. ปรินิพนธ์ วท.ม.

(วิทยาศาสตร์การกีฬา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร, 2549.

ทรงพล ภูมิทัศน์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2540.

ทองฟู ชินะโชติ. การฝึกอบรมกับการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

ทัศนัย ไชยโกษิ. ปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเทคนิคของนักศึกษาสายวิชาช่าง

อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ. สารนิพนธ์

ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2547.

ชนกร ทองประยูร. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะ

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์

กศ.ม.(การสอนภาษาอังกฤษในฐานะการสอนภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2551.

ธราวรรณ พลหาญ. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร, 2543.

นิกร ดูกสุกแก้ว. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของครูช่างอุตสาหกรรม โรงเรียนเอกชน

อาชีพศึกษา ในเขตภาคใต้. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2544.

นิรมล ศตวุฒิ. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

บุญจง หันจางสิทธิ์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรมศาสนา

ธรรมสุขภาพอนามัยสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

บุษรา สังวาลย์เพชร. การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องไอซีทีเพื่อการเรียนการสอนสำหรับครูโรงเรียนท่า

ม่วงราษฎร์บำรุง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ (เทคโนโลยีการศึกษา)

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร, 2548.

ประวดี สมเป็น. หลักและวิธีการฝึกอบรมเกษตรกร. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถาบันราชภัฏสุรินทร์, 2542.

ปัญญา แก้วกล้า. การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่องกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิทยานิพนธ์ (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร, 2547.

เพ็ญแข ประจันปัจฉิน. ลักษณะมุ่งอนาคต. เอกสารสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม

หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

แพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนงานให้กับ หัวหน้างาน

ในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ : ศึกษากรณี บริษัท แคล-คอมพ์ อิเล็กโทร

นิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่)

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2550.

ไพบุลย์ ดวงจันทร์. ภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก. คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร, 2543.

มิ่งขวัญ บุญยานันต์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา

ตอนปลาย โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิ

พนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2546.

รัตนา ประเสริฐสม. การเสริมสร้างจิตลักษณะส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2526.

ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เพื่อเตรียมการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ

ของรัฐ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546) พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2546.

สุกันทนา เจริญวัลย์. การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2540.

อดิภาณุ ศรีเกษตริน. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับ นักศึกษา

พยาบาล. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2543.

อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์. การศึกษาในอนาคต. วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 11(2): 28-40, 2520.

อุบล เลี้ยววาริน. ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของ

ผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2534.

อุมาพร ร่วงน้อย. ความพึงพอใจในการเรียนกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร

วิชาชีพ เขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2546.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบประเมินความพึงพอใจ

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อการ
เข้ารับการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทท่องเที่ยว หลักสูตร มัคคุเทศก์น้อย แบบ ประเมิน
ความพึงพอใจฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา 10 ข้อ ด้านวิทยากร 10 ข้อ ด้านวิธี
การสอน 10 ข้อ ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม 5 ข้อ และ ด้านการวัดและการ
ประเมินผล 5 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 40 ข้อ และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ วัดระดับของความพึง
พอใจไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ขอความกรุณาให้ท่านได้ตอบแบบวัดฉบับนี้ทุกข้อ โดยเลือกคำตอบที่ตรงกับ
ความคิด ความรู้สึกของท่านมากที่สุด พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ
ของท่าน มา ณ โอกาสนี้

พระมหาสุริยัน อุตฺตโร
หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง					
2. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อบริบทการท่องเที่ยว					
3. เนื้อหาในหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้าน การพูด เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสม					
4. เนื้อหาในหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้าน การพูด เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสม					
5. เนื้อหาวิชามีความทันสมัย เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน					
6. เนื้อหาวิชามีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ภาษาอังกฤษได้ เหมาะสมตามกาลเทศะ					
7. เนื้อหาวิชามุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดแรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษกับบุคคลอื่น					
8. การเข้าฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต					
9. เนื้อหาวิชาช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ทางภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน					
10. เนื้อหาวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีความสอดคล้องกัน					
รวม					

2. ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหา					
2. วิทยากรมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้านการพูดในบริบทท่องเที่ยว					
3. วิทยากรมาอบรมตามเวลา					
4. วิทยากรเสียสละเวลาส่วนตัวอธิบายข้อสงสัยของผู้เข้ารับการอบรม					
5. วิทยากรมีความทุ่มเทและตั้งใจในการสอน					
6. วิทยากรให้กำลังใจเมื่อผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ สับสนและเกิดปัญหาในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ					
7. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
8. วิทยากรมีวิธีการอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เบื่อหน่าย					
9. วิทยากรให้ความสนใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ					
10. วิทยากรพยายามเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีคุณภาพ					
รวม					

3. ด้านวิธีการสอน

ด้านวิธีการสอน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. วิทยากรจัดการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีบทบาทแสดงออก และวิทยากรเป็นผู้แนะนำที่ดี					
2. วิทยากรสร้างบรรยากาศในการอบรมให้สนุกสนาน					
3. วิทยากรมีการเตรียมการฝึกอบรมล่วงหน้าอย่างเหมาะสม					
4. วิทยากรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ					
5. วิทยากรมีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยหรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ก่อนที่จะเริ่มสอน					
6. วิทยากรมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มฝึกอบรม ด้วยการถาม-ตอบปากเปล่า หรือทำแบบทดสอบ					
7. วิทยากรมีการยกตัวอย่างประกอบการอธิบายอย่างชัดเจน					
8. วิทยากรใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง					
9. วิทยากรสรุปเนื้อหาการฝึกอบรมก่อนเลิกฝึกอบรม					
10. วิทยากรจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล่าวที่จะแสดงออกและร่วมกิจกรรม					
รวม					

4. ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม

ด้านสื่อการสอนและสถานที่ในการอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สื่อและอุปกรณ์ในการอบรมมีความเหมาะสม					
2. การจัดสื่อเหมาะสมกับเนื้อหาที่อบรม					
3. ระยะเวลาในการฝึกอบรมเหมาะสมและเพียงพอต่อการฝึกอบรม					
4. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
5. บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้					
รวม					

5. ด้านการวัดผลประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การวัดผลและประเมินผลมีความยุติธรรม					
2. วิธีการฝึกอบรมมีหลักการและมาตรฐานที่ชัดเจนตรง ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร					
3. มีการวัดผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม					
4. มีการประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสื่อสารจากการพูด					
5. แบบทดสอบที่ใช้วัดตรงตามเนื้อหาที่เรียน					
รวม					

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบ

ภาคผนวก ค

แบบฝึกอบรมก่อนและหลัง

หัวข้อที่ ๑ ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและแนะนำผู้อื่น

Subject 1: Introducing oneself and introducing a third party to others

แนวคิด

การแนะนำตนเองเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสารในการพบกันครั้งแรก ผู้สนทนาทั้งคู่จะต้องรู้จักการใช้สื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และเข้าใจในประโยชน์พื้นฐานของการแนะนำตน เช่น การแนะนำชื่อของผู้สนทนา การทำงาน วัตถุประสงค์ ความยินดีที่ได้รู้จัก ฯลฯ เพื่อก่อให้เกิดการสนทนาในลำดับต่อไปให้เกิดความประทับใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำศัพท์ ประโยคในการแนะนำตนเองและผู้อื่น
2. เข้าใจประโยค ข้อความสั้นๆ บทสนทนา เรื่องสั้นๆ
3. ใช้ถ้อยคำสำนวนได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

เนื้อหาสาระ

1. การใช้สำนวนในการแนะนำตนเองและผู้อื่น
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารเนื้อหา
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำเสนอสนทนาเข้าถึงการแนะนำตน อธิบายแนวคิดบทสนทนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
3. ดำเนินการแบ่งกลุ่มผู้ฝึกอบรมให้จับคู่ระหว่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนบท
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของประเด็นนี้

การประเมินผล

1. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. จากการตอบคำถามปากเปล่า

หัวข้อที่ ๑ ภาษาอังกฤษเพื่อการแนะนำตนเองและแนะนำผู้อื่น

Subject 1: Introducing oneself and introducing a third party to others

ใบงานที่ 1

ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Rosy: Hello. My name is Rosy. *Nice to* _____ *you*.

Sumalee: Hi. Nice to _____ you, Julie. My name is Sumalee.

Rosy: Are you from Bangkok?

Sumalee: Yes, I am _____ Bangkok. Where are you from?

Rosy: I am from the USA. I live in Las Vegas.

Sumalee: Are you a _____ at Khong Chiam Wittayakhom School?

Rosy: No, I am not. My sister is a teacher at the Khong Chiam Wittayakhom School.

Oh! Here she comes now.

Jenny: Hi Rosy. How are you?

Rosy: Hi, Jenny. I'm *fine*. I would like to introduce you to Sumalee.

Jenny: *Pleased to meet you* Sumalee. I'm Rosy's sister, Jenny.

Sumalee: Pleased to meet you too, Jenny. I just met your sister 10 minutes ago.

Jenny: Rosy is very *friendly*. Do you work at the school?

Sumalee: Yes, in the president's school. And you?

Jenny: I teach English at the school, in the faculty of Humanities.

Sumalee: Well, I have to get back to work. It was nice to meet you both.

Jenny: Yes, nice to meet you too. Have a good day.

Rosy: Nice to meet you Sumalee. Maybe we *will* _____ each other again.

Sumalee: Bye-bye.

Jenny/Rosy: Bye-bye.

Please answer the following questions about the dialogue.

1. Who is from the US?

2. Where does Sumalee work?

3. What is Jenny's job?

Put the words in the right order to make a correct sentence.

1. US / am / the / I / from

2. work / Do / Bangkok / in / you

3. meet / Pleased / you / to

4. introduce / I / sister / to / would / my / like / you / to

ใบงานที่ 2
ส่วนที่ 2 กิจกรรมและคำศัพท์

Part II: Activity- Role play dialogue “Please to meet you”

With a partner, create your own dialogue. After, you will present it to the rest of the class. Use the following format.

(name)

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

Vocabulary

Nice to meet you

Fine (adj)

Pleased to meet you

Friendly (adj)

Will (modal for future)

Tropical (adj)

ใบเฉลยที่ 1
ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Rosy: Hello. My name is Rosy. *Nice to meet you.*

Sumalee: Hi. Nice to meet you, Julie. My name is Sumalee.

Rosy: Are you from Bangkok?

Sumalee: Yes, I am from Bangkok. Where are you from?

Rosy: I am from the USA. I live in Las Vegas.

Sumalee: Are you a student at Khong Chiam Wittayakhom School?

Rosy: No, I am not. My sister is a teacher at the Khong Chiam Wittayakhom School.

Oh! Here she comes now.

Jenny: Hi Rosy. How are you?

Rosy: Hi, Jenny. I'm *fine*. I would like to introduce you to Sumalee.

Jenny: *Pleased to meet you* Sumalee. I'm Rosy's sister, Jenny.

Sumalee: Pleased to meet you too, Jenny. I just met your sister 10 minutes ago.

Jenny: Rosy is very *friendly*. Do you work at the school?

Sumalee: Yes, in the president's school. And you?

Jenny: I teach English at the school, in the faculty of Humanities.

Sumalee: Well, I have to get back to work. It was nice to meet you both.

Jenny: Yes, nice to meet you too. Have a good day.

Rosy: Nice to meet you Sumalee. Maybe we *will* see each other again.

Sumalee: Bye-bye.

Jenny/Rosy: Bye-bye.

หัวข้อวิชาที่ 2 ภาษาอังกฤษเพื่อการโต้ตอบและสนทนา

Subject 2: English for general conversations

แนวคิด

การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความมั่นใจ ความกล้าและความคุ้นเคยในบทสนทนา การเข้าใจในประโยคของกลุ่มสนทนา สามารถโต้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการกล่าวตอบรับ การทักทาย การกล่าวลา ขอบคุณและขอโทษ การใช้ภาษาเพื่อขอความกระจ่าง และขอให้พูดซ้ำ เลือกใช้ศัพท์ สำนวนที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสถานศึกษา และสังคมรอบตัว
2. เลือกเรื่องที่เหมาะสมในการโต้ตอบกับกลุ่มสนทนา
3. ออกเสียงและบอกความหมาย ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เนื้อหาสาระ

1. การใช้ประโยคของคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสถานศึกษาและสังคม
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำสนทนาเข้าถึงการแนะนำตน อธิบายแนวคิดบทสนทนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ฝึกอบรม

3. ดำเนินการแบ่งกลุ่มผู้ฝึกอบรมให้จับคู่ระหว่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนบทสนทนา
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของประเด็นนี้

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อวิชาที่ 2 ภาษาอังกฤษเพื่อการโต้ตอบและสนทนา

Subject 2: English for general conversations

ใบงานที่ 1

ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Paul: Hi. I ____ Paul. What is your name?

Haru: Hi. My name ____ Sue. I'm *glad* to meet you.

Paul: I'm glad to meet you, too. I'm from Canada. And you?

Haru: I'm from Japan. My *hometown* is close to Tokyo. _____ you working in Ubonratchatani?

Paul: Yes, I work for a multi-national company - Pepsi. Do you live in Ubon?

Haru: Yes, I live just outside Ubon, in Kham Yai. I am a teacher at a university in _____. Do you like Ubon?

Paul: Oh! It's so *interesting*. There is so much to do. What about you?

Haru: Yes, I like it a lot. The best thing about Thailand is Thai food. It is my favorite kind of food.

Paul: I am a *fan* of Thai food too. Sometimes, it is too *spicy*. My *favorite* is Thai fruit. I can eat rambuttan and durian every day.

Haru : Rambuttan is good, but durian is not. It is so *smelly*. What do you like to do in your free time?

Paul: I try to get out of the city as much as possible.

Haru: Me too. I like swimming at the beach or *hiking* in the mountains.

Paul: Do you like listening to *live* _____?

Haru: Yes, I like to go to Central to watch bands play music. What about you?

Paul: Yes! I play *drums* in a *band*. Maybe you can come see us play one evening.

Haru: Thanks. That sounds fun.

Paul: *May* I have your phone number so I can call you next time we play?

Haru: Okay. It's 0832-355-618.

Paul: Thanks. It's been nice talking with you.

Haru: I enjoyed it, too.

Paul: Bye.

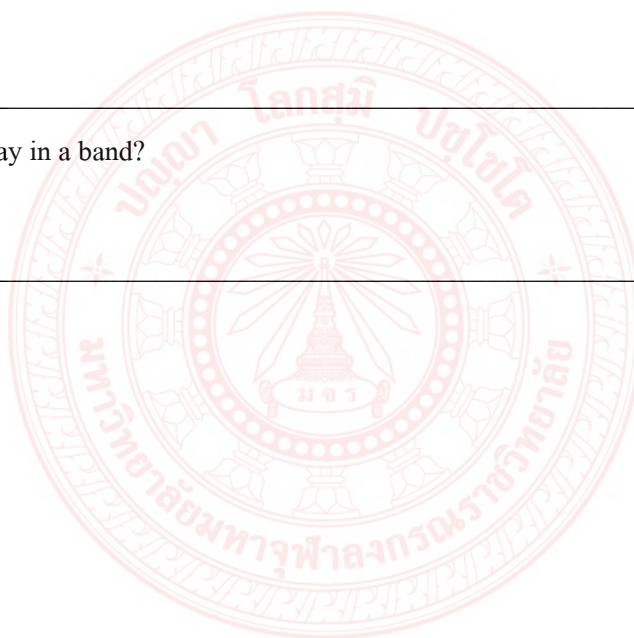
Haru: Bye.

Please answer the following questions about the dialogue.

1. Who is a teacher?

2. According to Haru, what is smelly?

3. What does Paul play in a band?

ใบงานที่ 2
ส่วนที่ 2 กิจกรรมและคำศัพท์

Part II: Activity- 5 truths and 1 lie

A. Please write the following on a card given to you by the teacher.

One of these items-except your name- must be a lie.

- Your name
- Your age
- Your favorite food/dish
- Your favorite movie musician/star/celebrity
- Name of one family member (brother, sister, etc.)
- Your hobby

B. Put the card in the bowl

C. Take turns picking a card and say the person's name and information on the card. Afterwards, guess which statement is the lie.

Example:

This is Nicole.

She is 39 years old.

Her favorite dish is Pasta.

Nicole's favorite band is Modern Dog.

Pat is her brother.

Nicole likes to gamble. (It's a lie)

Vocabulary

glad (adj)	smelly (adj)
interesting (adj)	Hiking (n)
hometown (n)	live (adjective and verb)
favorite (adj, n)	band (n)
spicy (adj)	fan (n)
drum (n)	close (adjective and verb)

ใบเฉลยที่ 1

ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Paul: Hi. I am Paul. What is your name?

Haru: Hi. My name is Haru. I'm *glad* to meet you.

Paul: I'm glad to meet you, too. I'm from Canada. And you?

Haru: I'm from Japan. My *hometown* is close to Tokyo. Are you working in Ubonratchatani?

Paul: Yes, I work for a multi-national company - Pepsi. Do you live in Ubon?

Haru: Yes, I live just outside Ubon, in Kham Yai. I am a teacher at a university in town. Do you like Ubon?

Paul: Oh! It's so *interesting*. There is so much to do. What about you?

Haru: Yes, I like it a lot. The best thing about Thailand is Thai food. It is my favorite kind of food.

Paul: I am a *fan* of Thai food too. Sometimes, it is too *spicy*. My *favorite* is Thai fruit. I can eat rambutan and durian everyday.

Haru : Rambutan is good, but durian is not. It is so *smelly*. What do you like to do in your free time?

Paul: I try to get out of the city as much as possible.

Haru: Me too. I like swimming at the beach or *hiking* in the mountains.

Paul: Do you like listening to *live music*?

Haru: Yes, I like to go to Central to watch bands play music. What about you?

Paul: Yes! I play *drums* in a *band*. Maybe you can come see us play one evening.

Haru: Thanks. That sounds fun.

Paul: *May* I have your phone number so I can call you next time we play?

Haru: Okay. It's 0832-355-618.

Paul: Thanks. It's been nice talking with you.

Haru: I enjoyed it, too.

Paul: Bye.

Haru: Bye.

Please answer the following questions about the dialogue.

1. Who is a teacher?

2. According to Haru, what is smelly?

3. What does Paul play in a band?

หัวข้อที่ 3 ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอำลา

Subject 3: English greetings and asking for help

แนวคิด

การพูดภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารประจำวัน เช่น ถามทุกข์สุข การแนะนำตนเอง คำทักทายเมื่อมีการแนะนำให้รู้จักกัน วิธีพูดขอร้อง ถ้อยคำที่แสดงความสุภาพ ตลอดจนการพูดภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติสำหรับการขอความช่วยเหลือ การตอบรับหรือปฏิเสธอย่างสุภาพ การใช้ภาษาและท่าทางสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามมารยาทสังคมเหมาะสมกับกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจคำพูดที่ใช้ในสังคม เช่น การทักทาย อำลา แนะนำให้รู้จัก
2. เลือกเรื่องที่เหมาะสมในการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. ใช้ภาษาง่ายๆ สำหรับแสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือผู้อื่น

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เนื้อหาสาระ

1. การใช้สำนวนในการทักทาย วัฒนธรรมของการทักทายแต่ละชาติ
2. การสร้างประโยคในการสนทนาด้านการขอความช่วยเหลือ
3. การใช้ประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. การแบ่งกลุ่มอภิปรายและการปฏิบัติการบทบาทสมมติ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมอธิบายถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมการทักทาย
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบฝึกหัดและบทบาทสมมติ
4. การถามตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ของเนื้อหาในหัวข้อนี้

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อที่ 3 ภาษาอังกฤษเพื่อการทักทายและอำลา

Subject 3: English greetings and asking for help

ใบงานที่ 1

ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Anna walks up to Mai and offers a handshake, while Mai walks.

Mai: Hello! Oh! *Pardon me.* (*Mai offers a handshake*)

Anna: Hi. Oh no! Pardon me. My name is Anna. (*now Anna walks*)

Both Anna and Mai laugh

Mai: Hi Mary. My name is MAi. _____ to meet you.

Anna: Good to meet you, too.

Mai: Are you ok?

Anna: _____, I am a *bit confused*. Is this Khong Chiam Wittayakhom School?

Mai: Yes, it is. I study here. Can I help you?

Anna: Oh Yes! Please. I am *interested in* the intensive Thai language program.

Do you know where I can get more information?

Mai: Sure. I am walking over to the faculty building which offers that program. I can take you over there now.

Anna: Oh! Thank you so much. *By the way*, is there a shop where I can buy some cold water? It is so hot today.

Mai: Yes, there are many *snack bars* on campus. There is one over there.

Anna: Thanks, again. You are a *lifesaver*.

Mai: No problem. I am glad I could help. It is good for me to practice my English.

Anna: Lek, you _____ English very well. Maybe we can become friends. I can help you practice your English and you can _____ me learn Thai ?

Mai: That sounds great. Well, here is the office you are looking for. We can meet here later and have some tea or coffee together.

Anna: Good idea. Thanks and see you later. Bye.

Mai: Bye.

Please answer the following questions about the dialogue.

1. Where does Mai study?

2. What is Anna looking for?

3. What will Mai and Anna do later?

Culture corner: Discussion

How do you greet people in Thailand? What are some ways other cultures greeting each other?

ใบงานที่ 2
ส่วนที่ 2 การขอความช่วยเหลือ

Part II: Asking for help/Offering help

There are many ways to ask for help:

Would you please help / tell/ show me...? (most formal)

Could you please help / tell / show me...? .

Can you help / tell / show meplease? .

Help me... (least formal)

Help! (urgent/emergency)

There are many ways to offer help:

Would you like some help? (most formal)

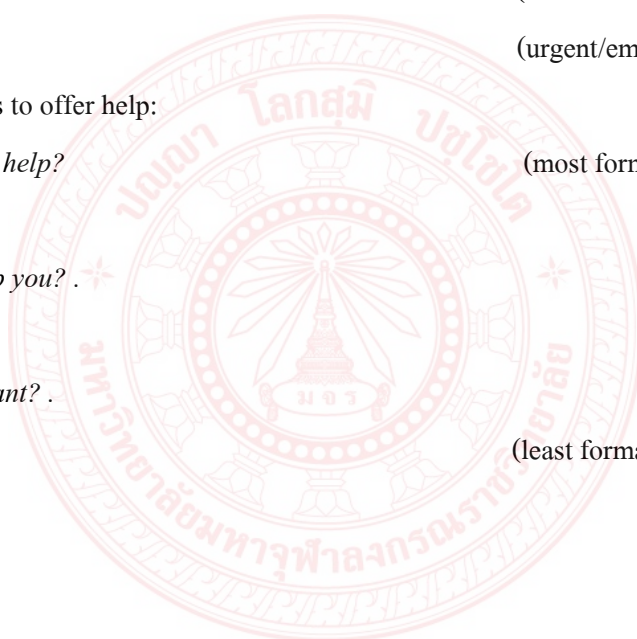
May I help you? .

How can I assist/help you? .

Can I help you? .

What do you need/want? .

What? (least formal)

Exercise: Please make sentences asking for help with the following:

Example: (where to find a bottle of cold water)

Could you please tell where I can find a bottle of cold water?

1. (find the bathroom)

_____.

2. (register for a class)

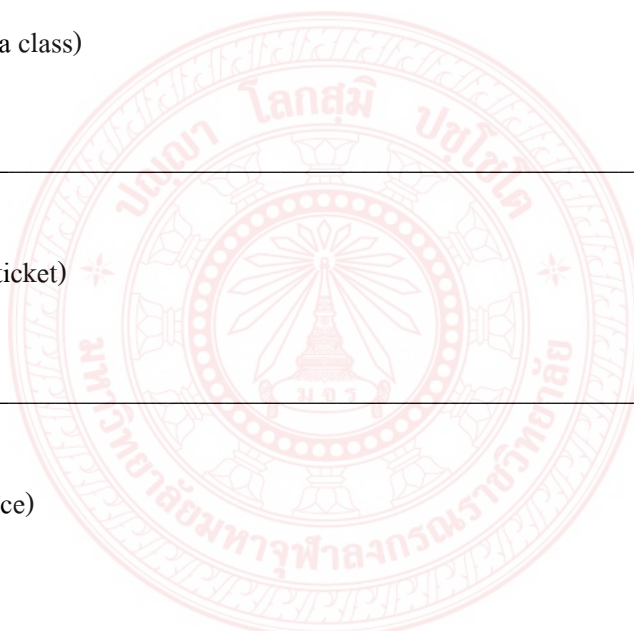
_____.

3. (buy a BTS ticket)

_____.

4. (call the police)

_____.

ใบงานที่ 3
ส่วนที่ 3 กิจกรรมและคำศัพท์

Part III: Activity- Role play dialogue “Please help me”

With a partner, create your own dialogue. After, you will present it to the rest of the class. Use the following format.

(name)

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

Vocabulary

handshake (n)

wai (n, v)

bit (adv, n)

confused (adj, v)

interested in (adj)

By the way

snack bar (n)

lifesaver (n)

ใบเฉลยที่ 1
ส่วนที่ 1 บทสนทนาและคำถาม

Part I: Dialogue and Questions

Please fill in the missing words. Underline any words you don't know. The words in *italics* are vocabulary words.

Anna walks up to Mai and offers a handshake, while Mai walks.

Mai: Hello! Oh! *Pardon* me. (*Mai offers a handshake*)

Anna: Hi. Oh no! Pardon me. My name is Anna. (*now Anna walks*)

Both Anna and Mai laugh

Mai: Hi Mary. My name is MAi. Good to meet you.

Anna: Good to meet you, too.

Mai: Are you ok?

Anna: Well, I am a *bit confused*. Is this Khong Chiam Wittayakhom School?

Mai: Yes, it is. I study here. Can I help you?

Anna: Oh Yes! Please. I am *interested in* the intensive Thai language program.

Do you know where I can get more information?

Mai: Sure. I am walking over to the faculty building which offers that program. I can take you over there now.

Anna: Oh! Thank you so much. *By the way*, is there a shop where I can buy some cold water? It is so hot today.

Mai: Yes, there are many *snack bars* on campus. There is one over there.

Anna: Thanks, again. You are a *lifesaver*.

Mai: No problem. I am glad I could help. It is good for me to practice my English.

Anna: Lek, you speak English very well. Maybe we can become friends. I can help you practice your English and you can help me learn Thai ?

Mai: That sounds great. Well, here is the office you are looking for. We can meet here later and have some tea or coffee together.

Anna: Good idea. Thanks and see you later. Bye.

Mai: Bye.

หัวข้อที่ 4 การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

Subject 4: English for conversations about traveling and vacationing in Thailand

แนวคิด

การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อจุดประสงค์พักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ การเดินทางท่องเที่ยวเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ได้พบเห็นภูมิประเทศที่แปลกตา และได้สร้างสัมพันธ์กับคนต่างถิ่นด้วยการคมนาคมสะดวก ธุรกิจต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางมากมาย ธุรกิจต่าง ๆ ก่อให้เกิดงานอาชีพใหม่ การกระจายเงินตรา ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเมืองไทย
2. แนะนำการเดินทางและที่พักในสถานที่ท่องเที่ยว
3. แนะนำสถานที่ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

เนื้อหาสาระ

1. การใช้ประโยชน์ของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
2. การใช้ศัพท์ในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์หรือประโยคที่เป็นสำนวนในภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

1. การบรรยาย
2. เอกสารประกอบการเรียน
3. ภาพประกอบเสียงวิดิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การนำเข้าสูบทเรียน
2. ผู้ฝึกอบรมนำสนทนาคำถาม อธิบายด้านการท่องเที่ยว
3. ผู้เข้ารับกาฝึกอบรมเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้เพื่อนร่วมห้อง
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับคู่ระหว่างกันในการสนทนา
5. การตอบคำศัพท์ต่าง ๆ ในเนื้อหาของแต่ละประเด็น

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถามปากเปล่า
2. จากการแสดงบทบาทสมมติที่วิทยากรกำหนดให้

หัวข้อวิชาที่ 4 การสนทนาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

Subject 4: English for conversations about traveling and vacationing in Thailand

ตัวอย่างประโยคสำหรับใช้ ในบริบทนี้ เกี่ยว ตามสถานการณ์ต่าง ๆ

สอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว

would you like + Infinitive with to (V1)

What would you like to do?

(คุณต้องการทำอะไรบ้าง)

Where would you like to go?

(คุณต้องการไปที่ไหนบ้าง)

Would you like to go to a floating market?

(คุณต้องการไปเที่ยวตลาดน้ำไหม)

Would you like to go to a museum?

(คุณต้องการไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ไหม)

คำศัพท์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว (Tourist Attractions Vocabulary)

Natural (ทางธรรมชาติ)

mountain (ภูเขา)

lake (ทะเลสาบ)

river (แม่น้ำ)

waterfall (น้ำตก)

cave (ถ้ำ)

national park (อุทยานแห่งชาติ)

coast (ชายฝั่งทะเล)

beach (ชายหาด)

island (เกาะ)

Built (สิ่งก่อสร้าง สถาปัตยกรรม)

temple (วัด)

castle (ปราสาท)

art gallery (หอศิลป์)

historic site (แหล่งทางประวัติศาสตร์)

archaeological site (แหล่งทางโบราณคดี)

museum (พิพิธภัณฑ์)

monument (อนุสรณ์สถาน)

theme park (ธีมปาร์ก)

palace (พระราชวัง)

Entertainment & Leisure (บันเทิงและการพักผ่อน)

theatre (โรงละคร)

concert hall (คอนเสิร์ตฮอลล์)

nightclub (ไนท์คลับ)

casino (คาสิโน)

zoo (สวนสัตว์)

floating market (ตลาดน้ำ)

shopping mall (แหล่งช้อปปิ้ง, ห้างสรรพสินค้า)

sport centre (ศูนย์กีฬา)

sport stadium (สนามกีฬา)

Event (กิจกรรม)

music, arts festival (เทศกาลดนตรี, เทศกาลศิลปะ)

religious festival (เทศกาลทางศาสนา)

carnival (คาร์นิวัล หรือเทศกาลรื่นเริง)

parade (ขบวนพาเหรด)

การบอกทำเล / ตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว เช่น

Ao Pakarang Beach is farthest beach on Koh Samed Island.

(หาดอ่าวปะการังเป็นชายหาดที่ห่างไกลที่สุดบนเกาะเสม็ด)

Chiang Mai Zoo is located at Tambon Suthep, Amphoe Muang, Chiangmai Province.

(สวนสัตว์เชียงใหม่ตั้งอยู่ที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)

Tourist : Where is Khaosn Road?

(ถนนข้าวสารอยู่ที่ไหน)

Guide : It's located in the Banglamphu area about 1 kilometer north of the Grand Palace.

(อยู่ในเขตบางลำภู ไปทางด้านเหนือของพระบรมมหาราชวังประมาณ 1 กิโลเมตร)

หรือใช้สำนวน It's located บอกทำเลที่ตั้ง

It's located in the center of the town.

(ตั้งอยู่ใจกลางเมือง)

It's situated in the South.

(ตั้งอยู่ทางใต้)

การบอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยว เช่น

Phra Tamnak Phu Phing is 4 kilometers beyond Wat Phra That Doi Suthep.

(พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์อยู่ห่างไปจากวัดพระธาตุดอยสุเทพ 4 กิโลเมตร)

Wangkanlueang Waterfall is located around 80 kilometers from Lopburi town.

(น้ำตกวังก้านเหลืองตั้งอยู่ราว ๆ 80 กิโลเมตรจากตัวเมืองลพบุรี)

การบอกข้อมูลความน่าสนใจ และลักษณะพิเศษเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

Luang Pha Viang cave is a big and popular cave of Lum Poon.

(ถ้ำหลวงผาเวียงเป็นถ้ำใหญ่และมีชื่อเสียงของจังหวัดลำพูน)

South of Bang Saray is a deep bay suitable for angling.

(ทางใต้ของบางสระหรืเป็นอ่าวน้ำลึกเหมาะสำหรับการตกปลา)

ผนวก ง

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์:

- ☐ ด้านวิชาการ
- ☐ ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์/อุตสาหกรรม
- ☒ ด้านสังคม/ชุมชน
- ☐ ด้านนโยบาย

หน่วยงานร่วมดำเนินการและการบริหารจัดการ:

ประเภท	ชื่อหน่วยงาน	โทรศัพท์	หนังสือ ยินยอม	จัดการ
โรงเรียน	โรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม	045351005		จัดเตรียมอุปกรณ์
				เตรียมนักเรียนเข้า ฝึกอบรม
				ดูแลนักเรียนระหว่าง อบรม

ประโยชน์ที่ได้จากการร่วมมือกับภาคเอกชน:

- ☒ พัฒนาบุคลากร
- ☐ ถ่ายทอดองค์ความรู้
- ☐ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ☐ อื่น ๆ (กรุณาอธิบาย)

หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์:

- ๑) โรงเรียนโงงเจียมวิทยาคม
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลโงงเจียม
- ๓) สถาบันที่ฝึกทักษะภาษาอังกฤษ
- ๔) ชุมชน
- ๕) บริษัทนำเที่ยว

รายละเอียดการใช้ประโยชน์:

เอาไปใช้ในหลักสูตรระยะสั้น

สามารถนำไปปรับใช้กับชาวบ้าน นักเรียน หรือผู้ที่สนใจได้

ฝึกนักเรียนและชาวบ้านในพื้นที่ให้มีความรู้จนสามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้

ผนวก จ

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย

ผลผลิต (Output) จากงานวิจัย

ประเภทผลงานที่ได้รับ:

- ☐ ต้นแบบผลิตภัณฑ์
- ☐ ต้นแบบเทคโนโลยี
- ☐ กระบวนการใหม่
- ☐ องค์ความรู้
- ☐ การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
- ☐ การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ
- ☒ การพัฒนากำลังคน
- ☐ ทรัพย์สินทางปัญญา
- ☐ บทความทางวิชาการ
- ☐ การประชุม/สัมมนาระดับนานาชาติ
- ☐ การประชุม/สัมมนาระดับชาติ

ระดับของผลงานที่ได้รับ:

- ☐ ระดับอุตสาหกรรม
- ☐ ระดับกึ่งอุตสาหกรรม
- ☒ ระดับภาคสนาม
- ☐ ระดับห้องปฏิบัติการ

รายละเอียดผลงาน:

นักเรียนโรงเรียนโฆงเจียมวิทยาคมสามารถนำหลักสูตรไปใช้ต้อนรับนักท่องเที่ยว
ในเขตอำเภอโฆงเจียม และสามารถนำพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ และมีข้อมูลเกี่ยวกับ
สถานที่ท่องเที่ยวนั้นเป็นอย่างดี

จำนวนผลงาน: 1 ผลงาน หน่วยนับ: กลุ่มที่อบรม 1 กลุ่ม

ผลลัพธ์ (Outcome) ที่ได้ตลอดระยะเวลาโครงการ:

ชื่อผลลัพธ์: ผู้ที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ได้พัฒนาภาษาอังกฤษ เพิ่มความมั่นใจให้กับภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

ประเภท:

☒ เติบโตปริมาณ

☒ เติบโตคุณภาพ

☐ เติบโตเวลา

☐ เติบโตต้นทุน

รายละเอียด:

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกถ้อยคำ หรือข้อความที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาตีความ สังเคราะห์ และวิเคราะห์ด้วยหลักแห่งเหตุผล สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction Analysis) อภิปรายถึงข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามสภาพการณ์ ปรากฏการณ์ ความสัมพันธ์ และประเด็นสำคัญ เพื่อตอบคำถามการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการตรวจสอบข้อมูล (Editing) ความถูกต้องของแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกจากรหัส (Coding) แบบสอบถาม แล้วประมวลผลแต่ละส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistical) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวสำหรับนิสิตโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistical) โดยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

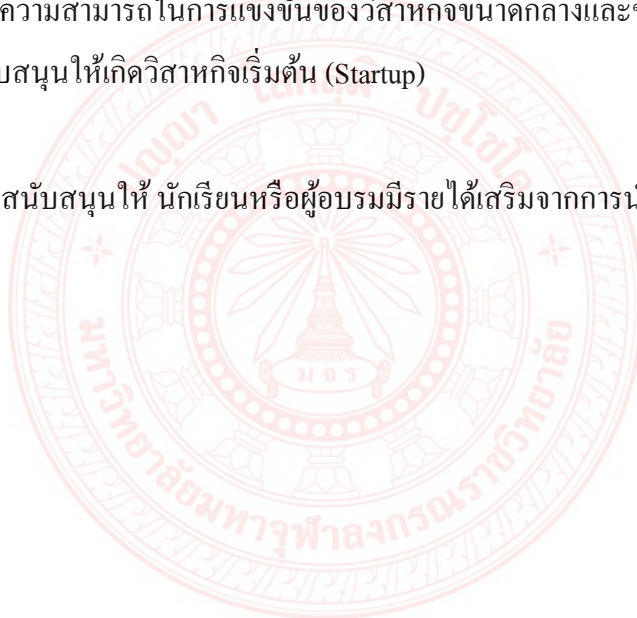
ส่วนที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลคำศัพท์ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการให้บริการการท่องเที่ยวของนิสิต

ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ:

- ☐ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ☐ ผลกระทบต่อภาคการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- ☐ ผลกระทบต่อขีดความสามารถทาง วทน.
- ☐ ผลกระทบต่อการจ้างงาน
- ☐ ผลกระทบต่อสังคม
- ☐ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ☐ เพิ่มความสามารถการแข่งขันของเอกชนที่ร่วมโปรแกรม
- ☐ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ☒ สนับสนุนให้เกิดวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup)

รายละเอียด:

ช่วยสนับสนุนให้ นักเรียนหรือผู้อบรมมีรายได้เสริมจากการนำเที่ยวท้องถิ่น

ภาคผนวก จ

ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ (ภาษาไทย) พระมหาสุริยัน อุตฺตโร
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ) Phramaha Suriyan Uttaro
๒. หน่วยงานที่ติดต่oได้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
ตำบลกระโสม อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐
มือถือ ๐๘๘-๔๖๐-๔๕๒๔ (E-mail) bungthale@hotmail.com
๓. ประวัติการศึกษา
- ๑) สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ปริญญาตรี พธ.บ.(ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท พธ.ม. (ภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
Word, Excel, Power Point, โปรแกรม SPSS.
๕. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ - ไม่มี
๖. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
- ๒๕๕๘-ปัจจุบัน
- อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
 - อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๑. ชื่อ (ภาษาไทย) นางสาววารุณี ประไพเมือง
 ชื่อ (ภาษาอังกฤษ) Miss Warunee Praprimuang
๒. หน่วยงานที่ติดต่อกับได้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
 ตำบลกระโสม อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐
 มือถือ ๐๙๑-๒๖๔-๒๔๔๓ (E-mail) sak_mcu@hotmail.com
๓. ประวัติการศึกษา
- ๑) สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา
 ปริญญาตรี ศศ.บ.(ท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาอาชีพ)
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๔. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
 Word, Excel, Power Point, โปรแกรม SPSS.
๕. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ - ไม่มี
๖. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
- ๒๕๕๘-ปัจจุบัน อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
 อุบลราชธานีอาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
- ๒๕๕๘-๒๕๕๙ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี คณะศิลปศาสตร์ สาขา
 ภาษาอังกฤษ